

Tv-overvågning og personfarlig kriminalitet

- fremstillinger, frygtmagere og forventninger

Samfundsfag – Speciale 2011
Stinne Waagner Østergaard

Titelblad

Forfatter: Stinne Waagner Østergaard

Studienummer: 2004 2444

Uddannelse: Kandidatuddannelsen i Samfundsfag
Aalborg Universitet

Vejleder: Professor Michael Hviid Jacobsen

Periode: 16. september 2010 – 16. marts 2011

Semester: 11. semester – Specialesemester

Omfang: 30 ECTS-points

Specialets danske titel: Tv-overvågning og personfarlig kriminalitet – fremstillinger, frygtmagere og forventninger

Specialets engelske titel: CCTV and offences against the person – portrayals, fear mongers and expectations

Antal anslag: 222.435 (92,68 normal side)

Illustrationer på forside stammer fra google.dk/images

Forord

Jeg har som Cand.mag.-studerende i Samfundsfag og Religionsvidenskab ved Aalborg Universitet udarbejdet nærværende speciale omhandlende centrale samfundsaktørers fremstilling og omtale af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning med henblik på at opnå indsigt i mulige faktorer bag befolkningens opbakning til overvågning. Arbejdsprocessen har budt på mange spændende og udfordrende elementer. I den forbindelse vil jeg gerne rette stor tak til min vejleder Michael Hviid Jacobsen for kyndig og konstruktiv vejledning. Desuden en varm tak til min familie, mand og lille søn for uvurderlig støtte og perspektiv i specialets skrivningsfase.

Stinne Waagner Østergaard

Aalborg Universitet, marts 2011

Indholdsfortegnelse

Abstract	9
Kapitel 1 Indledning og problemfelt.....	11
1.1 Overvågning i udvikling	12
1.2 Hvad menes med overvågning?	13
1.3 Overvågning – opbakning, frygt og konsekvenser	13
1.3.1 Opbakning til Tv-overvågning og frygt for personfarlig kriminalitet	13
1.3.2 Usikkerheden om overvågnings positive og negative konsekvenser	19
1.4 Opsummering	22
1.5 Problemformulering	24
1.6 Afgrænsninger.....	26
1.6.1 Aktørerne	26
1.6.2 Geografi	26
1.6.3 Tid	26
Kapitel 2 Teori, design og metode.....	28
2.1 Valg af teori	28
2.2 Casedesign	29
2.2.1 Casevalg	31
2.2.2 Generaliserbarhed	32
2.3 Metode	34
2.3.1 Elementer til undersøgelse	37
2.3.2 Kvalitativ og kvantitativ metode.....	38
2.4 For-forståelse, hermeneutik og konstruktivisme.....	39
Kapitel 3 Præsentation og operationalisering af teori	42
3.1 Frygtkultur	42
3.2 Frygtmagere	44
3.2.1 Politikerne	44
3.2.2 Medierne	47
3.2.3 Politiet	51
3.3 Kontrafaktisk fortolkning.....	52
3.4 Operationalisering af teori	53
Kapitel 4 Empiripræsentation.....	56
4.1 Aalborg-casen	56
4.1.1 Empiri om drabsepisoden (den personfarlige kriminalitet)	57
4.1.2 Empiri om Tv-overvågningen.....	59
4.2 Vurdering af dokumenterne	60

Kapitel 5 Analyse	62
5.1 Fremstilling og omtale af drabsepisoden	62
5.1.1 Politikerne om drabsepisoden	63
5.1.2 Politiet om drabsepisoden	66
5.1.3 Medierne om drabsepisoden	70
5.1.4 Sammenfattende opsummering om drabsepisoden.....	78
5.2 Fremstilling og omtale af tv-overvågning, herunder forventningerne dertil	79
5.2.1 Politikerne om Tv-overvågning	80
5.2.2 Politiet om Tv-overvågning	86
5.2.3 Medierne om Tv-overvågning	91
5.2.4 Sammenfattende opsummering om Tv-overvågning.....	97
Kapitel 6 Konklusion og perspektivering	100
Litteraturliste	108
Artikler og mindre dokumenter.....	108
Bøger.....	110
Radioudsendelse.....	113
Rapporter og Undersøgelser.....	113
Bilag 1 Oversigt over empiri om drabsepisoden	114
Artikler om drabsepisoden	114
Anden empiri om drabsepisoden.....	118
Bilag 2 Oversigt over empiri om Tv-overvågningen	120
Artikler om Tv-overvågningen	120
Anden empiri om Tv-overvågningen.....	123

Abstract

Close circuit television (CCTV) in public places is under rapid development in Denmark. A large part of the population supports and celebrates CCTV, especially when it regards fighting offences against the person (OAP). Some sociologists and a professor in communication believe that the way certain key agents in society portray things has an effect on how the public feels and thinks about it. This thesis aims to clarify how these agents (politicians, the police and the media) portray OAP and CCTV in order to clarify to what degree the agents' reference contains elements that can cause the public to support CCTV. The analysis is made with a case from Aalborg. *Aalborg-casen* implies a killing episode on the 7th of April 2007 in Jomfru Ane Gade and following debate about implementing CCTV to fight crime. *Aalborg-casen* is chosen because it can provide a lot of information and could be representative.

Concerning the analysis of how the agents portray OAP I look for elements that could create the detected traces of fear and exaggerated beliefs about OAP in the public which could lead to wishes of more security – e.g. CCTV.

In the analysis of how the agents portray CCTV I look for elements that can give the public a good and positive impression of CCTV and put focus on security and thereby also on crime which according to sociologist David L. Altheide can cause fear and so on (“the irony of security”). Support can be caused by the agents highlighting the good expectations, downplaying the uncertainty of good consequences, and omitting to mention the possible unintended and negative consequences.

Method of text analysis is used on the empiricism which includes newspaper articles and documents from the official site for the Danish Police and the official site for the Danish Parliament.

To guide the analysis and interpret the findings I have used a theory on *Culture of fear*. Especially the part about fear mongers and how and why they speak of crime and security.

Concerning the killing episode I discovered that the media (some newspapers more than others), by the amount of articles about the killing episode in Aalborg and the way the media portray it (sources, words, lack of calming perspectives etc.), has the most potential for creating fear in the public and therefore support of security. According to the theory the media as well as the politicians have interest in focusing on crime and potentially create fear. But unlike the media the politicians (both right-wing and left-wing) speak surprisingly little of the killing episode and do not use bloody

details or exaggerations concerning the killing and OAP. Beside the fact that the politicians do not use any perspectives on crime rates (including calming one) the way the politicians portray the killing episode does not contain elements that could cause fear in the public and support the wish for security.

The police as a joined group have a more mixed way of speaking of the killing episode. Their portrayal contains therefore only elements to a smaller degree that might cause fear and exaggerated expectations (e.g. frequent mentioning of the killing, some use of bloody details and lack of perspective).

Regarding how the agents portray CCTV I discovered that the police most distinctly portray CCTV and the expectations in a manner that promotes CCTV and creates a good impression and according to the theory therefore possible support. The overall message from the police is that CCTV can/will have a number of good consequences. The insecurities are rarely mentioned and there is a total lack of mentioning the negative consequences that might occur in the light of more surveillance.

The politicians are divided into two groups when it comes to portraying CCTV (not in right-wing/left-wing groups). While one group brings attention to CCTV and the possible good consequences the other group mentions the insecurities and possible downfalls about monitoring everyday life. How the politician's portray CCTV therefore only to some degree contains elements that can cause the public to support CCTV.

How the media portray CCTV is made up of how the newspapers themselves portray CCTV and how the sources used by the newspapers portray CCTV. One newspaper only portrays CCTV from a sceptical angle and use sources that refer to scientific rapports that question the outcome of CCTV against OAP. The other newspapers either promote a mixed or totally positive view of CCTV. By far most of the articles on CCTV promote a positive view and has the potential to create public support.

It is how the politicians portray CCTV and how the police and the media portray both the killing episode and CCTV that in various degrees contain elements that can cause the public to support CCTV.

Kapitel 1 Indledning og problemfelt

Dette speciale beskæftiger sig med en lille del af overvågningssamfundet, nærmere bestemt med Tv-overvågning og baggrunden for holdningen dertil. Det som undersøges, er måden hvorpå udvalgte samfundsaktører i Danmark fremstiller og omtaler personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, herunder forventningerne dertil.

Ønsket er at opnå indsigt i, hvordan aktørernes fremstillinger er og i hvilken grad aktørernes fremstilling af både personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning indeholder træk, som kan være med til at påvirke befolkningen og forklare, at der i befolkningen er stor opbakning og tiltro til Tv-overvågning tilknyttet personfarlig kriminalitet.

Specialets koncentrerer sig dels om, hvordan aktørerne fremstiller personfarlig kriminalitet, og om der er frygtfremmende træk i fremstillingen, som kan forårsage (irrationel) frygt og overdrevne forestillinger om vold i befolkningen og bane vejen for støtte til sikkerhed i form af overvågning. Og dels koncentrerer specialet sig om aktørernes fremstilling af Tv-overvågning, og om der i fremstillingen er fokus på de tilsigtede effekter og fravær af omtale af usikkerheder knyttet til både de positive og negative konsekvenser nu og på sigt. En fremstilling som i givet fald formidler et positivt indtryk af Tv-overvågning og kan danne grundlag for befolkningens opbakning og tiltro.

Området er relevant at undersøge for at opnå indsigt i nogle af de centrale samfundsaktørers fremstillinger og omtale af emner, som ud over at kunne påvirke befolkningens holdninger og følelser omkring overvågningssamfundet også kan påvirke allokeringen af samfundets ressourcer og den yderligere udvikling af overvågningssamfundet.

Den endelige problemformulering fremgår senere i dette kapitel efter en relativ omfattende indledning og problemfelt, som nærmere præsenterer befolkningens holdning til Tv-overvågning, elementerne af frygt og overdrevne forestillinger om personfarlig kriminalitet, overvejelser om overvågningens positive og negative konsekvenser samt præsenterer grundlag for at antage en kobling mellem aktørernes fremstillinger og befolkningens holdning. Tilsammen skal dette give baggrundsviden og illustrere den udvikling, begrundelse og sammenhæng, som lægger til grund for at ville undersøge netop aktørernes fremstilling nærmere med henblik på at komme nærmere en forståelse af faktorer bag befolkningens opbakning til Tv-overvågning.

1.1 Overvågning i udvikling

I bl.a. Danmark er der i de seneste årtier sket en hastig udvikling i den moderne informationsteknologi, hvilket har betydet, at mange nye overvågningsformer er blevet mulige.

Samtidig hermed er mennesket blevet mere transparent.¹

Overvågning er i dag et aktuelt fænomen i rivende udvikling, som berører os alle.

Fx vurderede Sikkerhedsbranchen i 2007, at der i løbet af de 3 foregående år var sket en fordobling af overvågningskameraer fra ca. 100.000 til ca. 200.000.²

I 2008 vurderede Installatørernes brancheorganisation Tekniq, at der hver dag blev opsat ca. 400 nye overvågningskameraer³, hvilket stemmer fint overens med Sikkerhedsbranchens udtalelse om, at det samlede antal overvågningskameraer i 2009 havde passeret 300.000 stk.⁴

Kameraerne bruges bl.a. på gader og arbejdspladser, i butikker, trafikken, tog og bus.

Desuden blev det allerede fra 1998 muligt at overvåge sine børn i børnehaven via kameraer koblet til Internettet.⁵

Men Tv-overvågning er ikke det eneste eksempel på udviklingen indenfor overvågningssamfundet. Flere steder i Danmark er der oprettet midlertidige eller mere permanente visitationszoner. Derudover er der indført en logningsbekendtgørelse af al IT- og telefontrafik og ved fx passagerflyvning bruges i dag passagerregistrering. Dertil kommer, at det allerede nu eller i nærmeste fremtid vil være muligt at anvende mere præcise overvågningsteknikker, bl.a. irisgenkendelse, ansigtsgenkendelse og ”intelligente” adfærdsstyrede kameraer.

Udviklingen har medvirket til, at den engelske non-profit organisation med speciale i overvågning og privatliv Privacy International, i deres seneste undersøgelse har karakteriseret Danmark som et ”Extensive Surveillance Society”.⁶

Det er en vurdering, som leder af Forum for Overvågningsstudier Peter Lauritsen bakker op om:

---

¹ Blume & Herrmann (2010) s. 21

² Information 9. juni 2007: *Elektroøjne: Brugen af overvågningskameraer er fordoblet på tre år*: www.infomedia.dk

³ Politiken 22. april 2008: *50 overvågningskameraer sættes op hver time*: www.politiken.dk

⁴ Politiken 2. januar 2009: *300.000 kameraer overvåger os*: www.politiken.dk

⁵ Information 11. december 1998: *Kys mor på Kamera Tre*: www.information.dk

⁶ Mortensen & Valeur (2009) s. 8

”Hvor overvågning for få år siden var noget, vi frygtede og forsøgte at sætte grænser for, betragter vi det i dag som en berusende trylledrik. Vi bruger overvågning mod snart sagt alle former for kriminalitet, uro og snyd, og vi har intet i mod selv at blive overvåget”.⁷

Hvad der i dette speciale forstås ved overvågning præciseres nedenstående inden befolkningens holdning til Tv-overvågning nærmere uddybes.

1.2 Hvad menes med overvågning?

Forståelsen tager udgangspunkt i begrebet, som det behandles af dr. jur. Peter Blume og cand. jur. Jane Rothmar Herrmann i deres bog *Ret, Privatliv og Teknologi*.

I bogen indkredses dets betydning ud fra relationen mellem de medvirkende personer. Overvågning er en aktivitet, hvis formål er kontrol, og som er rettet mod bestemte situationer eller persontyper frem for enkeltpersoner og har derfor en generel karakter. Den teknologisk baserede overvågning er dertil karakteriseret ved ikke at implicere en direkte personlig kontakt mellem overvåger og overvåget.⁸

Overvågning i specialet er dermed at forstå som en teknologisk baseret, regelmæssig eller vedvarende, ikke tilfældig aktivitet af generel karakter. Den er rettet mod personer med det formål at kunne kontrollere i en eller anden form og den indebærer ingen personlig relation mellem overvåger og overvåget.

Som en yderligere afgrænsning omhandler overvågning i dette speciale Tv-overvågning på offentlige steder, knyttet til bekæmpelse af personfarlig kriminalitet. Personfarlig kriminalitet er i øvrigt i specialet at forstå som vold og drab.

1.3 Overvågning – opbakning, frygt og konsekvenser

1.3.1 Opbakning til Tv-overvågning og frygt for personfarlig kriminalitet

Både tidligere chef for PET, Hans Jørgen Bonnichsen, og sekretariatsleder i Teknologirådet, Lars Klüver, vurderer, at der i nogen grad i den danske befolkning er sket en ændring i synet på overvågning.

---

⁷ Politiken 8. februar 2010: *Danmark er et overvågningssamfund*: www.politiken.dk

⁸ Blume & Herrmann (2010) s. 211-212

Nemlig fra det negativt ladede Big Brother til det beskyttende og positivt ladede Big Mother.⁹ Ifølge Lars Klüver er det i dag den beskyttende Big Mother, som indfører overvågningen.¹⁰

Den danske befolknings holdning til stigende brug af Tv-overvågning fremgår bl.a. af en rapport fra Det Kriminalpræventive Råd fra 2005.

Heri svarer 56% af en repræsentativ del af den danske befolkning, at de overordnet er positive overfor, at tv-overvågning er blevet stadig mere udbredt, mens 24% er hverken positive eller negative, og de resterende 20% er enten negative eller uafklarede.

Tallene er i øvrigt stort set de samme som ved en lignende undersøgelse i 1999¹¹.

Den overordnet positive holdning til Tv-overvågning underbygges ifølge Det Kriminalpræventive Råd af andre danske og udenlandske undersøgelser.

Af disse undersøgelser fremgår det nemlig bl.a. at: *"Antagelsen hos de fleste danskere er at tv-overvågning opfattes som en nødvendighed, og hvis man har rent mel i posen, har man intet at frygte."*¹²

Fremtidsforsker Klaus Æ. Mogensen mener, at folks tillid til at overvågningen ikke misbruges hænger sammen med, at frygten for Big Brother er forsvundet: *"I dag er der ikke nogen som tror, at flere kameraer fører til en politistat. Vi tror, at Danmark er det bedste lille land i verden, så hvorfor skulle nogen gide overvåge os unødigt? Holdningen er at kameraer kan beskytte os."*¹³

Ifølge Det Kriminalpræventive Råds undersøgelse fra 2005 er kun få danskere bange for misbrug af overvågningen, ligesom kun en lille procentdel er skeptiske overfor Tv-overvågning med henvisning til blufærdighed eller at overvågning er udtryk for en unødvendig mistillid.¹⁴

Selv om størstedelen af befolkningen er enten positive eller ligeglade med at Tv-overvågningen er steget, betyder det ikke, at alle overvågningsområder er lige populære. Men på steder, hvor mange mennesker risikerer at støde sammen dag og nat, er tv-overvågning meget populært.

Det Kriminalpræventive Råds undersøgelse viser, at overvågning udenfor diskoteker, barer og restauranter er et af de mest populære områder med kun 13% negative respondenter. Befolkningen

---

⁹ Bonnichsen (2009) s. 48-49

¹⁰ Wrang (2000) s. 94

¹¹ Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 10

¹² Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 3

¹³ Politiken.dk 10. maj 2007: *Danskerne elsker overvågning*: www.politiken.dk

¹⁴ Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 12

angiver, at de er overvejende positive omkring tv-overvågning på disse og andre offentlige steder ud fra en tiltro til, at overvågningen forebygger kriminalitet, øger trygheden og styrker politiets arbejdsindsats.¹⁵

En meningsmåling foretaget blandt 1057 danskere af A & B analyseinstitut i 2009 viser, at danskerne i dag om muligt er endnu større tilhængere af Tv-overvågning.

85% af de adspurgte er direkte uenige i, at der er for meget overvågning i samfundet, mens 82% mener, at tv-overvågning giver dem tryghed.

Anders Albrechtslund, som er forsker i overvågning, udtaler på baggrund af denne meningsmåling, at den positive holdning til Tv-overvågning skal ses i forhold til, at overvågning i dag handler om bl.a. vold i nattelivet.¹⁶

I en måling, som gratisavisen Urban og Århus Stiftstidende har fået lavet hos Epinion i foråret 2007, viste resultaterne tilslutning til tv-overvågning blandt fire ud af fem danskere.

Tal som Niels Elgaard Larsen, næstformand i IT-Politisk forening, mener bl.a. skal forstås i lyset af personfarlig kriminalitet, hvor han henviser til en aktuel mordsag fra Jomfru Ane Gade i Aalborg.¹⁷

Tv-overvågning synes dermed at være meget populært, og ofte knyttet til ønsket om at bekæmpe og opnå tryghed overfor personfarlig kriminalitet på offentlige steder, herunder i nattelivet.

At Tv-overvågning i dag nyder opbakning og støttes bl.a. ud fra ønsket om at bekæmpe personfarlig kriminalitet, kan undre lidt, hvis man iagttager tallene for udvikling af denne type kriminalitet generelt og i nattelivet. I hvert fald synes der, som nedenstående vil illustrere, at være elementer af (irrationel) frygt og overdrevne forestillinger i den danske befolkning om risikoen for vold og kriminalitet.

Der findes en række nyere undersøgelser og meningsmålinger, som viser, at der i dele af den danske befolkning eksisterer en bekymring og frygt for vold. Institut for Konjunkturanalyses (IFKA) årlige målinger siden midten af 1980'erne viser, at det er frygten for vold og kriminalitet, som topper listerne. Hvor mange danskere, der i et givent år angiver, at de er meget bekymrede for vold og kriminalitet varierer, men er efter et fald fra midten af halvfemserne steget betydeligt siden 2006, hvor

---

¹⁵ Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 11 + 13

¹⁶ Altinget 5. marts 2009: *Danskerne vil have tryghed gennem overvågning*: www.altinget.dk

¹⁷ Politiken.dk 10. maj 2007: *Danskerne elsker overvågning*: www.politiken.dk

tallet var 31% og til det i 2008 var hele 39% og næsten tilsvarende på 38% i 2009¹⁸ Sociolog Michel Hviid Jacobsen vurderer, at stigningen formentlig kan tilskrives bl.a. særligt voldelige episoder i Danmark og mediernes eksponering deraf.¹⁹ Tallene fra IFKA korresponderer fint med *Tryghedsrapporten 2009* fra TrygFonden, som viser, at der på fem år er sket et betragteligt fald i danskernes oplevelse af tryghed og som konkluderer, at faldet formentlig skyldes bl.a. frygten for vold og kriminalitet.²⁰ De nyeste tal fra IFKA 2010 viser dog et fald i bekymringen, hvilket chef for Justitsministeriets Forskningskontor Britta Kyvsgaard udtaler kan skyldes et roligt år mht. bandekonflikt og voldsomme enkeltsager og derfor mindre eksponering i fx aviser.²¹ Men tallene viser stadig, at dele af befolkningen frygter vold og kriminalitet.

I forskellige medier er der inden for de senere år offentliggjort en række mindre meningsmålinger og undersøgelser fra hverdagen, som underbygger eksistensen af frygt i befolkningen.

I følge TV 2 Nyhederne fra maj 2008, der refererer MetroXpress, frygter forældre til unge mennesker vold og stoffer i nattelivet, hvilket får dem til at søge sikkerhedstiltag - i indslaget udtrykt ved hyring af bodyguards for ca. 200 millioner kroner i 2008 til at følge de unge rundt i byen. En klart stigende tendens.²²

Og af en meningsmåling fra 2008, foretaget af analyseinstituttet Zapera for MetroXpress, fremgår det, at hver anden dansker i løbet af de seneste år er blevet mere bange for at færdes ude om natten.²³

Ligeledes fremgår det af en undersøgelse fra Berlingske Media, at der findes elementer af frygt og bekymring. Undersøgelsen viser, at hver tredje århusianer har oplevet at føle sig utryk i nattelivet²⁴, og en rundspørge, som Jyske Vestkysten lavede blandt elever på 12 ungdomsuddannelser i Syd-danmark, viser en lignende resultatet.²⁵

Den omfattende undersøgelse *Unge, vold og utryghed i nattelivet* fra 2008 sår dog tvivl om, i hvert fald de unges (14-26 åriges) deciderede frygt for nattelivet, men viser, at de unges forestillinger om vold og voldens omfang sammenlignet med tal fra virkeligheden, er præget af disproportionalitet. I

---

¹⁸ Justitsministeriets Forskningskontor (2010): *Bekymring for vold og kriminalitet 2009*, s.1-3

¹⁹ Jacobsen (2011), s. 330

²⁰ Jacobsen (2011), s. 329

²¹ Readmetro.com 24. februar 2011: *Frygten for vold og kriminalitet er i bund*: www.readmetro.com

²² TV2-nyhederne 16. maj 2008: *Unge tager bodyguard med i byen*: www.nyhederne-dyn.tv2.dk

²³ jp.dk 17. januar 2008: *Hver anden dansker er mere utryk i nattelivet*

²⁴ Aarhusportalen.dk 25. juli 2010: *Århusianere føler sig utrykke i nattelivet*: www.aarhusportalen.dk

²⁵ Jv.dk 8. april 2008: *Unge piger frygter natten*: www.jv.dk/artikel

undersøgelsen står således at: ”80% af de unge i undersøgelsen mener, at der er en del eller meget vold i nattelivet, og 72% tror at der er mere vold end for fem år siden, 50% af de unge tror, at volden er meget hård, og 79% tror, at volden er hårdere end for fem år siden.(...) 67% af de unge tror, at det er en del til alle unge, der bærer våben i nattelivet.”²⁶

Det er ikke sådan, at danskerne komparativt set er et specielt frygtsom folkefærd. En international undersøgelse fra 2001 viste således, danskerne sammenlignet med andre europæere er dem, der mindst frygter at blive offer for vold og kriminalitet.²⁷

Dog er der som alle de ovenstående undersøgelser viser, elementer af frygt og overdrevne forestillinger om voldens omfang og hårdhed.

At der findes en sådan frygt og sådanne forestillinger om vold undrer både kriminolog Lars Holmberg og samfundsforsker Johannes Andersen, hvis man ser på statistikker om vold.²⁸ Og Michael Hviid Jacobsen kalder frygten for vold i bl.a. nattelivet for irrationel²⁹

Denne undring og vurderingen af frygten som irrationel synes retvisende, når udmeldingerne om frygt og forestillinger om vold sættes op overfor tal for personfarlig kriminalitet.

En undersøgelse som Retsvidenskabeligt institut lavede for Rigspolitiet i 1996 viste, at volden siden midten af firserne er stagneret, og at der endda er en faldende tendens. Og tiden frem til 2000 viser heller ingen stigning. Dertil kommer, at antallet af voldtægtssager, voldssager og voldssager med livstruende vold alle er faldet fra 1990-2000, og at vi i Danmark har en af verdens laveste mordprocenter.³⁰

Modsætningen mellem det faldende antal voldstilfælde og elementerne af frygt og forestillingerne om vold, bekræftes af nyere tal og Det Kriminalpræventive Råds vurdering.

På baggrund af undersøgelsen *Vold i Danmark 1995-2005*, vurderer Anita Rønning, som er kriminolog hos Det Kriminalpræventive Råd, i radioprogrammet Klubværelset på P1 den 19.februar 2008³¹, at volden i det danske samfund ikke er stigende. Kun ca. 2% har været udsat for vold, og

---

²⁶ Det Kriminalpræventive Råd (2008), *Unge, vold og utryghed i nattelivet*, s. 18

²⁷ Jacobsen (2011), s. 329

²⁸ jp.dk 17. januar 2008: *Hver anden dansker er mere utryg i nattelivet*

²⁹ Jv.dk 8. april 2008: *Unge piger frygter natten*: www.jv.dk/artikel

³⁰ Media4masses: *Mere frygt – mindre vold* (artikel fra Samvirke, februar 2000): www.media4masses.dk

³¹ P1 19. februar 2008: *Volden i nattelivet går amok – eller hvad?*: www.dr.dk/P1/Klubvarelsen

dette gælder også for den unge del af befolkningen. Derfor er der ikke grund til, at den almindelige dansker går rundt og frygter at blive udsat for vold.

Dertil kommer, at kun meget få af overfaldene sker med kniv. Fra 1995-2005 spores en lille, men ikke signifikant stigning i andelen af overfald, hvor offeret står overfor en gerningsmand med kniv, men Anita Rønning understreger, at det alt andet lige *er* en meget lille andel, hvorfor et stigende fokus på episoder med vold og knive i medier og den offentlige debat ikke afspejler det typiske og statistikken.

Hun mener desuden, at flere ting peger på, at volden ikke er blevet mere rå. Udover et meget lille antal overfald med brug af våben siger hun, at rapporten *Vold i Danmark 1995-2005* viser, at stadig færre af dem, som udsættes for vold, får synlige skader ved vold. Selvom en betragtelig del af den personlige kriminalitet, som foregår på offentlige steder, sker i nattelivet understreger hun, at der forekommer forbavsende få voldsepisoder i nattelivet, hvis man medtænker, hvor mange mennesker, som befinder sig ude flere aftener om ugen. Den vold som finder sted i nattelivet foregår oftest blandt en lille gruppe unge mænd, som slås med hinanden.

Årsagerne til elementerne af irrationel frygt og overdrevne forestillinger om vold mener Johannes Andersen kan skyldes visse avisers intense dækning af episoder med vold.³² Michael Hviid Jacobsen er enig i dette og påpeger ligeledes, at medieeksponering om vold og utryghed i nattelivet kan være en forklaring.³³

Ifølge professor og forsker i voldskriminalitet Flemming Balvig er også politikerne dårlige til at sætte sig ind i statistikkerne om vold, før de udtaler sig og kan dermed skabe et indtryk af voldens omfang, som er ude af proportioner med virkeligheden.³⁴

Det kan naturligvis ikke udledes af de nævnte undersøgelser og rapporter, at danskerne generelt er et frygtsomt folk eller at alle frygter personfarlig kriminalitet. Men en række af de tidligere nævnte undersøgelser og flere eksperters vurdering viser, er der hos dele af befolkningen er tydelige elementer af utryghed og (irrationel) frygt knyttet især til personfarlig kriminalitet, ligesom disproportionale forestillinger om vold og knive i bl.a. nattelivet ses.

---

³² jp.dk 17. januar 2008: *Hver anden dansker er mere utryg i nattelivet*

³³ Jv.dk 8. april 2008: *Unge piger frygter natten*: www.jv.dk/artikel

³⁴ Media4masses: *Mere frygt – mindre vold* (artikel fra Samvirke, februar 2000): www.media4masses.dk

Sikkerhedstiltag som Tv-overvågning indføres på en række offentlige steder for netop at modvirke personfarlig kriminalitet og øge trygheden og støttes som vist i stor udstrækning af befolkningen.

1.3.2 Usikkerheden om overvågningens positive og negative konsekvenser

Trods udfordringer og indimellem reelle grunde til at være bange og beskytte os, skal vi ifølge sociolog Dan Gardner huske på, at vi i den udviklede verden i dag lever som de sikreste, rigeste og sundeste mennesker nogensinde.³⁵

Mit ærinde er ikke at argumentere imod overvågning, som på nogle områder er en forudsætning for demokratiet og et samfund som det danske. Men i forhold til Tv-overvågning, som indføres for at dæmme op for personfarlig kriminalitet er der en række usikkerheder knyttet til både de positive og de negative konsekvenser, som ikke umiddelbart synes at vise sig i befolkningens opfattelse af overvågningen.

Overvågning imod bl.a. personfarlig kriminalitet indføres og accepteres som anført ud fra en tiltro til, at det kan forhindre ugeringerne, hjælpe i efterforskningsarbejdet samt øge trygheden hos befolkningen.

Mange i befolkningen er af den overbevisning, at overvågning ikke skader og er i orden, hvis de kriminelle fanges.³⁶ Konkrete sager fra ind- og udland, hvor overvågning har hjulpet med at pågribe kriminelle, understøtter naturligvis denne optimisme. Men undersøgelser viser, at der også er usikkerhed omkring hvor meget, hvordan og hvorvidt overvågningen virker.

Ifølge Anders Albrechtslund er danskerne positive og optimistiske omkring Tv-overvågning, da mange mener, at teknologien vil have en række positive effekter og kan gøre det mere sikkert at færdes på gaden.³⁷

I forhold til personfarlig kriminalitet, hvoraf en del begås i affekt eller under indflydelse af alkohol eller stoffer, er der dog primært omkring den præventive effekt, stor usikkerhed omkring hvilken virkning, man kan forvente. ”*Danskerne kan have for optimistiske forventninger til, hvad der kan*

---

³⁵ Gardner (2009) s. 328

³⁶ Information 24. juli 2010: *Danskerne er ligeglade med overvågning*: www.infomedia.dk

³⁷ Fyens.dk 4. marts 2009: *Kamera og kriminalitet*: www.fyens.dk

*lade sig gøre, og det kan vise sig at være falsk tryghed. Mange danskere tror, overvågning løser problemerne i nattelivet, men det er der ingen garantier for”.*³⁸

Det Kriminalpræventive Råd vurderer i deres rapport *TV-overvågning – Fakta om TV-overvågning i Danmark* fra 2005, på baggrund af nationale og internationale undersøgelser, at tv-overvågningens effekter ikke er entydige. Som kriminalpræventivt tiltag synes det dog *ikke* at have virkning i forhold til vold og drab begået i affekt, men kan virke imod mildere typer hærværk og biltyverier.³⁹

Usikkerheden omkring Tv-overvågningens præventive effekt understøttes af de anerkendte forskere Brandon C. Welsh og David P. Farrington, som i rapporten *Effects of Closed Circuit Television Surveillance on Crime* har samlet erfaringer fra 44 studier fra en række lande om netop dette emne.

Opklaringsværdien af tv-overvågning er ligeledes usikker.

Det Kriminalpræventive Råd vurderer, at overvågning kan være en god hjælp i forhold til at opklare forbrydelser, under forudsætning af at billedkvaliteten er god nok.

Men noget stort grundlag for optimisme er der ikke, hvis man skal tro Anders Albrechtslund og Peter Lauritsen. De henviser til, at en rapport fra Justitsministerens Forskningsenhed viser, at netop opklaringsværdien af Tv-overvågning er begrænset.

Derudover påpeger de, at britisk politi, som har stor erfaring med tv-overvågning, selv har berettet, at det ikke er nær så effektivt i opklaringsarbejdet som håbet, og at billederne kun overraskende sjældent indgår som bevismateriale i en retssag.⁴⁰

Dertil kommer, at den tryghedsskabende virkning ikke altid er overbevisende. Anders Albrechtslund og Peter Lauritsen påpeger i flere artikler, at det har vist sig, at begejstringen og tryghedsfølelsen daler med tiden efter opsætningen af kameraerne.⁴¹ Og i følge Det Kriminalpræventive Råd skal der andre tiltag til, for at kriminaliteten ikke blot flytter til mindre bevogtede steder.⁴²

Overvågning kan også have en række uheldige bivirkninger, der dog umiddelbart kun i begrænset omfang indgår i den dominerende del af befolkningens syn på og holdninger til Tv-overvågning.

---

³⁸ Altinget.dk 5. marts 2009: *Danskerne vil have tryghed gennem overvågning*: www.altinget.dk

³⁹ Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 3-6

⁴⁰ Berlingske.dk 3. december 2008: *Virker videoovervågning?*: www.berlingske.dk

⁴¹ Berlingske.dk 3. december 2008: *Virker videoovervågning?*: www.berlingske.dk + Fyens.dk 4.marts 2009: *Kamera og kriminalitet*: www.fyens.dk

⁴² Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 6

Nedenfor præsenteres et udvalg af de mulige negative konsekvenser, som en række eksperter gør opmærksom på.

Et eksempel på de mulige utilsigtede konsekvenser af overvågningen er pres på den almindelige danskers privatliv. Seniorrådgiver ved Institut for Menneskerettigheder, Rikke Frank Jørgensen, udtrykker det klart: ”Vi underviser andre lande i menneskerettigheder og demokrati og tager klar afstand til regimer, der systematisk overvåger sine borgere. Balancen mellem statens kontrolmuligheder og individets privatliv er imidlertid blevet forrykket af den teknologiske udvikling, også i Danmark.(...)”⁴³

Når danskerne er negative overfor overvågning, er det oftest i relation til overvågning meget tæt på hjemmet og i omklædningsrum, hvilket opfattes som et muligt problem i forhold til privatlivet⁴⁴, men ellers har danskerne umiddelbart ikke problemer med at udlevere oplysninger om sig selv.

I hvert fald er de fleste danskere som nævnt overbevist om, at indsamlede oplysninger om dem ikke vil blive misbrugt. Men Peter Lauritsen tror ikke, at den enkelte dansker er klar over, hvor meget information der faktisk opsamles via overvågning og registrering, og mener samtidig, at informationen bliver så lemfældigt behandlet, at andre mennesker nemt kan få adgang til ens personfølsomme oplysninger.⁴⁵

Det er en holdning, som deles af bl.a. Vagn Greve, der finder det meget problematisk med såvel tv-overvågning som logning af folks korrespondance, da det i følge ham ikke hører hjemme i en retsstat. Dels fjerner det folks privatliv og dels fører magtmuligheder ifølge ham altid til misbrug. Det er udhulinger af frihedsrettighederne, som vi ville have afvist for få år siden, og ifølge ham har situationen og behovet ikke ændret sig radikalt.⁴⁶ Og er der først foretaget indsamling af oplysninger om den enkelte, kan det give anledning til at bruge dem til andre ting end først tiltænkt.

Det Kriminalpræventive Råd gør opmærksom på risikoen for at tv-overvågning kan blive en undskyldning for ikke at gribe ind, hvis man overværer en kriminel handling og dermed være skyld i, at den enkelte fralægger sig sit sociale ansvar.⁴⁷

---

⁴³ Jørgensen (2005) s. 100

⁴⁴ Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 11-12

⁴⁵ Videnskab.dk 11. dec. 2008: *Vi elsker overvågning*: www.videnskab.dk

⁴⁶ Politiken.dk 9. okt. 2010: *Juraprofessor: Stasi er kommet til Danmark*: www.politiken.dk

⁴⁷ Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning Fakta om TV-overvågning i Danmark*, s. 6 + 18

Jurist Anette Høytrup mener, at det enkelte overvågningstiltag isoleret set kan være eller virke som en god idé, men at omfattende overvågning kan medføre mistænkeliggørelse af alle borgerne.⁴⁸

Et sidste eksempel på en mulig utilsigtet konsekvens af overvågninger er, at et stort fokus på overvågning i sig selv kan skabe utryghed og frygt – noget som overvågningen som udgangspunkt skulle bekæmpe. Det som med sociolog David L. Altheides rammende betegner som *sikkerhedens ironi*.⁴⁹ Bliver frygten først en indgroet del af samfundet, kan det have langt videre konsekvenser for vores samvær og sameksistens, hvilket dog ikke behandles videre i specialet.⁵⁰

1.4 Opsummering

Specialet har ikke til hensigt at virke uforstående overfor ønsket om at ville dæmme op for personfarlig kriminalitet, som trods alt indimellem finder sted og har heller ikke til hensigt at afvise, at en del af optimismen omkring overvågning kan være velbegrundet.

Hensigten er at undersøge noget af det, der kan danne baggrund for de følelser som kan få befolkningen til at bakke op om Tv-overvågning i forhold til personfarlig kriminalitet.

Opbakning til Tv-overvågning i forhold til personfarlig kriminalitet kan skyldes mange ting; afvisning af at ville acceptere enhver type og størrelse af trussel, at befolkningen har vænnet sig til overvågning, en grundlæggende tiltro til, at myndighederne vil os det bedste og behandler informationen derefter. Derudover kan kendskab til konkrete sager, hvor overvågning har hjulpet før eller efter en eventuel forbrydelse og eventuelle personlige erfaringer med effekterne af overvågning antageligt fremme opbakning til overvågning. Men en del af opbakningen kan også skyldes andre faktorer, herunder påvirkning fra de fremstillinger, som centrale aktører i samfundet giver dels af kriminalitetsområdet og dels af overvågningen og forventningerne dertil, i mod denne kriminalitet.

Ifølge tidligere professor i kommunikation Chas Critcher, har de aktører, som definerer situationer og behov for sig selv og andre, social kontrol og kan påvirke både folks følelser og samfundsindretningen.⁵¹

Min hypotese er derfor, at befolkningens opbakning til Tv-overvågning i forhold til personfarlig kriminalitet er påvirket af udvalgte aktørers fremstilling af kriminaliteten og overvågningen. Aktø-

---

⁴⁸ Barfoed (red.) (2009) s. 20-21

⁴⁹ Jacobsen (2008) s. 310

⁵⁰ Se bl.a. Jacobsen (2011)

⁵¹ Critcher (2003) s. 33

ernes fremstilling kan have betydning for opbakningen i befolkningen i det omfang fremstillingen af personfarlig kriminalitet indeholder træk, som kan være med til at skabe elementerne af (irrationel) frygt og overdrevne forestillinger, og i det omfang aktørernes omtale af Tv-overvågning indeholder træk, som kan viderebringe positive indtryk af og forventninger til overvågning.

At denne hypotese og sammenhæng kan have hold i virkeligheden, og at udvalgte aktørers konkrete fremstillinger er relevante at undersøge nærmere for at opnå indsigt i en af de mulige faktorer bag befolkningens opbakning til overvågning, understøttes af flere ting.

Som nævnt antyder flere eksperter, at visse aktørers omtale af kriminalitet kan være fremmede for irrationel frygt og disproportional forestillinger om omfanget af vold og drab.

At der kan være sammenhæng mellem aktørers fremstillinger af begivenheder, efterfølgende frygt i befolkningen og derpå opbakning til sikkerhedstiltag, illustrerer bl.a. David L. Altheide i sin bog *Terrorism and the Politics of Fear* fra 2006 med et eksempel fra USA. De amerikanske politikere og medier fremstillede terrorangrebet den 11. september på en måde, som promoverede frygt, og befolkningen var efterfølgende klar til at acceptere såvel inddæmning af frihedsrettigheder som overvågning og krig mod Irak.

Det antages derfor, at aktører kan skabe frygt i befolkningen og at der er en sammenhæng mellem frygt og ønsket om sikkerhed bl.a. i form af overvågning. Det er dog ikke sikkert at alle mennesker altid vil foretrække netop overvågning som sikkerhedstiltag.

Altheide nævner andet steds mediernes væsentlige rolle i forhold til, ud over at fokusere på problemerne, også at promovere officielle tiltag og interventioner⁵², og ifølge Critcher er den måde befolkningen opfatter både et emne og de følgende foranstaltninger på bl.a. en refleksion af netop mediernes fremstilling.⁵³

Udover politikere og medier nævner Altheide ligeledes, at politiet som aktør kan have stor magt i forhold til at påvirke og forme omgivelserne og definere såvel et emnes alvor som løsningsmuligheder.⁵⁴

Ligeledes mener jeg, at også producenter af sikkerhedsudstyr, lobbyister, ngo'er m.fl. kan være aktører med interesse i at omtale kriminalitet og overvågning på en muligvis frygt- og derfor også sikkerhedsfremmende måde. Men af hensyn til specialets omfang afgrænses fokus til politikernes,

---

⁵² Altheide (2002) s. 146

⁵³ Critcher (2003) s. 136-140

⁵⁴ Altheide (2002) s. 125

politiets og mediernes fremstilling, i det de alle flere steder nævnes, som centrale aktører, der forventes at omtale trusler og forventninger og kunne påvirke befolkningen.

Det specialet nærmere vil undersøge, er disse toneangivende aktørers fremstilling og omtale af personfarlig kriminalitet samt måden de fremstiller Tv-overvågning og forventningerne dertil i relation til det konkrete kriminalitetsområde i dansk sammenhæng.

Ønsket er at undersøge, hvordan aktørerne fremstiller og omtaler personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning. Og derigennem er målet at opnå indsigt i, i hvilken grad aktørernes fremstillinger af denne kriminalitetstype indeholder træk, som kan være fremmede for (irrationel) frygt og overdrevne forestillinger og derfor medvirke til at forklare støtten til sikkerhedstiltag. Målet er ligeledes at opnå indsigt i, i hvilken grad aktørernes fremstilling af Tv-overvågning er vinklet, så den formidler fortællingen om den beskyttende, hjælpende og harmløse Big Mother. Big Mother vinklen vil bl.a. indeholde omtale med fokus på de forventede positive konsekvenser, muligvis uden påpegning af usikkerhederne, og en sparsom eller helt manglende omtale af de mulige negative konsekvenser i nær og fjern fremtid. Er en sådan retorik tilstede kan den sammen med en mulig frygtfremmende retorik om kriminaliteten direkte eller indirekte være med til at påvirke omgivelserne og dermed indgå som en del af forklaringen bag befolkningens opbakning og tiltro til Tv-overvågning.

1.5 Problemformulering

På baggrund af indledning og problemfelt er udledt denne problemformulering til videre behandling.

På hvilken måde omtaler og fremstiller politikere, politi og medier personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, herunder forventningerne til overvågningen med hensyn til personfarlig kriminalitet? Og i hvilket omfang indeholder disse aktørers fremstillinger træk, som kan være direkte eller indirekte medvirkende i forhold til opbakningen til denne type af overvågning i befolkningen?

Problemformuleringen vil blive belyst gennem dokumentanalyse, hvor aktørernes fremstillinger af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning analyseres med udgangspunkt i en række elementer inspireret af Leif Becker Jensen.

I hvilken grad resultaterne af disse elementer indeholder træk, som direkte eller indirekte kan være med til at fremme opbakning til overvågning, vil sideløbende blive fortolket med udgangspunkt i

frygtkulturteorien samt ved at se hvorvidt og hvordan overvågningen og forventningerne til de positive og negative konsekvenser præsenteres.

Da befolkningen i dette speciale ikke direkte spørges om, hvad de lægger til grund for deres opbakning, og i hvor høj grad det skyldes træk i aktørernes fremstillinger, er det ikke muligt med sikkerhed at afgøre omfanget af dette. Men det er muligt at analysere aktørernes fremstillinger, og med udgangspunkt i bl.a. teorien fortolke, om der er træk, som kan fremme frygt og give et positivt indtryk af overvågning.

Hvilke elementer, som en eller flere af aktørernes fremstillinger af enten kriminalitet, overvågning eller begge dele skal struktureres og undersøges ud fra, består dels af generelle dokumentanalytiske elementer som budskab, sprog/ordvalg og argumentationsform (se mere i afsnit 2.3.1 Elementer til undersøgelse) og dels af centrale elementer fra frygtkulturteorien (som præsenteres i kapitel 3), hvorigennem karakteristika ved aktørernes fremstillinger vil være tydelige. Disse elementer vil bl.a. være kildevalg, perspektivering, brug af statistik m.v. (se mere i teoriafsnit 3.4. Operationalisering af teori).

Som empirisk grundlag inddrages materiale fra en konkret case med personfarlig kriminalitet og debat omkring ny Tv-overvågning.

Casen, herefter kaldet *Aalborg-casen*, omhandler dels et slagsmål, som udviklede sig til knivstikkeri og drab i Jomfru Ane Gade i Aalborg d. 7. april 2007 og dels den debat som forgik fra drabstidspunktet og frem til opsætningen en døgnovervågning af de udendørs arealer i Jomfru Ane Gade året efter.

Tesen er, på baggrund af teorien, at aktørernes fremstillinger af sådanne begivenheder / kriminalitetsformer, grundet forskellige egeninteresser, vil indeholde træk som fremmer frygt og disproportional opfattelser af kriminalitetens omfang. Dette indbefatter fx en omfattende, detaljeret, følelsesladet fremstilling med bekymrende og måske usande perspektiver m.v. Derudover kan nogle af aktørerne har interesse i at fremhæve og indføre overvågning, hvorfor deres fremstilling antages at være positiv og med en vinkel på overvågning som både nødvendig og tryghedsskabende, men med ingen eller ringe refleksion over usikkerheder knyttet til overvågnings reelle virkninger og mulige negative konsekvenser.

Alle de nævnte træk må antages at kunne være medvirkende faktorer til at størstedelen af danskerne bakker op om overvågning.

1.6 Afgrænsninger

1.6.1 Aktørerne

Præcisering af aktørerne er som følger;

Politikerne omfatter både de voksen- og ungdomspolitikere, som udtaler sig i aviserne og på Folketingets hjemmeside.

Politiet omfatter de personer fra det danske politi, som i medierne eller på andre udvalgte, officielle Internetsider omtaler personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning.

Medier omfatter, af afgrænsningsmæssige hensyn, kun aviser, og kun dem som er fundet på Infomedia. Dvs. at artiklerne stammer fra trykte aviser. Valg af både lokale og landsdækkende dagblades forventes dog at modsvare nuancerne i mediebilledet. Avisernes valg af billeder samt radio- og tv-programmer kunne muligvis have nuanceret og underbygget besvarelsen yderligere ligesom netaviser kunne have gjort det.

1.6.2 Geografi

Det geografiske udgangspunkt for besvarelsen af projektets problemformulering er Danmark. Valget af Danmark som geografisk fokusområde, bunder i en naturlig interesse for at opnå indsigt i den hjemlige omtale af kriminalitet og Tv-overvågning, som nu og i fremtiden kan påvirke holdninger og samfundsudvikling. Dertil kommer, at valget af Danmark letter adgangen til relevant materiale, hvilket er at foretrække indenfor den tidsbegrænsede specialeramme. Danmark er desuden et passende valg i forhold til at opnå indsigt i aspekter vedrørende overvågning, idet overvågning, som nævnt, er blevet allestedsnærværende i Danmark og Tv-overvågning imod personfarlig kriminalitet bliver stadig mere udbredt i byer rundt om i landet.⁵⁵

1.6.3 Tid

Projektets tidsmæssige ramme er i besvarelsen af spørgsmål centreret omkring de seneste 10 år, hvor en del undersøgelser dokumenterer elementer af irrationel frygt i befolkningen og et udbredt positivt syn på Tv-overvågning. Interessen er således fremstillingen og omtalen af personfarlig kriminalitet i denne periode, samt af den teknologiske og systematiserede overvågning, som indføres og støttes i relation dertil. I forhold til den konkrete case, afgrænses tiden i forhold til undersøgelse af fremstilling af drabsepisoden til tiden lige efter drabet og i forhold til fremstilling af Tv-

---

⁵⁵ Berlingske Tidende 20. marts 2008: *Værd at vide: OVERVÅGNING*: www.infomedia.dk

overvågningen til perioden fra drabsepisoden sker til overvågningen indføres. Det gøres ud fra omfangsmæssige hensyn og antagelsen om, at det i netop disse perioder vil være særlig tydeligt, hvordan aktørernes fremstillinger og forventninger til personfarlig kriminalitet samt Tv-overvågning er. (Se mere i kapitel 4 Empiripræsentation)

Kapitel 2 Teori, design og metode

I dette kapitel præsenteres først specialets valg af teori. Derefter præsenteres hhv. de designmæssige og metodiske valg knyttet til specialet.

2.1 Valg af teori

I forhold til at belyse og fortolke politikernes, politiets og mediernes fremstilling af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, tages der, ud over generelle dokumentanalytiske begreber, som præsenteres senere, udgangspunkt i udvalgte dele af en relativ ny teori omhandlende frygtkultur. Det udvalgte omhandler teoriens udlægning af medier, politi og politikere som aktive aktører og potentielle frygtmagere i debatten omkring trusler, sikkerhed og overvågning.

Det er teoriens nærmere præsentation af disse aktørers mulige fremstillingsformer og elementer af særlig interesse, der er med til at strukturere analysen, og det er teoriens antagelser og fordomme om disse aktørers motiver og fremstillinger, som danner det teoretiske udgangspunkt for fortolkning.

Hensigten er at opnå indsigt i om aktørernes fremstilling af kriminalitet, som teorien forventer, er karakteriseret ved frygtfremmende træk eller om aktørerne i realiteten er mere afdæmpede og beroligende perspektiverende.

Aktørernes omtale af overvågningen vil også blive undersøgt, og i det omfang teorien har forventninger til de enkelte aktørers fremstillinger af denne, medtages det. Teorien om frygtmagerne synes at være et relevant udgangspunkt. Teorien antager, at aktørernes fremstilling vil være præget af følelser og motivationer ud fra mere eller mindre skjulte dagsordner og fremstillingen derfor ikke nødvendigvis vil præsentere et reelt billede af trusselsbilledet og være fyldestgørende om overvågningen og forventningerne til de positive og negative konsekvenser. Dette kan, hvis empirien viser, at det er tilfældet, være en af faktorerne, som er med til at påvirke opbakningen til overvågning imod personfarlig kriminalitet.

For at mindske den bias, som brug af en enkelt teori kan påføre analysen, fremhæves ikke kun de områder, hvor empiri og teori er overensstemmende, men ligeledes medtages, hvor mediernes, politiets og politikernes fremstillinger er anderledes end forventet ud fra teorien.

Derved sikres et retvisende billede af aktørernes fremstillinger og vurderinger, af i hvilket omfang de indeholder træk, som direkte eller indirekte kan skabe ønske om sikkerhed og opbakning til overvågning. Dette mindsker risikoen for bias i fortolkningen og højner analysens gyldighed.⁵⁶

Frygtkulturteori udgør en samlet betegnelse for en ung, men efterhånden anerkendt række af teorier om vores samtid, primært udarbejdet af en række fremtrædende sociologer, som har udviklet centrale begreber og perspektiver på nutidens samfund og nogle af de væsentligste aktører, de såkaldte frygtmagere.

Begrundelsen for at inddrage flere ophavsmænd bag frygtkulturteorien er, at de alle tilfører begreber og perspektiver på samtiden og frygtmagerne, hvorved det bliver muligt at opnå en mere nuanceret fremstilling af de aktører, hvis behandling af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, specialet vil undersøge.

I udvælgelsen af ophavsmændene bag frygtkulturteorien og værker om denne, er der søgt vejledning i flere af sociolog Michael Hviid Jacobsens oversigtsværker om frygtkulturen.

De udvalgte er: Jurist og historiker Dan Gardner. Tidligere professor i kommunikation Chas Critcher samt sociologerne David L. Altheide, Barry Glassner, Frank Furedi, Zygmunt Bauman, Jens Tonboe og Michael Hviid Jacobsen.

Disse personer synes ud fra gennemlæsning af materiale om frygtkulturteori at være blandt de centrale ophavsmænd eller personer med kendskab til teorien.

2.2 Casedesign

Den videnskabelige og designmæssige begrundelse for at vælge casestudiet er, at dette forskningsdesign, ud fra problemstillingen, er den bedst egnede.⁵⁷

Specialets problemformulering indebærer ønske om at opnå indsigt i aktørernes omtale og fremstillinger af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, hvilket mest detaljeret og dybdeborende kan undersøges i givne sammenhænge eller sager, hvor aktørerne fremstiller dette.

Som indledningen viste, og som også teorien vil hævde, mener en række fagfolk, at en eller flere af aktørerne generelt set er med til at skabe såvel fokus på denne type kriminalitet som utryghed om-

---

⁵⁶ Riis (2004) s. 135-136

⁵⁷ Antoft & Salomonsen (2007) s. 51-52

kring denne. Fremstillingerne kunne derfor også undersøges mere overordnet over en længere periode. Men at udføre analysen med udgangspunkt i en case, medfører afgrænsning af et ellers særdeles omfattende materiale knyttet til medier, politi og politikeres fremstilling af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning generelt. Dette muliggør en mere dybdegående analyse, som er blandt de kvalitative casestudiers karakteristika og fordele.⁵⁸

I specialet benyttes et single-case design, som betyder, at analysen udføres på empiri fra en enkelt sag. I et sideafgrænset speciale har det den fordel, at tillade en mere dybdegående analyse, end hvis analysen skulle foretages på flere cases. Blandt ulemperne er, at muligheden for generaliserbarhed og teoritestning er svagere.⁵⁹ Men i afsnit 2.2.1 Casevalg og afsnit 2.2.2 Generaliserbarhed fremgår, hvad der nærmere danner grundlag for valg af den konkrete case, og hvorfor den, selv om den står alene, kan være en informativ og sigende case i forhold til det ønskede fokus.

Afhængig af formålet med casen, findes der ifølge sociologerne Rasmus Antoft og Heidi Houlberg Salomonsen forskellige case-designs.⁶⁰

Formålet med at inddrage en case i dette speciale er som udgangspunkt at generere ny empirisk viden om aktørernes fremstillinger af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning i Danmark. Udvalgelsen af hvilke konkrete elementer, der skal undersøges i casen samt struktureringen af analysen, tager som nævnt bl.a. udgangspunkt i den eksisterende teori om frygtmagere, som medvirker til videnskabeligt at forsøge at forstå og fortolke den empiriske virkelighed, i specialet forstået som aktørernes fremstillinger af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning.

Teorien kommer i den analytiske fase til at bidrage til identifikation af mulige mønstre i det empiriske materiale, som viser i hvilken grad aktørernes retorik er potentielt frygtfremmende og understøtter overvågning.

Ud fra disse karakteristika kan det anvendte case-design betegnes som et teorifortolkende case-design.⁶¹ Selvom det at arbejde teorifortolkende har til hensigt at generere empirisk viden, betyder det ikke, at teorien i lyset af casens empiriske fund ikke kan udvikles og diskuteres.⁶² Dette kan blive resultatet, også i dette speciale, ved at erkende mulige svagheder i den valgte teoris forklaringskraft gennem analysen af casen.

---

⁵⁸ Antoft & Salomonsen (2007) s. 30

⁵⁹ de Vaus (2004) s. 226-227

⁶⁰ Antoft & Salomonsen (2007) s. 33

⁶¹ Antoft & Salomonsen (2007) s. 34 + 38-41

⁶² Antoft & Salomonsen (2007) s. 39

2.2.1 Casevalg

Ifølge sociolog Robert K. Yin er ”(...) *et casestudium en empirisk analyse, der undersøger et samtidigt eller historisk fænomen i en social kontekst, hvor fænomenet udfolder sig.*”⁶³

For at opnå indsigt i, hvordan medier, politi og politikere fremstiller og omtaler personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, herunder forventningerne dertil, og i hvilken grad disse aktørers fremstillinger indeholder træk, som kan være med til at forklare opbakning i den danske befolkning til Tv-overvågning, tager analysen udgangspunkt i Aalborg-casen.

I denne case er aktørernes fremstilling og omtale af personfarlig kriminalitet eksemplificeret ved omtalen af et tilfældigt sammenstød mellem to grupper unge mennesker i Jomfru Ane Gade d. 7. april 2007, som udviklede sig til kast med glas og flasker, knivstikkeri og én dræbt. Aktørernes omtale af Tv-overvågning er eksemplificeret ved den omtale af udendørs Tv-døgnovervågning af Jomfru Ane Gade og tilstødende gader, som foregik i tiden efter drabsepisoden og til Nordjyllands Politi opsatte kameraer d. 11. juni 2008. Der er i dag 15 kameraer placeret på eksisterende bygninger, så stort set hele den 140 meter lange gade og de tilstødende adgangsveje er overvåget. Alle kameraernes optagelser kan følges fra vagtcentralen på Aalborg Politigård, og 4 af kameraerne kan desuden styres af betjente. Optagelserne gemmes i 8 dage.⁶⁴

Valget af den konkrete case er funderet på en række overvejelser knyttet til den bedst mulige besvarelse af problemformuleringen indenfor specialets rammer, casens type samt teorien.

Casen er en selektivt udvalgt *ekstrem* case. Dvs. en case, som ikke nødvendigvis er repræsentativ for aktørernes fremstilling af personfarlig kriminalitet og forventninger til Tv-overvågning i alle sager, men ifølge Bent Flyvbjerg, har den fordel at være særligt informationsrig.⁶⁵

For at undersøge i hvilken grad aktørernes fremstillinger indeholder træk, der kan påvirke befolkningen til den givne holdning, er det ligeledes essentielt at vælge en case, som forventes at have aktørernes interesse, grundet alvorlighed, omfang og nyhedsværdi, og derfor er en case, som bliver formidlet til befolkningen.

Antagelsen er, at aktørerne forventes at være mest aktive, og deres omtale derfor mest tydelig og tilgængelig for undersøgelse, i personfarlige sager af alvorlig karakter som knivoverfald og drab.

---

⁶³ Antoft & Salomonsen (2007) s. 32

⁶⁴ Nordjyllands Politi.dk marts 2009: *Evaluering af Tv-overvågningen af Jomfru Ane Gade i Aalborg*: www.politi.dk

⁶⁵ Antoft & Salomonsen (2007) s. 44

En antagelse, som også teorien bekræfter, idet den mener, som det senere vil blive redegjort for, at en eller flere af disse aktører særligt beskæftiger sig med relativt alvorlige eller dramatiske sager knyttet til den personlige sikkerhed.

I forhold til aktørernes fremstillinger af Tv-overvågning er Tv-overvågningen i Jomfru Ane Gade omfattende og derudover et pilotprojekt indenfor sin type, hvorfor det har nyhedsværdi.

Aalborg-casen er derfor valgt som det Antoft & Salomonsen betegner en *best case*, dvs. en case, hvor fremstillingen af kriminalitetstypen og overvågningen, som specialet vil undersøge forventes at være tydeligst tilstede.⁶⁶ Men om den indebærer mange eller få frygtfremmende eller frygtneutraliserende træk må analysen vise.

Den er ligeledes valgt, idet opbakningen til tv-overvågning, som nævnt i indledningen, vurderes særligt at hænge sammen med personfarlig kriminalitet, fx vold i nattelivet. Næstformand for IT-politisk forening, Niels Larsen vurderer på baggrund af en tidligere nævnt undersøgelse fra Epinion, at en meget positiv tilkendegivelse overfor Tv-overvågning blandt danskerne i 2007, kan have direkte sammenhæng med den drabsepisode fra Jomfru Ane Gade kort tid forinden. Den valgte case kan derfor være et både informativt og illustrativt eksempel på den personfarlige kriminalitet som formidles til befolkningen og som derved kan påvirke synet på overvågning.

Casen er valgt, så den indeholder både kriminalitetstypen og overvågningstiltaget, hvis fremstilling ønskes undersøgt. Det har den fordel at afgrænse undersøgelsesfeltet og samtidig kunne tydeliggøre, hvordan aktørerne formidler og kobler kriminaliteten med overvågning i konkrete sager med argumenter for eller i mod.

Ud fra samme kriterier kunne også sagen om et mord på Strøget i 2008, foranlediget af et skænderi om en hue med efterfølgende opsætning af Tv-overvågning, have været valgt som case.

2.2.2 Generaliserbarhed

Da *Aalborg-casen* ikke er udvalgt tilfældigt eller forventes at være fuldt repræsentativ for aktørernes fremstillinger af hverken alle andre sager om personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning eller i forhold til aktørernes omtale af kriminalitet og overvågning generelt set, kan man ikke udlede af casen, at en konklusion baseret på den vil være statistisk generaliserbar.

---

⁶⁶ Antoft & Salomonsen (2007) s. 45

Det er således ikke muligt at konkludere, at der er 95% sandsynlighed for, at aktørernes fremstilling i *Aalborg-casen* er gældende i alle andre sager om den konkrete og andre typer kriminalitet og overvågning og fremstillingen vil indeholde den samme grad af træk, som kan påvirke holdningen til overvågning.

Derimod er det ud fra casestudiet muligt at opnå analytisk generaliserbarhed.

Analytisk generaliserbarhed indebærer ifølge tidligere leder af Center for Kvalitativ Metodeudvikling på Århus Universitet Steiner Kvale en ”(...) *velovervejet bedømmelse af, i hvilken grad resultaterne fra en undersøgelse kan være vejledende for, hvad der kan ske i en anden situation.*”⁶⁷

Dette afhænger i udgangspunktet af, jf. Antoft & Salomonsen, om den anvendte data og fremgangsmåde er pålidelig, og om der er valide argumenter om empiriske sammenhænge i datamaterialet. Dernæst afhænger det af, om der er dimensioner og sammenhænge fra den studerede case, som kan genfindes i lignende cases. Det er derfor vigtigt at være tydelig omkring metoden og analysens fremgangsmåde og hvor i casen, der er/ikke er overensstemmelse mellem teori og empiri.⁶⁸

Går man ud fra, at aktørerne over tid og mellem sager forventes at repræsentere og bevare et udvalg af ideologiske udgangspunk(er) og interesser til grundlag for deres fremstilling af personfarlig kriminalitet og overvågning, vil nogle dimensioner og sammenhænge fra den valgte case kunne genfindes i lignende cases.

Dette giver grundlag for at antage, at analyse af fremstillingerne af andre dramatiske sager knyttet til den personlige sikkerhed og følgende Tv-overvågning vil vise nogle af de samme træk, som empirien i den valgte case.

Aalborg-casen vil derfor ikke være unik og den eneste med en given fremstillingsform, og derfor heller ikke være enkeltstående i forhold til evt. at kunne påvirke befolkningens holdning til overvågning. Resultaterne fra analysen vil i dette perspektiv derfor kunne danne grundlag for analytisk generaliserbarhed.

Hvis analysen derfor viser, at en eller flere af aktørernes fremstillinger i den valgte case er omfattende og frygtpræget, uden nuance og perspektiv både i henhold til truslen og overvågningen, kan det give grundlag for at antage, at en lignende analyse af andre dramatiske sager knyttet til den per-

---

⁶⁷ Kvale (1997) s. 228

⁶⁸ Antoft & Salomonsen (2007) s. 49-51

sonlige sikkerhed og følgende Tv-overvågning også vil indeholde frygt- og sikkerhedsfremmende træk.

Hvis analysen af casene derimod viser, at aktørerne i dramatiske personfarlige sager med efterfølgende debat om ny og omfattende overvågning, fremstiller begivenhederne og overvågning mindre omfattende, men mere nuanceret og kritisk end teoretisk forventet, kan det bl.a. ud fra teorien og forventningen om at aktørerne grundlæggende bevarer ideologier og interesser, medføre grundlag for at antage, at aktørerne også i andre alvorlige sager knyttet til personfarlig kriminalitet, vil fremstille dette og den tilknyttede overvågning nuanceret. Dermed vil frygt-sikkerhedsretorik antageligt ikke være den dominerende fremstillingsform, og der vil efterfølgende ikke være grundlag for at antage, at aktørernes fremstillinger af denne type sager mere generelt, udgør en væsentlig faktor i forhold til at skabe positiv opbakning til overvågning gennem skabelse af frygt og unuanceret omtale af forventningerne til overvågningen.

Som nævnt er casen bl.a. valgt, fordi den omhandler dramatisk personfarlig kriminalitet fra nattelivet, som er en *best case* i forhold til tilstedeværelsen af aktørernes omtale. Drabsepisoden har derfor potentiale for at blive formidlet til og opfanget af en stor del af befolkningen. Dermed er det særligt interessant at undersøge denne case i det den potentielt indeholder træk, som kan påvirke folks holdninger til frygt, ønske om sikkerhed og dermed til opbakning til overvågning.

Det betyder samtidig, at det ikke vil være underbygget at generalisere fra aktørernes fremstilling i *Aalborg-casen* til aktørernes fremstilling i mindre alvorlige sager om personfarlig kriminalitet og mindre opsigtsvækkende Tv-overvågning. Det gælder især mht. forventningen til hvor meget en case omtales men også muligvis i forhold til hvor tydeligt en fremstilling forventes at indeholde træk, som kan skabe forståelse af opbakningen til overvågning.

2.3 Metode

I forhold til at belyse, hvorledes politikere, politi og medier omtaler og fremstiller personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, gennemføres en tekst- og indholdsanalyse af relevante elementer i den valgte empiri, som består af officielt tilgængelige tekster. At det er officielle tekster som undersøges skyldes ønsket om at undersøge fremstillinger, som kan påvirke befolkningen.

Hvilket konkret empirisk materiale, som vil blive benyttet, gennemgås umiddelbart før analysen i kapitel 4 Empiripræsentation, hvor også overvejelser omkring materialets autenticitet, troværdig og repræsentativitet vil fremgå.

Ifølge Michael Hviid Jacobsen og historiker Poul Duedahl, kan tekst- og indholdsanalyse antage mange former, fra kvantitativ optælling af ord til mere kvantitative analyser med fokus på bl.a. den mening, som teksten giver og den sammensætning af ord, som optræder deri.⁶⁹

I dette speciale bruges begge dele, idet det antages at være givtigt i forhold til at fremdrage svar af relevans for den samlede besvarelse.

Det afgørende for den præcise tilgang til empirien er, ifølge cand. mag. i dansk og historie Leif Becker Jensen, hvilket undersøgelsesspørgsmål, som ønskes besvaret. Han giver i flere af sine bøger inspiration til analyse af saglige tekster gennem præsentation af et ”sprog om sproget” og forslag til vigtige, overordnede spørgsmål eller tekstelementer til undersøgelse. Dette har været til inspiration i forhold til at udvælge de elementer af interesse til bearbejdningen i empirien i henhold til at besvarelse af netop dette speciales problemformulering.

Inspiration til hvilke relevante tekstelementer, som bør undersøges - samt den konkrete metode dertil - er, ud over Becker Jensens bog også hentet fra teorien, som, i sin udlægning af aktørerne, angiver på hvilke måder og områder, aktørernes fremstillingsform er tydelig, og kan vise, i hvilken grad de afspejler teoriens forventninger. Disse elementer fordrer ikke kun at selve sproget og budskabet undersøges, men fremhæver også, at bl.a. ordenes omfang, aktørernes brug af kilder, statistikker og perspektivering af begivenhedernes alvor undersøges i teksterne. Elementerne fra teorien fremgår alle i afsnit 3.4. Operationalisering af teori.

Jeg deler i udgangspunktet Becker Jensens videnskabsteoretiske udgangspunkt, at alle tekster er åbne for fortolkning, men samtidig lukker sig om sig selv, og begrænser fortolkningsmulighederne.⁷⁰ Ikke alle fortolkninger er altså lige gode.

For at sikre en proces karakteriseret ved reliabilitet og en valid konklusion, er det derfor essentielt, at gøre sig klart, hvad teksterne skal belyse, samt klargøre hvilke spørgsmål, der i forlængelse deraf skal stilles til teksterne, og hvordan informationen indsamles og opnås.

---

⁶⁹ Duedahl & Jacobsen (2010) s. 79-80

⁷⁰ Jensen (1997) s. 23

Da analyse af teksterne er en fortolkning, kan det påvirke omgivelserne, hvorfor dokumentanalyse ikke er ufarlig. Derfor har man som forsker et etisk ansvar for at sikre reliabiliteten i analyseprocessen og dokumentere validiteten i de fortolkninger, man foretager.⁷¹

De valgte tekstelementer til undersøgelse skal strukturere tekstbearbejdningen og sikre, at fremgangsmåden er klar og gennemskelig, og at reliabiliteten derfor højnes. Ligeledes vælges de med udgangspunkt i problemformuleringen, hvorfor belysning af dem vil sikre, at spørgsmålet besvares. Dette er med til at sikre, at analysens samlede konklusionen indeholder svar på det ønskede og er valid.

Tekstanalyse er ikke en commonsense-tilgang, som når man skimmer en tekst, og den tekstanalytiske metode, som benyttes i dette speciale, definerer Becker Jensen således: ”(...) *den er det sæt spørgsmål som man stiller til en konkret tekst for at løse en konkret problemstilling og give nogle begrundede svar, der kan overbevise andre om at man har ret.*”⁷².

Tekstanalytisk metode indebærer en aktiv erkendelsesproces mellem et empirisk objekt og et fortolkende subjekt (forskeren), og metoden er velegnet i henhold til besvarelse af en given problemstilling, under forudsætning af, at der arbejdes grundigt og struktureret med udgangspunkt i netop *den* problemstilling, som bliver bestemmende for, hvad der fokuseres på, hvilke spørgsmål som stilles til teksten, og hvilke værktøjer der skal arbejdes med.⁷³

Ifølge Becker Jensen kan en relevant tilgang til teksterne være at opløse dem i små dele, som er vigtige for ens problemstilling og sætte dem sammen igen i en fortolkning.⁷⁴ Netop denne tilgang benyttes i dette speciale, hvor udgangspunktet er at belyse de enkelte elementer af relevans i teksten, for samlet set at kunne uddrage en konklusion om aktørernes fremstillinger, og i det omfang det er relevant, fortolke dem med udgangspunkt i teorien om frygtkultur.

I dette speciale fokuseres mest på udvalgte dele af tekstens indhold og form ud fra et næranalytisk perspektiv.

Det betyder, at empirien i første omgang gennemlæses og undersøges for at fastslå, *hvad* teksten og aktørerne siger om de aktuelle emner, og *hvordan* den/de gør det.⁷⁵

---

⁷¹ Duedahl & Jacobsen (2010) s. 73-75

⁷² Jensen (1997) s. 20

⁷³ Jensen (1997) s. 22-24 + 32

⁷⁴ Jensen (1997) s. 25

⁷⁵ Jensen (1997) s. 37

Først efterfølgende fortolker jeg, i det omfang det er oplagt, det fundne med udgangspunkt i teorien, og tilføjer analysen et samfundsmæssigt niveau.

2.3.1 Elementer til undersøgelse

Et udvalg af de elementer, som Becker Jensen fremhæver som interessante at undersøge i en nær-analyse er, med udgangspunkt i dette speciales problemformulering, valgt til at strukturere tilgangen til empirien.⁷⁶

Den tekstanalytiske metode er at undersøge teksterne ud fra disse elementer / dokumentanalytiske begreber samt, i de fleste tilfælde, også ud fra elementer udledt af teorien om frygtmagere, som udgør delvist overlappende og delvist supplerende elementer.

Dette vil tydeliggøre aktørernes fremstillinger, og sammenholdt med teorien og aktørernes forventninger til overvågningen, kan der opnås indsigt i hvilken grad fremstillingerne indeholder træk, som direkte eller indirekte kan påvirke folks overvejende positive syn på overvågning gennem omtalen af kriminalitet og overvågning.

Elementerne vil ikke slavisk og enkeltvist fremgå med svar i analysen, men inddrages løbende i den samlede besvarelse om aktørernes omtale og fremstillinger - implicit eller eksplicit.

De følgende elementer undersøges i empirien:

- Budskabet

Gennem aktørernes overordnede udsagn/budskab om personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning tydeliggøres, hvordan de umiddelbart betragter og fremstiller det for omverdenen.

- Måden budskabet fremsættes på + Den sproglige kode

Aktørernes sprogbrug, ord og beskrivelser af både den personfarlige kriminalitet og Tv-overvågning.

Det er ikke selve syntaksen og tegnsætningen som undersøges, men måden emnerne overordnet beskrives på:

- Er fremstillingen præget af detaljer, fakta, følelser el.lign.?
- Hvilke centrale og markante ord karakteriserer aktørernes fremstilling?

---

⁷⁶ Jensen (1997) s. 37-63

Denne tilgang til dokumenterne er inspireret af Altheide, som i sin bog *Creating fear* benytter det han kalder ”tracking discourse” som metode i forhold til at studere massemediernes frygtbehandling.⁷⁷

Det er ikke, som hos ham, et bestemt ords udvikling over tid eller ordets grammatiske placering i sætninger, som undersøges i dette speciale, men hans påpegning af vigtigheden af at undersøge hvor ofte et ord bruges og sammen med hvilke andre begreber for at afdække en aktørs behandling af et emne understreger, at dette udgør et element, som skal indgå i undersøgelsen.⁷⁸ Det kunne være ord, som har det, Becker Jensen kalder negative og positive *medbetydninger*.⁷⁹

- Argumentation

I relation til undersøgelsen af hvordan især overvågningen fremstilles og omtales, gennemgås teksten og aktørernes udtalelser med henblik på at klarlægge, hvordan der argumenteres for nye tiltag, idet aktørernes argumenter enten for eller i mod og omfanget af perspektiv på overvågning tydeligt kan vise karakteristika i deres fremstilling og omtale.

Becker Jensen understreger, at man bør være opmærksom på såkaldte *argumentationskneb*.⁸⁰ Henviser eller benytter aktøren i sin omtale eksperter (*ekspertargumentet*), for på den måde indirekte at udelukke andre måder at betragte eller fremstille et emne på?

Eller benytter aktøren den argumentationstype, som Becker Jensen kalder *Selektion og beskrivelse*⁸¹, hvor kun de gode eller dårlige sider fremhæves - er argumentationen sort/hvid? Og er fremstillingen præget af enten plus-ord som sikkerhed, tryghed m.v. eller minus-ord som kontrol, indgreb i frihedsrettigheder etc.?

2.3.2 Kvalitativ og kvantitativ metode

Som Becker Jensen understreger, bruges ofte både kvantitative og kvalitative metoder i tekstanalysen⁸².

Foranlediget af problemformuleringen og de udvalgte punkter til undersøgelse i teksterne, er dette ligeledes tilfældet i nærværende speciale.

---

⁷⁷ Altheide (2002) s. 29-30

⁷⁸ Altheide (2002) s. 61

⁷⁹ Jensen (1997) s. 11

⁸⁰ Jensen (1997) s. 57

⁸¹ Jensen (1997) s. 59

⁸² Jensen (1997) s. 63

Der foretages en simpel søgning i avisartikler og andre udvalgte empiriske dokumenter for at af-dække, hvor meget begivenheden og overvågningen omtales.

Er omtalen næsten fraværende eller er den massiv og tyder på, at aktørerne anser den som vigtig og giver befolkningen indtryk af, at personfarlig kriminalitet bør fylde meget i deres bevidsthed?

Derudover optælles i nogle tilfælde centrale ord knyttet til personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, for på den måde at tydeliggøre, hvordan begivenheden og overvågningen ofte omtales.

Optælling af centrale ord er i udgangspunktet induktivt, da det først efter gennemlæsning af teksterne kan skønnes hvilke ord, der bør foretages en nærmere optælling af. At vurdere, hvilke ord, som er vigtige at fremhæve, hvad disse ord samlet set udsiger om aktørernes fremstillinger, om en aktørs fremstilling af en begivenhed er mest præget af følelser eller fakta m.v. vil altid have et element af subjektivitet, men dokumentation for disse vurderinger og inddragelse af den teoretiske fortolkningsramme vil imødegå dette.

Den kvalitative tilgang til materialet vil indebære undersøgelse af materialets indhold i forhold til aktørernes budskaber, sammensætningen af ord, kildebrug, brug af fakta og følelser, perspektivering m.v., for sammen med resultatet af den kvantitative metode at opnå indsigt i, hvordan aktørerne fremstiller og omtaler personfarlig kriminalitet og Tv-overvågningstiltag i forlængelse deraf.

2.4 For-forståelse, hermeneutik og konstruktivisme

For at opnå indsigt i det ønskede foretager jeg en analyse og fortolkning af tekster. I tilgangen til en tekst har man med et centralt begreb i hermeneutikken⁸³ altid en *for-forståelse*, hvilket betyder, at man aldrig er forudsætningsløs, når verden fortolkes. For-forståelsen er summen af erfaringer og teoretiske ideer og udgør samlet set den horisont hvor ud fra alt bliver fortolket.⁸⁴ I fortolkningsprocessen sættes egne fordomme og for-forståelse i spil, hvilket er en hermeneutisk grundtanke og det er muligt at få provokeret egen for-forståelse, udvidet horisonten og revurderet fordommene.⁸⁵ For at kunne sætte disse fordomme i spil, er det vigtigt at kende dem, inden man går til undersøgelsens objekt. I dette speciale er det derfor vigtigt at erkende, at egne umiddelbare erfaringer med og for-

---

⁸³ Ordet hermeneutik stammer fra det græske ord *hermeneuein*, som betyder at fortolke, tyde og forstå. Hermeneutikken er navnet på både et konkret forståelses- og fortolkningsarbejde og på den teoretiske, filosofiske refleksion over dette arbejde. Jacobsen m.fl. (2009), s. 165

⁸⁴ Birkler (2007), s. 96-99

⁸⁵ Birkler (2007), s. 99-102

ventninger til aktørerne omtale og fremstilling af overvågning og personfarlig kriminalitet er, at den er blandet, men med klare frygtfremmende træk hos bl.a. medierne. Dertil kommer teoriens udlægninger af mere eller mindre kalkulerende og nyttemaksimerende aktører, som også er med til at udgøre min grundlæggende for-forståelse.

Processen med at opnå indsigt i hvordan den enkelte aktør faktisk fremstiller de udvalgte ting og med at skabe en ny forståelse på baggrund af min forståelseshorisont sker gennem *den hermeneutiske cirkel* – et af hermeneutikkens helt centrale nøgleord.⁸⁶ Begrebet om den hermeneutiske cirkel er netop opstået i forbindelse med ønsket om at fortolke tekster.⁸⁷

*”Grundtanken er, at der består et cirkulært forhold mellem helhedsforståelse og delforståelse, hvor delene kun forstås, hvis helheden inddrages, og omvendt kan helheden kun forstås i kraft af delene.”*⁸⁸

Processen vil ikke ekspliciteres i analysen, men forventes at forløbe således: Artiklerne og dokumenterne gennemlæses først inden de enkelte elementer fra Leif Becker Jensens bog samt teorien undersøges nærmere. Enkeltdelen undersøges og fortolkes derefter og det tydeliggør, hvor der er eller ikke er overensstemmelse med teorien og for-forståelsen. Det fundne nuancerer helheden og hjælper til den videre forståelse og fortolkning af andre enkeltdelen, som igen nuancerer helhedsforståelsen osv. Til slut vil processen have tilvejebragt en ny og mere nuanceret forståelse af aktørernes fremstilling og omtale af overvågning og kriminalitet og af i hvilken grad fremstillingen indebærer træk, som i følge teorien kan skabe opbakning til overvågning.

Specialet beskæftiger sig med aktørers sprogbrug og formidlingsmetoder i et forsøg på at forstå befolkningens holdning. I denne tilgang ligger implicit en konstruktivistisk dagsorden og forståelse af omverdenen. Det betyder at udgangspunktet er en tiltro til sprogets og formidlingens konstruerende magt og at mennesker igennem sproget aktivt skaber deres viden om hinanden og verden.

Der findes grader af konstruktivisme, spændende fra den radikale position, som mener, at alt, både den fysiske og den sociale verden er konstrueret, og til mere moderate konstruktivistiske positioner.⁸⁹

---

⁸⁶ Birkler (2007) s. 98

⁸⁷ Jacobsen (2009) s. 167

⁸⁸ Birkler (2007) s. 98

⁸⁹ Leksikon.org: *Konstruktivisme*: www.leksikon.org

Jeg er enig i, at sprog og fremstilling af emner har en væsentlig indflydelse på, hvordan fx et trusselsbillede og et løsningsforslag opfattes. Men jeg antager ikke en radikal konstruktivistisk tilgang og tror på, at alt er konstrueret.

For at blive i trussels- og overvågningsjargonen, mener jeg derfor, at andres fremstilling kan forme egne opfattelser og holdninger, men at man samtidig godt kan tale om et reelt trusselsbillede, som kan være alt fra lettere afvigende til i direkte kontrast til det fremsatte, selv om den indbildte trussel kan føles reel for den enkelte.

Kapitel 3 Præsentation og operationalisering af teori

I dette afsnit redegøres for centrale og udvalgte træk ved teorien om frygtkultur.

Efter en indledning om samtidens frygt-optagethed, vil fokus være på de udvalgte aktører som frygtmagere, deres motiver og metoder, inden der sluttelig udarbejdes en operationalisering af teorien med uddragning af de elementer, som sammen med de generelle dokumentanalytiske begreber/elementer skal strukturere min læsning og analyse af empirien.

Derigennem vil det være muligt at opnå indsigt i, hvordan aktørernes fremstilling af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning er, og i hvilken grad aktørernes fremstillinger indeholder træk, som kan være med til at forklare befolkningens positive holdning til Tv-overvågning.

Samfundsforskere og sociologer studerer ofte frygt som et kulturelt og socialt konstrueret fænomen, der skal forstås i sammenhæng med de givne værdier, forestillinger og diskurser, som er fremtrædende i det pågældende samfund.⁹⁰

Det er denne tilgang, der i udgangspunktet antages i dette speciale, hvor det undersøges i hvilket omfang frygt og opbakning til sikkerhedsforanstaltninger kan være konstrueret eller understøttet af de udvalgte aktører fremstilling.

3.1 Frygtkultur

Ifølge Michael Hviid Jacobsen beskrives vores samtid ofte ved hjælp af begreber med positiv klang - såsom "oplevelsessamfund" eller "underholdningssamfund", selv om det mere dystre begreb "frygtkultur" kan være en lige så rammende betegnelse.⁹¹ Begrebet frygtkultur er den betegnelse, som ofte anvendes i international faglitteratur, og er en betegnelse,

*"(...) der udtrykker det faktum, at vores samfund – moderne, vestlige og civiliserede - genererer frygtscenarier og foranstaltninger imod disse i et hidtil uset omfang. Frygten er et iboende kendetegn ved selve den måde, samfundet fungerer og kommunikerer på."*⁹²

---

⁹⁰ Jacobsen (2011) s. 324

⁹¹ Jacobsen (2008) s. 294

⁹² Jacobsen (2011) s. 323

Frygt og frygtkultur er dog ikke kun et nutidigt fænomen. Faktisk har frygten for reelle eller indbildte farer altid eksisteret. Men ifølge Michael Hviid Jacobsen viser bl.a. Joanna Bourke i sin bog *Fear: A Cultural history* fra 2005, at den fremtidsoptimisme, som eksisterede for blot få årtier siden, i dag næsten er forduftet i både frygtscenarier og frygtretorik.⁹³

Frygt er på mange måder en både flydende og uforankret størrelse, som ifølge F.D. Roosevelt er både svær at definere, operationalisere og måle.⁹⁴ Men selv om frygt er et begreb med mange facetter, kan de fleste videnskaber blive enige om, at frygt er en følelse som enten opleves individuelt eller deles kollektivt.⁹⁵

Ifølge sociolog Zygmunt Bauman har mennesker i dag, i det han kalder moderniteten, håbet at tiden med frygt og usikkerhed ville være reduceret eller ovre, men det er ikke sket:

*”Modernity was to be the great leap forward: away from that fear and into a world free of blind and impermeable fate – that greenhouse of fears (...) Ours is, again, a time of fears.”*⁹⁶

Faktisk er frygten ifølge ham blevet fritflydende. Dette indebærer, at den både er flygtig (fjendebilledet omdefineres ofte)⁹⁷ og omfavnende (dækker mange områder).⁹⁸

Han mener således, at vi i dag har en grundlæggende frygt for at falde igennem civilisationens overflade og derved miste enhver form for stabilitet og struktur og ende i et inferno – det han kalder Titanic-syndromet.⁹⁹

Engang var fremskridt forbundet med manifestationen af optimisme og lykke. Men i dag er det forbundet med truslen fra den uundgåelige forandring, der ikke giver fred.

Da vi ikke kan stoppe forandringer eller kontrollere kursen, forsøger vi, for at aflaste vores eksistentielle frygt, i stedet at fokusere på de ting, vi mener at kunne gøre noget ved, fx kræftsygdomme, overvægt, forbrydere, cigaretter etc.¹⁰⁰

En udvikling fra eksistentiel angst til personlig usikkerhed. Frygten har således i dag fokus på den enkelte og kroppen – og en følgende særinteresse i det Bauman kalder *personal safety*.¹⁰¹

---

⁹³ Jacobsen (2008) s. 293

⁹⁴ Jacobsen (2008) s. 292

⁹⁵ Jacobsen (2011) s. 324

⁹⁶ Bauman (2006) s. 2

⁹⁷ Jacobsen (2011) s. 326

⁹⁸ Bauman (2006) s. 4

⁹⁹ Bauman (2006) s. 16-17

¹⁰⁰ Bauman (2007) s. 10-11

Den frygtkilde, som vi er bange for skal ramme den enkelte, er med Freuds begreber, ikke som tidligere, primært *naturen*, men *andre mennesker*. Dvs. at den tidligere frygt for naturen, der med stor voldsomhed og styrke kunne rase mod os og ødelægge vores livsgrundlag nu er delvis erstattet af frygten for andre mennesker, som muligvis ønsker at gøre os fortræd.

Frygtens ansigt bliver konkretiseret til fx den kriminelles ansigt. Frygten medieres, forstærkes og kontrolleres af centrale aktører, så den kan bruges til bl.a. politisk mobilisering eller apati.¹⁰²

Efterfølgende gribes ind over for områder i vores liv, som er langt fra den reelle frygt.

Ifølge Bauman fokuserer vi fx på vold, terror og kriminalitet frem for de store udfordringer som globalisering, ulighed og grundlæggende sociale problemer.

Udfordringen er, at vores ressourcebrug bliver sat ind og sat op i forhold til ting, hvis omfang ikke nødvendigvis retfærdiggør et stort ressourceforbrug, hvilket medfører en mulig skævvridning af ressourcer.¹⁰³

De af os som har råd, befæster os selv mod alle synlig og usynlig, nuværende eller forventede farer ved at gemme os bag vægge eller støtte op om og leve med overvågning. Men man skal ikke forvente at den indsats man gør for at dæmme op for den nære frygt, vil få den oprindelige frygtkilde til at forsvinde. Bl.a. derfor fortsætter frygtens cirkel og de frygtinspirerede handlinger.¹⁰⁴

Visse af de aktører, som i offentligheden sætter ord og begreber på samtidens begivenheder og emner, og som kan indtage rollen som frygtmagere, behandles i de følgende afsnit

3.2 Frygtmagere

3.2.1 Politikerne

Hos Bauman spiller politikerne en rolle i forhold til udbredelse af frygt.

Ifølge ham, er der ingen frygtelige monstre, men alligevel gennemtrænger frygten den menneskelige eksistens, og mange politikere kan ikke stå for fristelsen til at gøre frygten og disproportionale forestillinger om fare nærværende ved at fokusere på personlig sikkerhed i håb om at genvinde noget af den tabte politiske kapital.¹⁰⁵

---

¹⁰¹ Bauman (2006) s. 4

¹⁰² Jacobsen (2008) s. 299-300

¹⁰³ Bauman (2007) s. 13 + Jacobsen (2008), s.300

¹⁰⁴ Bauman (2007) s. 10-13

¹⁰⁵ Bauman (2007) s. 17

Ifølge Gardner er den grundlæggende teknik i kriminalitetspolitik meget lig den, som sikkerhedsfirmaer bruger: forøg folks frygt og tilbyd dem sikkerhed mod det de frygter.¹⁰⁶

Dette er Altheide enig i; politikerne er med til at fremme frygten, idet de kan drage nytte af at fremstille emner på særlige måder og fremme offerrollen hos befolkningen, og i forlængelse deraf vise sig som stærke beskyttere, som kan hjælpe i form af overvågning m.v.¹⁰⁷

Bauman hævder at den politiske krop, i form af nationalstaten, er kommet i problemer. Dels har det enkelte lands politikere svært ved at gøre ret meget i forhold til globaliseringen, der netop er global og svær at styre, og dels er der sket en bevægelse væk fra den kollektive forsikring og velfærdsfokus til mere individorientering. Derfor skal staten og politikerne retfærdiggøre sig på en anden måde.

Dette gør de ved at bringe fokus på mere eller mindre reelle farer knyttet til den førnævnte personlige sikkerhed.¹⁰⁸ Derfor er det ifølge Bauman netop den personlige sikkerhed, som er blevet det måske mest centrale i politiske marketingstrategier.¹⁰⁹

Konkret bevirker dette, at den politiske formel på succes er at fokusere på pædofile, mordere, terrorister m.v., fordi staten ved at skabe et trusselsbillede og ved at love befolkningen beskyttelse imod truslen, retfærdiggør sig selv.

Et stort fokus på drab og vold har ikke nødvendigvis grund i realiteterne.

Gardner skriver, at tal fra arkæologer og historikere viser, at vi i dag i Vesteuropa har et drabstal blandt de laveste i ottehundrede år, ligesom graden af vold, med stor sandsynlighed, er meget lavere i de udviklede lande end nogensinde før i menneskets historie.¹¹⁰

For ikke at blive for konspiratorisk, understreger Gardner, at politikere sandsynligvis ikke får folk til at frygte og have disproportionale forestillinger om truslens omfang, uden selv at være påvirket og tro på trusselsbillede. Egeninteresse og oprigtig overbevisning kan derfor tit hænge sammen.¹¹¹

Om faren er reel eller ej, får den, ifølge Bauman, mennesket til at handle. Men de forsvarshandlinger og mekanismer, som sættes i værk, gør frygten umiddelbar og håndgribelig.

Det kan bevirke, at frygten på denne måde bliver selvforstærkende.¹¹²

---

¹⁰⁶ Gardner (2009) s. 229

¹⁰⁷ Altheide (2002) s. 178

¹⁰⁸ Bauman (2007) s. 15-16

¹⁰⁹ Bauman (2007) s. 10-12

¹¹⁰ Gardner (2009) s. 243-244

¹¹¹ Gardner (2009) s. 160

Politikerne kan derfor med deres fokus på og håndtering af den personlige sikkerhed være med til at forstærke en frygt for mere eller mindre reelle farer.

Også sociolog Frank Furedi mener, at politikerne er helt centrale aktører, når det kommer til at understøtte eller muligvis skabe frygt. De udøver det, som han med et samlet udtryk kalder *politics of fear*, hvilket "(...) contains the implication that politicians self-consciously manipulate people's anxieties in order to realize their objectives."¹¹³

Som nævnt er bl.a. Gardner knap så overbevist om, at politikerne altid bevidst manipulerer, men er ikke uenige i, at de er med til at skabe eller understøtte frygt.

Denne frygt-politik synes, ifølge Furedi, at dominere det offentlige liv i vestlige samfund, hvor vi er blevet gode til at skræmme hinanden og blive skræmt. Han mener, at politikerne i særlig grad vil spille på folks frygt grundet udbredt politisk mæthed, som indebærer, at politikerne reelt har opgivet de store politiske ideologier og kampe, og anser staten som en relativ svag institution, som kan have svært ved at håndtere de dybereliggende samfundsmæssige problemer.¹¹⁴

Den politiske mæthed gælder politikerne på begge fløje, og politiske forskelligheder bliver derfor i dag reelt et spørgsmål om diskussioner omkring administrative og tekniske anliggender.¹¹⁵

Både Furedi og Gardner hævder, at politikerne på begge sider af midten ser fordele i at appellere til befolkningens frygt, og at deres politik derfor i høj grad kommer til at handle om at fremme eller understøtte en frygt for konkrete ting for derefter at præsentere indgreb, der ifølge dem kan dæmme op for frygten, selv om dette i sig selv kan skabe en selvforstærkende frygt-spiral.

Politikerne kan med andre ord være med til at fremme deres egen agenda ved at få befolkningens opmærksomhed gennem tilskyndelse til bekymring omkring eksempelvis kriminalitet¹¹⁶, og efterfølgende fremføre forslag til fx overvågningstiltag med argumenter om, at man kan forvente mere sikkerhed og tryghed.

I tæt sammenvævning med frygt findes sikkerhed, hvorfor et voldsomt fokus på sikkerhed på samme måde som frygten, bliver et kendetegn ved nutidens samfund i fx politikernes og mediernes retorik og behandling af emner.

---

¹¹² Bauman (2007) s. 8-9

¹¹³ Furedi (2005) s. 123

¹¹⁴ Furedi (2005) s. 13-14

¹¹⁵ Furedi (2005) s. 62

¹¹⁶ Furedi (2005) s. 130 + 126 og Gardner (2008) s. 301

Vi har en kultur, som hele tiden fortæller os, at sikkerhed og forsigtighed er de primære dyder i dag. *"In contrast to the celebration of risk taking in former times, society today has turned safety into a veritable religion".*¹¹⁷

Politikerne kan sammen med medierne og offentligheden blive låst fast i en selvforstærkende sikkerheds-frygtspirale, hvor medierne fremsætter scenarier, som understøttes af politikernes udmeldinger om frygt og sikkerhed, som igen koncentrerer mediernes kræfter om en given fare.¹¹⁸ Teorien er, at befolkningen gribes af udsagnene og efterspørger mere om farerne og mere sikkerhed osv.

3.2.2 Medierne

De fleste sociologer sporer vestens besættelse af sikkerhed og risiko tilbage til 1970'erne. Det er også det tidspunkt, hvor den eksponentielle vækst i medierne begyndte, og flodbølgen af information tog til.¹¹⁹

Hvor man tidligere anså Gud som redningen fra frygt, kobles sikkerhed og redningen fra frygt i dag sammen med statens kontrolmekanismer – og i denne nye kobling har medierne en stor rolle.

Ifølge Altheide har medierne en væsentlig rolle i forhold til at konstruere frygt og påvirke vores ønske om sikkerhedstiltag. De er med til at forme den sociale verden og er ikke længere bare kilder til information, men en vigtig social institution med indflydelse på holdninger og samfund.¹²⁰

Som bl.a. Critcher pointerer, har medierne både magt til at påvirke befolkningens holdninger og den politiske dagsorden.¹²¹

Ifølge Bauman er det ikke kun politikerne, som fokuserer og profiterer på frygt. Også medierne og andre firmaer kan være aktører, som gør netop dette. Bauman pointerer, at medierne bruger meget sendetid og spalteplass på personlig sikkerhed i forsøget på at score seertal og læsere.¹²²

Glassner understreger, at den der ignorerer medierne i deres analyse af frygtkultur, giver et ukomplet billede.¹²³ Han undersøger avisartikler og tv-shows i USA over en 3-4-årig periode fra 1994-1996(7). Det han finder er, at medierne har et stort ansvar i forhold til stemningen omkring visse sager, idet deres disproportionale mediedækning fortegner det reelle billede af begivenhedernes

---

¹¹⁷ Furedi (2005) s. 165

¹¹⁸ Gardner (2009) s. 307-312

¹¹⁹ Gardner (2009) s. 69-71

¹²⁰ Altheide (2002) s. 1+183

¹²¹ Critcher (2003) s. 137

¹²² Bauman (2006) s. 7

¹²³ Glassner (1999) s. xxii

omfang og alvorlighed. Ofte refererer folk således til noget de har set/læst i medierne, når de skal forklare deres frygt.¹²⁴ Kriminalstof er bare godt stof, og nyhedsredaktionerne styrer, ifølge Glassner, efter mantraet ”*if it bleeds it leads*” – også selv om kriminaliteten reelt kan være faldende.¹²⁵ Som for politikere, gælder det også for medierne, at de kan være fristet til ikke at fokusere på tunge, bagvedliggende problemer, men i stedet flytte fokus til små eller direkte pseudofarar.¹²⁶ Grunden er, også ifølge Glassner, at frygtmagerne mener at kunne få noget ud af denne disponering. Det korte svar på hvorfor nutidens menneske rummer så meget ubegrundet frygt er derfor ”(...) *that immense power and money await those who tap into our moral insecurities and supply us with symbolic substitutes.*”¹²⁷

Som Altheide mener, kan medierne spille en væsentlig rolle i forhold til at definere og legitimere problemet såvel som promovering af officielle interventioner, politikker og programmer.¹²⁸

Han bruger kriminalitet som eksempel til at understrege, at nok er der kriminalitet i USA, men den primære grund til, at der er (overdrevet) bekymring for kriminalitet, er den måde medierne behandler emnet på.¹²⁹

Den måde befolkningen opfatter et emne og de foranstaltninger som kræves indført, er ifølge Critcher, en refleksion af mediernes fremstilling. Dette skal ikke forstås sådan, at påvirkningen kun går den ene vej, men Critcher lægger alligevel vægt på mediernes evne til at konstruere den offentlige mening.¹³⁰

Hvordan medierne ifølge teorien konkret forventes at omtale og fremstille fx personfarlig kriminalitet gennemgås nu.

En frygtforstærkende eller frygtskabende dækning af begivenheder er karakteriseret ved en række ting. Overordnet set behandler medierne, ifølge Altheide, emner ud fra begrebet ”info-tainment”, som betyder, at medierne formidler information pakket ind i et underholdningsformat for at vække læsernes interesser.¹³¹

---

¹²⁴ Glassner (1999) s. xxi

¹²⁵ Glassner (1999) s. xxi

¹²⁶ Glassner (1999) s. 8

¹²⁷ Glassner (1999) s. xxviii

¹²⁸ Altheide (2002) s. 146

¹²⁹ Altheide (2002) s. 134

¹³⁰ Critcher (2003) s. 136-140

¹³¹ Altheide (2002) s. 103

Ved bl.a. at gøre historierne korte, simple, aktionspræget, spændende og fokusere på det usædvanlige, kaos og løsningsforslag, indrammes historien i et underholdningsformat og en problemramme, som fanger publikum, samtidig med at det fremmer frygt.¹³²

Gardner er enig i, at det som medierne kommunikerer, ofte er de voldsomme, men også sjældne, intense og katastrofale dræbere, frem for de almindelige sygdomme, der i realiteten dræber mange flere folk.¹³³ Mord er mediernes foretrukne kriminelle handling at fokusere på, hvilket skyldes, at det er mere profitabelt rent oplagsmæssigt at bruge tid og plads på end glade nyheder og dødsfald og ulykker uden skyldige.¹³⁴

Medierne benytter det, som Glassner kalder for *foreshadowing anecdotes*, hvilket betyder, at de i deres dækning af en historie antyder, at der er tale om en tendens i samfundet. Mængden af reelle fakta om sagen kan være meget lille, og der gøres intet eller meget lidt for at sætte begivenheden i perspektiv, og angive hvor sandsynligt noget er.¹³⁵ Fraværet af perspektiv er det Gardner kalder *nævnerblindhed*¹³⁶

Ifølge Critcher vil medierne i mange tilfælde fremstille de skyldige som stereotyper og benytte både overdrivelser, forvridninger og symboler i sager, som skaber frygt og kan resultere i indgribende foranstaltninger.¹³⁷

Store overdrivelser og et næsten totalt fravær af kritisk ræsonnement sås fx i de amerikanske mediers håndtering af terror efter 11. september 2001. Medierne godtog præsidentens sammenkædning af angrebet med giganternes kamp – en kamp der ville afgøre verdens skæbne og accepterede regeringens fakta ved at overtage vinklingen og sproget.¹³⁸

Sprogbruget er noget, som påvirker vores opfattelse af ting og farer, og en farverig og malerisk kommunikation kan medierne også benytte sig af.¹³⁹ Begivenheder forenkles mens komplekse problemstillinger fremstilles i farverige historier, som bygger på en sort-hvid opdeling.¹⁴⁰

---

¹³² Altheide (2002) s. 45-49

¹³³ Gardner (2009) s. 70

¹³⁴ Gardner (2009) s. 215 + 182

¹³⁵ Glassner (1999) s. 4 + 38

¹³⁶ Gardner (2009) s. 185

¹³⁷ Critcher (2003) s. 17

¹³⁸ Gardner (2009) s. 308

¹³⁹ Gardner (2009) s. 194-195

¹⁴⁰ Critcher (2003) s. 133

Ud fra journalisters og redaktørers perspektiv indebærer en god historie, at der er uskyldige ofre, en voldsom og ufølsom overfaldsmand samt chokerende detaljer om forbrydelsen, som er nemme at formidle.¹⁴¹

Selvom der skulle eksistere videnskabelige rapporter, som kunne korrigere overdrivelser, benyttes ofte "almindelige folk" i stedet for eksperter og reelle videnskabsmænd og saglige rapporter, og historierne fremføres som førstepersons fortællinger i steder for videnskabelige beretninger.¹⁴²

Vi er i høj grad præget af følelser frem for statistik og amerikanske medier var efter 11. september således præget af personlige historier og dramatiske billeder.¹⁴³ Det er ikke sikkert, at medierne skræmmer befolkningen markant ved en enkelt artikel eller indslag. Men i det medierne gerne benytter sig af gentagelser skaber det i stedet usikkerhed over tid.¹⁴⁴

Selv om medieskabt frygt og disproportionale forestillinger om kriminalitet ofte reelt kan dementeres eller nuanceres, viser det sig, at det ikke nødvendigvis får frygten og forestillingerne til at forsvinde. Dette sker primært, hvis to ting er til stede: "*A scare can continue long after its rightful expiration date so long as it has two things going for it: it has to tap into current cultural anxieties, and it has to have media-savvy advocates behind it.*"¹⁴⁵

Ifølge Gardner er de fleste eksperter enige om, at hvis man ser og hører meget i medierne, frygter man mere og søger efterfølgende medierne for mere information. En proces, som bliver selvforstærkende og bevirker, at medier og frygt potentielt kan skabe en gensidig ond cirkel af angst.¹⁴⁶

Man kan antage, at informationsekspllosionen har forstærket denne risiko, idet information og billeder nu er tilgængelige overalt. Og selvom specialets fokus er på nyhedsmedierne, bør man huske, at også *underholdningsmedierne* har tilbøjelighed til at fortælle sensationelle historier af bestemte typer og ofte med indhold om mord, terror m.v.

Da det følelsesstyrede hjernesystem ikke umiddelbart skelner mellem reelle og fiktive begivenheder kan begge medietypers fremstillinger bidrage til folks vurdering af trusselsbilledet.¹⁴⁷

---

¹⁴¹ Glassner (1999) s. 24

¹⁴² Glassner (1999) s. 105 + 165

¹⁴³ Gardner (2009) s. 106

¹⁴⁴ Glassner (1999) s. 195

¹⁴⁵ Glassner (1999) s. 177

¹⁴⁶ Gardner (2009) s. 221-222

¹⁴⁷ Gardner (2009) s. 199-200

Det bliver, ifølge Gardner, vanskeligt at vurdere og handle korrekt på risiko, når frygtmagernes metoder møder vores stenalderhjerner, som består af to systemer.

Det system, som ubevidst laver de umiddelbare vurderinger bruger automatiske indstillinger og er styret af følelser. Dette system dominerer ofte over det system, som er langsommere, bygger på fornuften og som danner holdninger på baggrund af saglig information og statistik.¹⁴⁸

Dertil kommer, at vi vurderer noget til at være vigtigt eller mere reelt, hvis vi hurtigt kan komme i tanke om et eksempel¹⁴⁹, og når vi først er overbeviste om at noget fx er farligt eller sandsynligt, sorteres modbeviser fra, så der reelt foregår en bekræftelse af eget synspunkt.¹⁵⁰

Ydermere viser psykologisk forskning, at vi mennesker er flokdyr, som i høj grad lader os styre af andres udlægninger af fare.¹⁵¹ Derfor er en massiv mediefremstilling, som rammer følelserne, ideelt til at få os til at frygte mere eller mindre reelle farer og påvirke ønsket og holdningen til sikkerheds-tiltag.

De samme psykologiske mekanismer gælder naturligvis også, hvor farerne fremføres af politikerne eller politiet.

3.2.3 Politiet

Politiet er blandt de centrale aktører, som nævnes i forhold til at fremme fokus på frygt og sikkerhed i sager med kriminelt islæt.

Altheide illustrerer med et eksempel, at politiet i sager om kriminalitet kan være med til at promovere frygt. Politiet har stor magt i forhold til at definere en situations omfang, alvor og løsningsmuligheder og ved også at fremhæve sikkerhedstiltag, sætter de fokus på frygt.¹⁵²

Ifølge Glassner kan politiet have interesse i at fremføre og fremhæve historier om farlige begivenheder. Eksempelvist optrådte politiet meget i medierne i forbindelse med de såkaldte *road rage*-sager¹⁵³ i USA og benyttede, trods det meget sparsomme antal sager, deres eksponering til at fremføre ønske og behov for flere midler.¹⁵⁴ Ofte er synet på kriminalitet i USA ifølge Glassner mere præget af panik end realiteter og bevillingerne til politi og fængselsvæsen generelt er steget eksplosivt – nærmest ud over det forsvarlige.¹⁵⁵

---

¹⁴⁸ Gardner (2009) s. 25-26

¹⁴⁹ Gardner (2009) s. 50

¹⁵⁰ Gardner (2009) s. 130-131

¹⁵¹ Gardner (2009) s. 119-125

¹⁵² Altheide (2002) s. 125

¹⁵³ Sager, som involverer meget aggressive trafikanters chikane af medtrafikanter.

¹⁵⁴ Glassner (1999) s. 7

¹⁵⁵ Glassner (1999) s. xvii

Også i Danmark viser bl.a. øgede bevillinger til politi og indførslen af politireform, som skal få flere betjente på gaden, at frygtkulturen lever, og at nogle aktører ”tjener” på det.¹⁵⁶

Fremstilling af fare som muligvis større end de er og af overvågning ud fra de bedst mulige vinkler, ser derfor ud til at være til politiets fordel.

Gardner påpeger, at politiet for at øge deres midler til tider bevidst benytter talmanipulation eller sammenkoblinger af begivenheder for derigennem at skabe eller understøtte frygt.

Fx blev narkopolitiet i USA på et tidspunkt nedprioriteret, hvorefter de satte fokus på sammenhængen mellem narko og terror. Dette medførte, at de blev tilkendt betydelige midler.¹⁵⁷ Men politiet kan ofte ikke fremme frygt alene. De er afhængige af medierne for at fremføre deres synspunkter. Politiet har lært at tilpasse sig mediernes nyhedspraksis og vælger centrale personer, som står for politiets holdninger til bl.a. et emnes alvor og løsningsforslag. Disse politikilder kan gennem medierne være med til at definere situationen og forme omgivelsernes opfattelser.¹⁵⁸

3.3 Kontrafaktisk fortolkning

Inden præsentationen af empirien og selve analysen bør nævnes den kontrafaktiske fortolkning, som implicit ligger bag mange af karakteristikaene og metoderne hos frygtmagerne. Den kan være svær at afdække, men er værd at holde sig for øje i forbindelse med arbejdet med mulige frygtmageres behandling af emner.

Kontrafaktisk fortolkning er, når en aktør i sin fremstilling af en sag bevidst eller ubevidst fortolker virkeligheden imod realiteterne. Ofte fremstår fortolkningen som en sandhed, der samtidig udelukker andre udlægninger, og sker ud fra en på forhånd givet antagelse om tingenes tilstand, præget af moral og ideologi.¹⁵⁹

Om brugen af kontrafaktisk fortolkning, hvor det er moral, interesser og magt til at være diskurssættende, som er afgørende, siger sociolog Jens Tonboe: *”Henvisningen til ”de faktiske forhold” har kun meget lidt med disse forhold at gøre. Den tjener primært til legitimering af en ændring af reglerne og ”virkeligheden””*.¹⁶⁰

---

¹⁵⁶ Jacobsen (2008) s. 309

¹⁵⁷ Gardner (2009) s. 234 + 302

¹⁵⁸ Altheide (2002) s. 135

¹⁵⁹ Jacobsen (2008) s. 306

¹⁶⁰ Tonboe (1997) s. 72

Vi benytter os sandsynligvis alle indimellem af kontrafaktisk fortolkning, men som sociolog Michael Hviid Jacobsen fremfører "(...) så har det betydeligt mere gennemgribende og vidtrækkende samfundsmæssige konsekvenser når det udføres på vegne af beslutningstagere eller meningsdannere såsom politikere og medier."¹⁶¹ Når en aktør benytter denne fortolkningsform kan det skyldes uvidenhed eller misinformation, men meget tyder på, at bevidst manipulation af en objektiv virkelighed med henblik på at legitimere diverse indgreb, ligger bag.¹⁶²

3.4 Operationalisering af teori

På baggrund af ovenstående teoripræsentation udledes nedenstående elementer, som er centrale at undersøge i empirien, for at opnå indsigt i, hvordan aktørerne omtaler og fremstiller begivenheder og sikkerhedstiltag.

Afhængigt af hvad aktørernes fremstilling viser, bliver det tydeligt, om fremstillingen er helt eller delvist som teorien forventer, eller mere i overensstemmelse med trusselsbilledet og nuancerne omkring overvågning. Dermed kan det også afgøres i hvilken grad disse aktørers fremstillinger kan være med til at forklare den positive holdning til Tv-overvågning?

De elementer, som udledes af teorien vil i nogen grad være supplerende, mens andre er i overensstemmelse med de generelle tekstanalytiske begreber, udledt med inspiration i Becker Jensens bog. Alle elementerne er med til at strukturere analysen af dokumenterne, ved at give retningslinjer for, hvilke dele af dokumenterne, som er relevante at fokusere på og hvordan, for at kunne besvare problemformuleringen.

Det vil ikke ved alle aktørernes fremstilling af såvel drabsepisoden som Tv-overvågning være lige oplagt at undersøge samtlige elementer

Herunder præsenteres de elementer som, ud over elementerne fra Leif Becker Jensens bog, skal strukturere analysen og som ifølge teorien kan vise, hvordan en eller flere aktører fremstiller og omtaler drabsepisoden og overvågningen og om fremstillingen indebærer frygt- og sikkerhedsfremmende træk.

---

¹⁶¹ Jacobsen (2008) s. 306

¹⁶² Jacobsen (2008) s. 308

Hvordan teorien forventer, at en eller flere af de valgte aktører omtaler det ønskede er sammenfattet og fremgår af parenteserne efter nedenstående elementer. Med på forhånd valgt teori som fortolkningsramme, er det vigtigt, for at nuancere analysen, at huske at fremhæve både de steder hvor empiri og teori er overensstemmende, og hvor de ikke er.

- Omfang

I hvilket omfang aktørerne omtaler drabsepisoden og Tv-overvågningen. (Teorien tilsiger, at drabssager som denne omtales meget, og gennem gentagelser kan skabe frygt i befolkningen ligesom et omfattende fokus på sikkerhed kan skabe frygt).

- Sproget omkring drabsepisoden

Hvilke ord aktørerne bruger til at beskrive drabsepisoden. (Ud fra teorien er den forventede kommunikation om begivenhederne kendetegnet ved malende tillægsord, sort-hvid/god-ond retorik og brug af chokerende detaljer om forbrydelsen og opmærksomhed på ofret. Træk, der kan være med til at påvirke folks følelser og skabe frygt).

- Sproget omkring Tv-overvågningen samt argumenterne derfor

Hvilke ord aktørerne bruger til at beskrive Tv-overvågningen og med hvilke argumenter de enten taler for den eller taler i mod den.

(Teorien tilsiger, at omtalen af overvågning vil være massiv og bære præg af ord med positive medbetydninger, og at argumenterne bl.a. vil omhandle at overvågningen kan sikre øget tryghed og sikkerhed, selv om faren for personfarlig kriminalitet reelt er lille og erfaringerne med Tv-overvågning er blandede og uafklarede).

- Sammenkædning

Hvorvidt og hvordan drabsepisoden sammenkædes med ønsket om mere sikkerhed, dvs. undersøgelse af aktørernes fokus på fremstilling af behovet for sikkerhed og tryghed direkte eller indirekte i forlængelse af kriminaliteten (ifølge teorien vil dette være tydeligt og gennemgående og understøtte et ønske om overvågning).

- Perspektivering og statistik

Aktørernes fremstilling af drabsepisoden i forhold til truslens reelle størrelse, enten ved direkte

at oplyse om den reelle fare for at blive udsat for en lignende forbrydelse eller gennem perspektivering til andre trusler. Derigennem undersøges om risikoen for personfarlig kriminalitet overdrives og frygten fremmes unødigt. (Ud fra teorien vil fremstillingen af drabsepisoden være præget af nævnerblindhed eller af, at en enkeltstående begivenhed beskrives som en samfundstendens. Begge dele træk, som kan fremme frygt. Derudover kan evt. brug af statistik være misvisende).

- Fremtiden

Hvordan aktørernes eventuelle fremstilling af en fremtid med personfarlig kriminalitet er. (Teorien tilsiger, at fremstillingen er ”worst case”- beskrivelser, som kan skabe frygt).

- Kildevalg

Hvilke kilder især medierne bruger i deres fremstilling. (Teorien tilsiger, at mediernes fremstilling af personfarlig kriminalitet bærer præg af øjenvidne-skildringer af begivenheden og almindelige folks udtalelser om begivenheden og trusselsbilledet. Dette kan understøtte frygt frem for at tilføje perspektiv, hvilket brug af videnskabelige kilder til gengæld kan gøre). Derudover vil mediernes samlede kildevalg vise, hvilken vinkel medierne oftest vælger i deres fremstilling af Tv-overvågningen.

Gennem analyse ud fra de elementer, som er udledt af Leif Becker Jensens bog og teorien dannes et samlet billede af den måde, hvorpå aktørerne omtaler og fremstiller drabsepisoden og Tv-overvågningen. Herunder opnås indsigt i, i hvilken grad fremstillingen af den personfarlige kriminalitet indeholder træk, som kan være frygtfremmende og i hvilken grad fremstillingen af Tv-overvågningen primært indebærer fokus på oplysninger om mulige positive effekter. Herved vil det blive tydeligt, om fremstillingerne indeholder træk, så det i dansk sammenhæng er rimeligt at antage, at aktørernes fremstilling af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning er medvirkende til at skabe og understøtte opbakning til Tv-overvågning i befolkningen.

Kapitel 4 Empiripræsentation

Empirien til grundlag for besvarelsen præsenteres nedenfor. Da *Aalborg-casen* er foregået år tilbage, er det mest frugtbare ikke at lave egen empiri, men analysere dokumenter fra sagernes samtid for derigennem at op indsigt i aktørernes fremstillinger.

Empirien er valgt ud fra en afvejning af mængden af materiale, samt relevante tidsperioder for omtalen.

Medierne er som nævnt afgrænset til danske aviser, hvorfor disse udgør empirigrundlaget for mediernes fremstilling.

Ud fra tids- og pladsmæssige overvejelser undersøges politikernes og politiets fremstillinger, som de kommer til udtryk i de udvalgte avisartikler, suppleret med deres omtale af sagerne på egne officielle hjemmesider, hhv. folketinget.dk og politi.dk.

Først præsenteres udvalget af dokumenter til *Aalborg-casen*, hvorefter overvejelser knyttet til empiriens autenticitet, troværdighed og repræsentativitet gennemgås.

I analysen henvises til artikler og dokumenter med tal. Disse tal korresponderer med tal angivet på Bilag 1 og Bilag 2.

4.1 Aalborg-casen

Analysen af *Aalborg-casen* er opdelt i to dele, hvorfor også empirien tilknyttet hver del præsenteres separat.

Den første del af analysen omhandler aktørernes fremstilling og omtale af den udvalgte episode med personfarlig kriminalitet, som fandt sted den 7.april 2007 i Jomfru Ane Gade (herefter kaldet ”drabsepisoden”, som inkluderer et større slagsmål med flaskekast, knivstikkeri og drabet på en ung mand).

Den anden del omhandler aktørernes fremstilling af den offentlige Tv-overvågning i Jomfru Ane Gade og forventningerne dertil, frem til den tages i brug i juni 2008.

4.1.1 Empiri om drabsepisoden (den personfarlige kriminalitet)

- Artikler som empiri

I forhold til at opnå indsigt i, hvordan politikere, politi og medier fremstiller og omtaler personfarlig kriminalitet, eksemplificeret ved drabsepisoden i Jomfru Ane Gade den 7. april 2007, er indsamlet artikler fra artikeldatabasen Infomedia.

Tidsrummet for artiklerne er afgrænset til dagen for drabet og til og med den efterfølgende weekend (7. april 2007 - 15. april 2007), indenfor hvilket det forventes, at en nyhed som et drab mest indgående omtales af og igennem aviser. Antagelsen er, at avisartikler er en central kilde til udbredelse af holdninger om aktuelle begivenheder, og politiets samt politikernes fremstilling og omtale af drabsepisoden vil delvist kunne undersøges der. Antagelsen er, at avisartikler fra en uge vil give et godt billede af hvordan politiet og politikernes omtale af drabsepisoden som oftest er i aviserne. Derudover illustreres mediernes fremstilling igennem avisartiklerne, da avisartiklerne i sig selv udgør medierne.

Idet sagen er lokal, forventes aktørernes omtale, ud over i landsdækkende aviser, særligt at fremgå af lokale aviser. Derfor omfatter søgningen alle landsdækkende dagblade samt lokalaviserne Nordjyllands Stiftstidende, Nordjyllands Stiftstidende Aalborg og 24 timer Centrum.

Søgekriteriet var "Jomfru Ane Gade" for at sikre indfangelse af alle relevante artikler i perioden, og derefter sorteredes de artikler fra som omhandlede Jomfru Ane Gade, men ikke havde relation til drabsepisoden samt de artikler, hvor der var usikkerhed om forfatteren¹⁶³. De tilbageværende artikler fremgår af Bilag 1.

Antallet kan synes af mange, men en del af artiklerne er korte eller omtaler kun drabsepisoden kort. Hvis den samme artikel er bragt i forskellige aviser, fremgår dette af bilaget, idet dette er af relevans for at vurdere omfanget og udbredelsen af mediernes fremstilling af emnet og for eventuel ordoptælling.

Medierne har i ovennævnte tidsrum haft mulighed for at fremstille nyheden i avisartikler bragt i både hverdagen og i weekenden. Både faste avislæsere og de læsere, som kun læser aviser i week-

---

¹⁶³ Dette antal var meget lille og forventes derfor ikke at have indflydelse på analysen af aktørernes fremstillinger.

enden vil derfor have haft mulighed for at være blevet eksponeret for nyheden. Det kan naturligvis sænke gyldigheden i forhold til fremstillingen, at artiklerne afgrænses til en uge, idet medierne kunne ændre fremstillingsform over tid, men afgrænsningen kan forsvares, da tidsrummet for en nyhed er begrænset og omtalen derfor forventes at være tydeligst i en kort periode, og mængden af artikler kunne blive for stor, hvis mediernes fremstilling af drabsepisoden skulle undersøges i en længere periode.

Politiets og politikernes omtale af drabsepisoden undersøges også i disse artikler, da det forventes, at det i denne periode tæt på begivenheden også er mest aktuelt for dem at kommentere.

Det viser sig, at politiet i denne periode ofte omtaler drabsepisoden, hvilket giver materiale til analysen. Men da det under analysen viser sig, at politikerne ikke indenfor den første uge efter drabsepisoden omtaler dette i avisartiklerne og generelt kun sparsomt udtaler sig om episoden, har jeg valgt at inddrage deres omtale af drabsepisoden, som den fremgår i de artikler, som oprindeligt blev udvalgt til belysning af den efterfølgende tv-overvågning (avisartikler på Bilag 2, se mere nedenfor).

Idet drabsepisoden er med til at udløse debatten om Tv-overvågningen, omtales de indimellem sammen. Derfor har de artikler, som strækker sig i tidsrummet fra drabsepisoden til Tv-overvågningen indføres (en periode på ca. 1½ år), sikret empiri om politikernes omtale af drabsepisoden, selv om den stadig er sparsom.

- Andre kilder som empiri

I det medierne i specialet udgøres af aviser, er de nævnte artikler fra ugen efter drabsepisoden hele det empiriske grundlag for at undersøge mediernes fremstilling af drabsepisoden.

Men idet politiet og politikerne også benytter andre offentlige kilder til at omtale drabsepisoden, er disse inddraget for at nuancere analysen af deres fremstillinger.

Tidsrummet for søgninger i disse kilder er hele tidsrummet fra drabsepisoden d. 7.april 2007 og til overvågningen indføres i juni 2008. Dette skyldes dels at drabsepisoden som nævnt har direkte relation til debatten om Tv-overvågning, hvorfor aktørerne forventes at beskæftige sig med og muligvis omtale drabsepisoden i hele denne periode på egne officielle sider. Og dels at mængden af empiri om politiet og i sær politikernes omtale er begrænset, hvorfor inddragelse af materiale fra disse andre offentlige kilder i hele perioden både er overskuelig og relevant for at opnå et tilfredsstillende analysegrundlag.

For at supplere politiets udtalelser, blev der derfor søgt på politi.dk, som omfatter alle politikredse og Rigspolitiet. Her blev fundet et magasin fra juni 2008, hvori drabet kort omtales. Dette inddrages derfor som empiri (se Bilag 1).

For at supplere politikernes udtalelser, blev der også søgt på Aalborg Byråds hjemmeside i hele tidsrummet, men der stod intet om drabsepisoden. Men på Folketingets hjemmeside blev der fundet dokumenter i den angivne periode, hvor politikerne omtaler drabsepisoden (se Bilag 1).

4.1.2 Empiri om Tv-overvågningen

- Artikler som empiri

Empiri om aktørernes omtale af den efterfølgende tv-overvågning, herunder forventningerne dertil, er fundet i de førnævnte lokale og landsdækkende aviser, i hele tidsrummet fra drabsepisoden til overvågningen indføres (7. april 2007 - 12. juni 2008).

Dette tidsrum er relevant, da det ikke er den efterfølgende præsentation af resultater fra et konkret overvågningstiltag, som ønskes undersøgt, men i stedet hvordan overvågning, herunder forventningerne til overvågning til bekæmpelse af personfarlig kriminalitet, fremstilles for befolkningen.

For at mindske risikoen for at udelukke relevante artikler, anvendtes mange søgeord.¹⁶⁴ Artikler, som fremkom ved flere søgninger er slettet for gentagelser og artikler ligesom artikler hvor forfatteren er ukendt er udelukket.¹⁶⁵ Antallet af artikler omfattende, men mange er korte og indeholder kun korte referencer til den aktuelle tv-overvågning (se Bilag 2). Mediernes fremstilling vil fremgå af disse artikler og politiets og politikeres fremstillinger undersøges ligeledes gennem artiklerne. De sidstnævnte aktørers fremstilling suppleres af information fra enkelte andre kilder.

- Andre kilder som empiri

For at supplere politiets omtale søgtes på politi.dk i hele tidsrummet mellem drabet og indførslen af tv-overvågningen med de samme søgekriterier som blev brugt i Infomedia. De eneste fund er det tidligere nævnte magasin fra d. 2. juni 2008 samt en nyhedsartikel om Tv-overvågningen fra d.11.juni 2008 (se Bilag 2).

---

¹⁶⁴ Alle søgninger indeholdt ”Jomfru Ane Gade +” og blev efterfulgt af følgende ord: overvåge, overvågning, kamera, kamera-overvåge, kameraovervågning, tv-overvåge, tv-overvågning, video-overvåge, videoovervågning.

¹⁶⁵ Dette antal var meget lille og forventes derfor ikke at have indflydelse på analysen af aktørernes fremstillinger.

Indenfor samme tidsrum, ud fra søgekriteriet ”Jomfru Ane Gade” på Folketingets hjemmeside, fremgår Rigspolitiets omtale af overvågningen i et svar til Justitsministeren. Dette dokument er også medtaget, og en henvisning fremgår af Bilag 2.

Samme søgning på Folketingets hjemmeside resulterede desuden i få andre dokumenter, hvori forskellige af Folketingets politikere omtaler tv-overvågningen. Disse dokumenter omfatter både spørgsmål og svar til Justitsministeren om overvågning, samt Aftaler om Finansloven for 2008 og en udtalelse i en debat om lovforslag til sikring af et tryggere natteliv. Disse dokumenter er medtaget som empirisk grundlag, og henvisninger til dem fremgår af *Bilag 2*.

Da det politiet, som i dette tilfælde danner beslutningsgrundlag for den nye Tv-overvågning, er det ikke overraskende, at lokalpolitikernes fremstillinger af overvågningen ikke er at finde på byrådets hjemmeside, men forventes, hvis de udtaler sig, at gøre det i avisartiklerne.

4.2 Vurdering af dokumenterne

Ifølge Duedahl & Jacobsen må og skal de dokumenter, som ønskes anvendt til at besvare et spørgsmål, vurderes ud fra en række kriterier. Den udvalgte empiri vurderes nedenstående i forhold til autenticitet, troværdighed og repræsentativitet.

Autenticitet omhandler, hvorvidt et dokument er ægte eller forfalsket, og forventes at sige noget reelt om det, som ønskes undersøgt.¹⁶⁶

Da både Infomedia, Folketingets hjemmeside m.fl. er steder for simpel gengivelse af artikler og anden materiale om emner, er vurderingen, at der ikke er skåret i eller forfalsket med teksterne, og den valgte empiri i den forstand er ægte og derfor autentisk.

I forlængelse deraf vurderes det, at dokumenterne kan udsige noget af relevans for besvarelsen af problemformuleringen, da de vurderes at indeholde aktørernes udtalelser og fremstillinger af den udvalgte drabsepisode og overvågningstiltag på en nogenlunde retvisende måde, omend det ikke kan garanteres, at fx politiets og politikernes synspunkter i artiklerne altid fremstår, som de udtalte dem.

Dokumenters troværdighed indebærer, om de i forhold til den valgte problemstilling har udsagnsevne – altså om de er oprigtige og nøjagtige.¹⁶⁷

---

¹⁶⁶ Duedahl & Jacobsen (2010) s. 55-59

¹⁶⁷ Duedahl & Jacobsen (2010) s. 59-67

Dokumenterne er ikke valgt for at kunne lave en fuldstændig rekonstruktion af begivenhederne, og er heller ikke fuldt ud troværdige til dette. Til gengæld er dokumenterne valgt, så de kan afspejle aktørernes fremstilling og omtale af drabsepisoden og Tv-overvågningen. I den henseende forventes dokumenterne at have god udsagnsevne eller troværdighed. Dog bør mindes om, at kun offentligt tilgængelige dokumenter er valgt, hvorfor de ikke kan forventes nødvendigvis at give et fuldstændigt billede af aktørernes fremstillinger, fx hvordan politifolk internt omtaler drabsepisoden. Da det interessante er de fremstillinger som kan påvirke befolkningen er interne omtaler dog heller ikke relevant.

De valgte dokumenter er alle primære kilder i forhold til besvarelsen af spørgsmålet.

Det er således aktørernes egne fremstillinger af begivenhederne, som udgør materialet frem for andres fremstillinger af aktørernes fremstillinger.

Dog kan man argumentere for, at politiets og politikeres fremstillinger i artikler kan være anden-håndskilder, hvor deres omtale af begivenheder ikke udgør citater. Det vil strengt taget være mediernes fremstillinger/gengivelser af de andre aktørers fremstillinger af sager. Men i analysen vil jeg gå ud fra, at journalisterne i udbredt omfang troværdigt gengiver deres kilder, hvorfor politiets og politikeres fremstillinger sager regnes for udtryk for netop deres, både i de artikler hvor de gengives med og uden citater.

Idet dokumenterne, som tidligere nævnt, forventes at være ægte og umanipuleret, afviger de ikke fra originale udgaver af dokumenterne, og vurderes i den forstand at være repræsentative.

Men repræsentativitet omfatter ligeledes, at dokumenterne er repræsentative for det materiale, som ikke inddrages.¹⁶⁸

Repræsentativitet i den konkrete case er forsøgt opnået gennem brug af og argumenter for flere søgekriterier, søgeord, søgesteder, dokumenttyper m.v., som løbende er blevet afvejet i forhold til den konkrete case og en overkommelig mængde data til analysen. Således er der lavet udvalg i tidsperioder, aviser og andre kilder.

Materialet er ikke en fuldstændig samling af aktørernes fremstillinger og omtaler, men forventes at være repræsentativt for de aktører og de fremstillinger, som offentligt er udbredt om drabsepisoden og den tilhørende overvågning, selv om det ikke kan afvises, at en udvidet tidsperiode eller andre offentligt tilgængelige sider og fora kunne indeholde andre fremstillinger end i det valgte materiale.

---

¹⁶⁸ Duedahl & Jacobsen (2010) s. 67-71

Kapitel 5 Analyse

Analysen er inddelt, så den først behandler aktørernes fremstilling af drabsepisoden og derefter aktørernes omtale af Tv-overvågning. Hver aktørs fremstilling analyseres særskilt og efter hver aktør følger en kort opsummering. Efter alle tre aktørers fremstilling af drabsepisoden følger en kort sammenfattende opsummering.

Det samme gør sig gældende ved analysen af aktørernes omtale af Tv-overvågningen.

Som tidligere nævnt vil artikler og dokumenter blive henvist til med et tal, fx (64). Disse tal korreponderer med tal angivet på Bilag 1 og Bilag 2, afhængig af om det er omtalen af drabsepisoden eller Tv-overvågningen som undersøges. Husk dog at der ved politikernes fremstilling af drabsepisoden af forskellige grunde inddrages artikler fra Bilag 2.

5.1 Fremstilling og omtale af drabsepisoden

Med udgangspunkt i såvel de generelle dokumentanalytiske elementer (bl.a. budskab, ordvalg og argumentationsform) samt de af teorien supplerende områder til undersøgelse (perspektivering, kildevalg, m.v.), analyseres aktørernes fremstilling og omtale af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning eksemplificeret ved omtalen af drabsepisoden og den følgende debat om Tv-overvågning i Jomfru Ane Gade. Herunder fortolkes det i hvilket omfang den enkelte aktørs fremstillinger indeholder træk, som direkte eller indirekte kan understøtte opbakningen til Tv-overvågning i befolkningen.

Drabsepisoden i Jomfru Ane Gade skete d. 7. april 2007. To grupper unge med knive kom tilsyneladende spontant i slagsmål med hinanden, og den 21-årige William Lennon blev stukket flere gange med kniv, hvorefter han døde uden for 7-Eleven for enden af Jomfru Ane Gade. Han havde tilsyneladende intet med slagsmålet at gøre. Flere andre blev såret.

Inden de enkelte aktørers fremstillinger analyseres nedenfor, mindes indledningsvist om informationerne fra indledningen, hvor det fastslås, at vold bl.a. i nattelivet foregår, men ikke i et omfang, som kan forklare elementerne af irrationel frygt og overdrevne forestillinger om omfang og alvorlighed.

Drab, vold og knive er mindre udbredt end dele af befolkningen tror, og volden ser ikke ud til at være blevet grovere. Det kan ikke afvises, at der indimellem forekommer episoder med vold og uro,

som i Jomfru Ane Gade, men vold med døden til følge eller drab, som drabsepisoden i Jomfru Ane Gade d. 7. april 2007, må betegnes som en absolut sjældenhed både lokalt og nationalt. Der har således ikke været begået drab i Jomfru Ane Gade siden et internt opgør mellem rockere i 2001. Og tallene fra indledningen viser, at personfarlig kriminalitet ikke er hverdag for den almindelige dansker.

5.1.1 Politikerne om drabsepisoden

Politikernes fremstilling af drabsepisoden analyseres gennem undersøgelse af omtalens omfang, sprogbrug, budskab og perspektivering.

Angående politikerne på begge fløje, vil deres fremstilling og omtale af personfarlige sager ifølge teorien tilskynde til bekymring gennem massiv omtale, voldsom retorik, mangel på nuanceret perspektiv og udtalelser om at verden er et tiltagende farligt sted og ude af kontrol. Træk, som kan skabe frygt i befolkningen.

Ifølge primært Bauman, Gardner og Furedi har politikerne interesse i at omtale sager og emner på måder, som skaber frygt hos befolkningen. En frygt som kan forstærke ønsket om sikkerhed.

Sager om alvorlig personfarlig kriminalitet begået af et menneske mod et andet er blandt de frygtkilder, som ifølge Bauman påvirker os mest, og som kontrolleres og forstærkes af bl.a. politikerne. Det vil derfor være forventet, at politikerne interesserer sig for denne type kriminalitet og fremstiller drabsepisoden på en potentiel frygtfremmende måde og derved, ifølge teorien, konkretiserer en underliggende frygt i samtiden.

I forhold til ovenstående forventning er politikernes omtale af denne drabsepisode begrænset.

Kun fire danske politikere (Per Clausen fra Enhedslisten, Rasmus Prehn fra Socialdemokratiet, Lene Espersen fra Konservativt Folkeparti og Louise Sletting fra Venstres Ungdom) omtaler drabsepisoden i enten aviser eller på Folketingets hjemmeside i ugen efter episoden. Og alle omtalerne er korte. Det faktum, at kun få politikere omtaler en sag af denne type, er ikke i overensstemmelse med teoriens forventninger.

Grundet politisk mæthed og statens svage position vil det, ifølge Furedi, være til fordel for begge fløjes politikere at føre *politics of fear* og sætte fokus på sager, som kan fremme frygt for derefter at indføre sikkerhedsfremmende tiltag, og derved, ifølge Bauman, retfærdiggøre sig selv ved at fremstå som en (uundværlig) beskytter.

Men hverken højre- eller venstrefløjen bruger direkte drabsepisoden fra Jomfru Ane Gade til, i større omfang, at sætte fokus på personfarlig kriminalitet og derved potentielt skabe den irrationelle frygt, som kan være blandt faktorerne bag opbakningen til Tv-overvågning i tilknytning til personfarlig kriminalitet.

De fire politikere, som omtaler denne drabsepisode, gør det kort og kun ved hjælp af enkelte tillægsord, som understreger dens forfærdelige karakter.

Per Clausen omtaler drabsepisoden som ”mord”⁽⁶⁴⁾.

Lene Espersen bruger betegnelsen ”knivoverfald”⁽⁶⁹⁾ og ”den slags tragiske sager”⁽⁶²⁾.

Rasmus Prehn benævner den bl.a. som en ”tragisk (drabs)episode”^(fx 61 og 62). Og

Louise Sletting omtaler det som udgangen på tumult - ”en ulykkelig hændelse”⁽⁷³⁾ og et ”meningsløst overfald”⁽⁸⁵⁾.

At knytte disse ord til sagen kan kun i begrænset omfang, med udgangspunkt i teorien, fortolkes som frygtfremmende. Kun ved at benytte tillægsordet ”tragisk” om drabsepisoden, kan det direkte understrege, at der er sket noget ekstra forfærdeligt og skræmmende - noget man bør huske.

Hvis fx sprogbruget i fremstillinger bevirker, at folk lettere kommer i tanke om sådan en episode, har det ifølge Gardner den effekt, at risikoen for en lignende episode overdrives hos den enkelte, hvilket kan fremme frygt. Derfor kan ord, som fremhæver det forfærdelige ved en sag og skærper opmærksomheden omkring den, fremme frygt, også den irrationelle.

Men resten af fremstillingen, hos såvel Rasmus Prehn som de øvrige politikere, bærer ikke præg af blodige eller personlige detaljer og potentielt frygtfremmende retorik. Derfor er der grundlag for at slutte, at politikernes fremstilling på dette område kun indeholder sparsomme træk, som kan skræmme befolkningen og medvirke til at fremme den (irrationelle) frygt for personfarlig kriminalitet som derved kan medføre opbakning til overvågning.

Selvom sprogb Bruget knyttet til drabsepisoden ikke er voldsom og malerisk, og derfor i sig selv kun kan være begrænset frygtfremmende, er politikernes fremstilling af drabsepisoden i 3 ud af 4 tilfælde præget af nævnerblindhed, idet omtalen ikke indeholder et nuanceret perspektiv på drabsepisoden i forhold til det større trusselsbillede.

Kun Per Clausen⁽⁶⁴⁾ fremfører eksplicit budskabet om, at drabsepisoden bør ses som en atypisk begivenhed og kan derved berolige befolkningen.

De andre politikere betegner enten drabsepisoden med udtryk som én blandt ”den slags tragiske sager”⁽⁶²⁾ og ”endnu et meningsløst knivoverfald”⁽⁸⁵⁾ og bruger dermed begivenheden til at minde befolkningen om, at dette blot er én blandt en række lignende sager eller sætter slet ikke faren for knivvold og drab i perspektiv.

Det er korrekt, at der har været andre episoder fra bl.a. nattelivet, hvor der blev brugt kniv og hvor udgangen var dødelig, men ved ikke at perspektivere og nuancere trusselsbilledet, fremgår det ikke, om drabsepisoden i Jomfru Ane Gade er én ud af 3, 10, 100, 1000 eller 100.000. Ifølge teorien er det at betragte som *nævnerblindhed* og karakteriserer en omtale, som kan tilskynde til bekymring om kriminalitet i et omfang, som ikke står mål med realiteterne. Dette kan fremme en irrationel frygt og påvirke opbakningen til sikkerhed.

Opsummerende er politikernes omtale og fremstilling af drabsepisoden begrænset. Både hvad angår antallet af politikere som udtaler sig på begge fløje, og hvad angår omfanget af deres fremstillinger. Deres sprogbrug er uden blodige og personlige detaljer, men understreger sagens alvor.

Per Clausen tilføjer, som den eneste, sin fremstilling et beroligende perspektiv i forhold til den type personfarlig kriminalitet i et større perspektiv, mens de andre politikere enten ikke perspektiverer overhovedet eller nævner at drabsepisoden er én blandt flere af sin type, uden yderligere præcisering.

Generelt synes der ikke blandt politikerne i Danmark at være trang til at kommentere en personfarlig kriminel episode som den i Jomfru Ane Gade og dermed forsøge at formidle et budskab om, at befolkningen bør være bange og har brug for nye sikkerhedstiltag. Blandt de politikere, som omtaler drabsepisoden, synes der kun i meget begrænset omfang at være træk, som ifølge teorien direkte kan fremme frygt og ønsket om sikkerhed.

Isoleret set kan omfanget af politikernes omtale ikke opfattes som frygtfremmende. Det alvorlige, men hverken blodige eller detaljerede sprogbrug kan ligeledes ikke forventes at have den effekt.

Efter at de fire politikere har sat fokus på personfarlig kriminalitet ved at omtale drabsepisoden, er det kun *nævnerblindhed* og manglen på større perspektiv hos 3 ud af 4 politikere, som ifølge teorien kan være medvirkende til at skabe de elementer af irrationel frygt og overdrevne forventninger som eksisterer. Overordnet set, fremstiller og omtaler politikerne ikke den personfarlige kriminalitet med frygtfremmende træk, som teorien forventer at de, bl.a. grundet egeninteresse, ville gøre. Det gør sig gældende for politikerne på begge fløje.

5.1.2 Politiet om drabsepisoden

For at sikre, at det er politiets egen fremstilling som de tages til indsigt for og som analyseres, dannes empirigrundlaget af de direkte citater fra politiet, som fremgår i aviserne, samt af politiets egne udtalelser i de andre dokumenter og blade.

Der opnås indsigt i deres fremstillinger ved at undersøge budskab, sprogbrug, omfang, brug af perspektiv, overdrivelser og talmanipulation.

Ifølge teorien, her primært Gardner, Glassner og Altheide, har politiet interesse i at fremstille begivenheder og kriminalitetsområder på måder, som kan promovere frygt for at hævde sin egen position og i forsøget på at få tildelt yderligere bevillinger. Deres magt kan være stor i forhold til at definere situationens alvor og omfang, og de kan i deres fremstillinger benytte sig af bl.a. overdrivelser og talmanipulation, som udover blodige detaljer og mangel på beroligende perspektiv er elementer, der kan understøtte folks bekymring og egen uundværlighed.

På baggrund af de ca. 30 avisartikler fra både lokale og landsdækkende aviser, samt den anden empiri, hvor i politiet omtaler drabsepisoden, viser det sig, at fremstillingen kun på nogle punkter følger teorien og indeholder træk som kan fremme frygt.

Sagen omtales ofte, og politiet er blandt de aktører, som med deres hyppige kommentarer er med til at bringe fokus på denne type kriminalitet. Det kan dog være svært at afgøre, om det mere skyldes mediernes ønske om en kommentar end politiets ønske om at kommentere.

I en udtalelse fra Nordjyllands Politi, som justitsministeren bruger på Folketingets hjemmeside, fremgår det, at politiet i relation til drabsepisoden fra Jomfru Ane Gade udtaler, at vold med fokus på grov og uprovokeret vold er et særligt fokusområde for dem i 2007, hvilket understreger, at dette område netop fortjener særlig opmærksomhed.⁽⁶¹⁾

Ifølge Gardner kan hyppig omtale og opmærksomhed på episoder i sig selv bevirke, at folk hurtigt kan komme i tanke om et eksempel på personfarlig kriminalitet og derfor vurdere, at det er mere sandsynligt, end det reelt er. Politiets gentagne omtale kan derfor skabe frygt eller overdrevne forestillinger om omfanget og derfor understøtte ønske om sikkerhed.

Selve omtalen af drabsepisoden er karakteriseret ved, at den, som Altheide forventer, kommenteres af et begrænset antal politikilder, som gennem bl.a. medierne kan være med til at definere situationen og forme omgivelsernes opfattelser.

I hovedparten af empirien er det således enten Nordjyllands Politi eller specifikt efterforskningsleder Kjell Svenningsen eller vicepolitiinspektør Ole Kristensen fra Nordjyllands Politi, som fremstiller sagen, omend drabsepisoden også enkelte gange kommenteres af andre nordjyske og københavnske politifolk.

Politiets omtale af drabsepisoden omfatter både fremstillingen af slagsmålet, knivstikkeriet, drabet samt efterforskningen. Omtalen af efterforskningen handler dog primært om anholdelser og løsladelser og derfor meget begrænset om den egentlige drabsepisode.

I politiets omtale af drabsepisoden knyttes en lang række ord dertil. Sprogbruget synes jævnt fordelt mellem afdæmpede beskrivelser på den ene side og de mere potentielt bekymringsvækkende på den anden. Eksempler på de afdæmpede beskrivelser er ”sagen fra Aalborg”⁽²⁸⁾, ”det”⁽³⁴⁾ og ”lørdagens hændelse”⁽⁵⁰⁾ og tydeligt eksemplificeret ved Ole Kristensens udtalelse i B.T, som tilnærmelsesvist beskriver drabsepisoden, som man kunne høre et simpelt sammenstød mellem børn omtalt: *”Det drejer sig om to grupper som var i byen hver for sig. Der er ikke tale om bander. Men de røg åbenbart i totterne på hinanden efter noget skubberi, nogle bagateller”*⁽³⁾.

De potentielt mere bekymringsvækkende udtryk er fx: ”Det voldsomme sammenstød”⁽⁵⁴⁾ ”weekendens voldelige episoder”+ ”Masseslagsmålet”⁽³⁷⁾ og ”makaber sag”⁽⁵⁶⁾.

Derudover bruger politiet indimellem voldsomme detaljer, som vil eksemplificeres senere.

Da de enten afdæmpede eller bekymringsvækkende udtalelser ikke er forbeholdt nogen særlige personer blandt politiet, betragtes politiet som en samlet gruppe og den blandede fremstilling som udtryk for hele politiets fremstilling.

Politiets overvejende fremstilling af sagen viser, at de tager sagen alvorligt, men ofte er de tilbageholdende med at give detaljerede oplysninger om sagen og beskrivelser af selve forløbet. Kjell Svenningsens udtalelse om sagen til Nordjyske Stiftstidende illustrer dette: *”Vi tager sagen meget alvorligt. Et menneske har mistet livet, og vi sætter alt ind på at opklare, hvem der slog ham ihjel.”*⁽⁴⁴⁾

I flere artikler omtaler politiet dog drabsepisoden med brug af detaljer om fundet af blodige våben, drabsepisodens ”eksplosive” forløb med stenkast, kast med glas og brug af knive både ude og inde⁽⁹⁾. Fx findes denne beskrivelse af forløbet: *”Det udviklede sig ude på gaden, hvor der blev stukket med knive alle steder”*⁽⁴⁾. Desuden omtales sagen flere steder med detaljer fra den efterfølgende

obduktionsrapport om offerets ilde tilredte krop og stikket, hvorfra han forblødte^(fx 16). Alt sammen bidrager det til at understrege sagens voldsomme og ubehagelige karakter.

Der er ikke i udgangspunktet grundlag for at betvivle detaljernes ægthed, men at vælge at omtale ubehagelige eller voldsomme detaljer ved kriminelle episoder kan, ifølge Gardner, danne levende og bekymrende indtryk hos folk og vække følelser, som vil dominere deres umiddelbare vurdering af trusselsbilledet og undertrykke det langsommere, fornuftstyrede system i hjernen.

Hvis man kombinerer de voldsomme ord og detaljer med elementet *nævnerblindhed* (mangel på perspektiv i forhold til risikoen for denne type kriminalitet), som er til stede i de fleste af politiets fremstillinger, kan det være vanskeligt for vores stenalderhjerne at vurdere risici. Den vil have svært ved at overbevise os om, at risikoen er lille for at en sådan episode sker igen, set i forhold til det vores følelsesstyrede hjernesystem overbeviser os om.

Bekymringen og frygten for at det sker igen og måske involverer én selv kan dermed overstige, hvad der reelt er grund til bekymring for. Og er følelserne, frygten og de overdrevne forestillinger først vakt, har vi en tendens til at sortere modbeviser fra. Dette kan bevirke, at befolkningen fokuserer på de træk i fremstillingerne, som giver grundlag for frygt. En frygt som ifølge bl.a. Altheide kan styrke befolkningens ønske om øget sikkerhed, fx gennem opbakning til nye overvågningsredskaber for politiet.

Som nævnt indeholder langt størstedelen af politiets fremstillinger af drabsepisoden ikke perspektivering af sagens og den personfarlige kriminalitets udbredelse.

Men der findes enkelte eksempler, hvor politiets omtale enten kan neddrosle forestillingerne om vold i nattelivet eller kan påvirke forestillingerne om et område i bekymrende udvikling.

Tre steder i empirien understreger politiet eksplicit, at en personfarlig kriminel handling, som den i Jomfru Ane Gade, må betragtes som et enkeltstående tilfælde og derfor ikke skal give anledning til forestillinger om ubehagelige tendenser og indføring af flere tiltag med øget kontrol.

Eksempeltvist sætter efterforskningsleder Kjell Svenningsen drabsepisoden i perspektiv og neddrosler risikoen for personfarlig kriminalitet i nattelivet med sin udtalelse i avisen 24timer Aalborg: *”Weekendens voldelige episoder er bestemt ikke noget vi ser hver dag. Faktisk har volden været faldende de sidste år.”*⁽³⁷⁾ Dermed udtrykkes også et af budskaberne fra politiet. Og i en artikel fremgår det, at hverken restauratørerne i Jomfru Ane Gade eller politiet dagen efter drabsepisoden

mente, at den skulle udløse mere kontrol. Deres budskab var desuden, at det skete var både tragisk og ubegribeligt, men måtte være at betragte som et enkeltstående tilfælde.⁽¹²⁾

Men i andre artikler rummer politiets fremstilling perspektiv, som kan give anledning til (delvist ubegrundet) bekymring.

Politiet bruger ikke decideret talmanipulation, men i Politiken tilslutter efterforskningsleder på Station City Henrik Svindt sig Horestas (hotel- og restaurationsbranchens), syn på sagen fra Jomfru Ane Gade. De ser drabsepisoden, som en episode, der passer ind i den ”forråelse” af nattelivet, som de mener, er at finde i Danmark med optrapning i volden og antallet af bevæbnede i nattelivet. Budskabet er her, at man bør være bekymret, idet der er sket en optrapning af volden, som i øvrigt er blevet mere rå end for nogle år siden. ”*Ofte kan en ligegyldig bagatel udløse et potentielt livsfarligt knivstikkeri.*” (29).

Det er korrekt, at der i perioder kan ske relativt flere episoder med kniv, men at bl.a. drabsepisoden i Jomfru Ane Gade skulle være udtryk for en forråelse af nattelivet i Danmark, synes at stå i kontrast til vurderinger fra både forskere, kriminologer og andre politifolk, som ikke vurderer, at volden generelt er blevet hverken mere udbredt eller hårdere end tidligere.

I hvert fald er det ovenstående citat med brug af ordet ”ofte”, grænsende til det kontrafaktiske og potentielt misvisende for befolkningen i forhold til at vurdere risikoen for vold i det danske natteliv. Ifølge teorien kan dette medvirke til at fremme de påviste elementer af irrationel frygt for at færdes i nattelivet samt medvirke til overdrevne vurderinger af omfanget af personfarlig kriminalitet, hvilket efterfølgende kan understøtte ønsket om stadig flere sikkerhedsfremmende initiativer.

Et andet lignende eksempel er, hvor politidirektør i Nordjyllands Politi Jens Henrik Højbjerg omtaler sagen i Jomfru Ane Gade som én blandt ”*mange meget alvorlige forbrydelser, flere drab end nogen anden kreds i Danmark.*”⁽⁶⁰⁾. Dette er antageligt sandt, men uden yderligere præcisering af truslens omfang kan også denne fremstilling give befolkningen svært ved at vurdere den reelle risiko ved personfarlig kriminalitet både i Jomfru Ane Gade og i nattelivet andre steder i landet.

Opsummerende er politiets omtale og fremstilling af drabsepisoden karakteriseret ved, at episoden ofte omtales og at politiet bruger et sprog, som divergerer jævnt mellem det neutrale og afdæmpede og det mere detaljeprægede og voldsomme.

Den hyppige omtale sender et signal om, at det er et vigtigt emne, men ofte sættes drabsepisoden ikke i perspektiv til lignende kriminalitet.

Enkelte steder indeholder fremstillingen et budskab om, at politiet har styr på det, at en sådan episode er enkeltstående, og at der ikke er grund til bekymring.

Andre steder er budskabet, at drabsepisoden er én blandt mange lignende sager og et udtryk for såvel en stigning i omfanget og hårdheden af personfarlig kriminalitet som en generel forråelse af det danske natteliv.

Fremstillingen indeholder således nogle træk i form af omfang, dele af sprogbruget samt nævnerblindhed og direkte kobling af drabsepisoden med forråelse af nattelivet, som ifølge frygtkulturteorien kan være potentielt fremmede for elementer af den påviste irrationelle frygt og de overdrevne forestillinger om vold og drab. Derfor kan denne aktørs fremstilling, som Altheide påpeger, indirekte medvirke til at bane vejen for at dele af befolkningen ønsker og accepterer overvågning. Generelt set er politiets fremstilling dog blandet og kan kun på nogle områder forventes direkte at være frygtfremmede og understøtte behov for mere overvågning.

Ét eller flere af trækkene er til stede hos alle de politifolk, som kommenterer drabsepisoden, og politiet kan derfor opfattes som en samlet aktør.

Kun efterforskningsleder fra Station City adskiller sig ved, at hans omtale udelukkende er præget af frygtfremmede træk. Men han udtaler sig kun en enkelt gang.

Hos den del af befolkning, som af forskellige grunde frygter kriminaliteten og har overdrevne forestillinger om den, kan bekymringen ifølge Gardner påvirke opfattelsen af information nu og på sigt. Derfor får de træk i bl.a. politiets fremstilling som trods alt kunne virke modificerende på frygt ikke nødvendigvis en effekt hos den bekymrede del af befolkningen. I stedet kan de frygtfremmede træk, som også findes i fremstillingen forstærke frygten.

5.1.3 Medierne om drabsepisoden

Som nævnt under præsentationen af teori er den måde befolkningen opfatter en emne på, ifølge Critcher, en refleksion af mediernes fremstilling af emnet. Det er ikke en envejspåvirkning, men en gensidig påvirkning, som skaber og bekræfter opfattelsen af et emne.

Både Altheide og Critcher hævder, at medier har stor magt i forhold til at konstruere frygt og skabe ønske om sikkerhed. Medierne er altså en vigtig institution med indflydelse på holdningerne.

Mediernes fremstilling og omtale undersøges gennem bl.a. sprogbrug, omfang og brug af kilder. Ifølge teorien vil mediernes omtale og fremstilling af et emne være karakteriseret ved en række træk, som potentielt kan skabe frygt. Dette inkluderer et massivt omfang, detaljeret, blodigt og følelsespræget ordvalg, mangel på beroligende perspektiv og brug af ”almindelige” frem for videnskabeligt personer som kilder.

Fremgår disse træk ved undersøgelse af mediernes fremstilling af drabsepisoden fra Jomfru Ane Gade, kan det derfor være en medvirkende faktor til at skabe den konstaterede frygt og være en faktor bag opbakningen til Tv-overvågning.

I løbet af den første uge efter drabsepisoden, omtales den omkring 60 gange i de udvalgte aviser. Da jeg ikke har et sammenligningsgrundlag med hvor ofte andre sager omtales, er der ikke belæg for at kategorisere antallet af omtaler som mange eller få.

Teorien forventer, at en sag som denne proportionalt set omtales meget i forhold til andre sager og andre dødsfald ved ulykker eller sygdom. Med 60 artikler alene i den første uge efter drabsepisoden er der potentiale for, at befolkningen løbende og gentagne gange mindes om det skete.

Dertil kommer, at sagen også forventes omtalt i diverse andre medier samtidig og efterfølgende, hvorfor jeg mener, at der er grundlag for at kalde omtalen omfattende.

Det betyder, at der, som Bauman forudsiger, er opmærksomhed omkring den personlige sikkerhed, og det bekræfter Glassner i, at en sag med uskyldigt offer, voldsom gerningsmand, og med mulighed for videreformidling af chokerende oplysninger, er en god historie for medierne. Med Glassners udtryk: *If it bleeds it leads.*

Mord er ifølge Gardner profitmæssigt godt for medierne, og alene gentagne påmindelser om en personfarlig kriminel handling vil ifølge ham medføre, at folk lettere kan komme i tanke om et eksempel på personfarlig kriminalitet, og derfor opfatter en lignende episode som mere sandsynlig end der statistisk er belæg for. Dette er til stede i mediernes omtale af drabsepisoden fra Jomfru Ane Gade. Et træk, som ifølge bl.a. Gardner kan skabe frygt for lignende episoder og påvirke ønsket om sikkerhed. Budskabet fra medierne samlet set må i forhold til omtalens omfang give indtryk af, at dette er et vigtigt område.

Drabsepisoden omtales både i små korte notitser og i længere rapporttager, og fokus divergerer fra selve slagsmålet og knivstikkeriet til opklaringsprocessen og mindehøjtideligheder for den dræbte.

Knap 1/3 af artiklerne er trykt i Nordjyske Stiftstidende og tydeliggør, at sagen er foregået i Aalborg. Men også en række landsdækkende aviser (Jyllandsposten, B.T., Ekstrabladet, Politiken, Dato og Berlingske Tidende) bringer flere artikler om drabsepisoden, hvorfor en stor del af den danske befolkning kan have læst om episoden og være påvirket af omtalen.

B.T. og Ekstra Bladet omtaler tilsammen drabsepisoden 18 gange den første uge og er sammen med Nordjyske Stiftstidende de aviser, som bringer de længste artikler, hvorfor disse aviser tilsammen bruger klart mest spaltepads på drabsepisoden. Dette bekræfter netop disse avisers særlige interesse i dramatiske og sensationelle historier.

Jyllandsposten har også hyppige omtaler, men de er næsten alle korte notitser.

Det er bemærkelsesværdigt, men ikke overraskende, at avisen Information ikke omtaler drabsepisoden. Derfor indgår Information ikke i analysens empirigrundlag. Denne avis synes mindre sensationspræget og det viser, at der findes medier, som ikke i alle tilfælde beskæftiger sig med personfarlig kriminalitet.

Nordjyske Stiftstidende, B.T. og Ekstra Bladet er de aviser, hvis fremstilling alene ved deres omfattende omtale, både mht. antal artikler og spaltepads, forventes at kunne påvirke holdningerne mest, og som i dette tilfælde særligt er med til at skabe opmærksomhed omkring personfarlige kriminalitet.

Men ved gennemlæsning af artiklerne stod det klart, at alle aviserne overordnet set er enige om måden at fremstille den personfarlige kriminalitet på.

Det er således ikke tilfældet, at nogle avisers fremstillinger kun er neutrale og nuancerede uden blodige detaljer og med beroligende perspektiver m.v., mens alle artikler i andre aviser kun indeholder mange potentielt frygtfremmende elementer.

De medier der omtaler drabsepisoden har alle artikler, som i større eller mindre grad indeholder træk, der ifølge teorien kan være medvirkende til at skabe de synlige elementer af frygt. I dette afsnit vil avisernes fremstillinger derfor i udgangspunktet blive præsenteret som et samlet hele, men nuancer mellem aviserne vil blive inddraget, hvor de er tydelige.

Der benyttes et stort udvalg af ord og udtryk i forbindelse med omtalen af drabsepisoden. Ordene ”drab”, ”knivdrab” og ”masseslagsmål” fremgår hyppigt i aviserne, og i de fleste artikler nævnes offeret med navn og alder, hvilket gør drabsepisoden personlig.

Artikler i alle aviserne udtrykker også drabsepisodens voldsomme karakter med ord som ”døds-gade”⁽⁴⁸⁾ ”voldsorgie”^(fx 2 og 12) og ”meningsløs nedslagting af syv helt unge mennesker.”⁽³⁾

Desuden indeholder flere af artiklerne detaljer om knivbrug, skaderne på de involverede samt om Williams døds-kamp i en blodpøl.

Ca. halvdelen af det samlede antal artikler anvender farverige og maleriske ord. Brug af sådanne ord i omtalen er i overensstemmelse med teoriens forventninger til medierne og kan, ifølge bl.a. Gardner, påvirke læserne og fremme frygt for den omtalte kriminalitetstype. Også selv om frygten kan være helt eller delvist irrationel.

Fokus på denne type konkrete og samtidig usædvanlige begivenheder kan flytte opmærksomheden væk fra andre og mere grundlæggende problemer i samfundet. Da jeg ikke undersøger mediernes omtale af andre emner, kan det ikke fastslås, om dette sker. Men det kan konstateres, at mediernes omtale af denne sag intet sted i den udvalgte empiri anvendes som udgangspunkt for omtale af ud-fordringer med integration og andre større spørgsmål i forlængelse deraf.

Ifølge Glassner er en sådan disponering til fordel for medierne og et udtryk for den symbolske er-statning for menneskets grundlæggende usikkerhed og frygt i dag. Og vi kommer til at frygte de nære og mindre farer som andre mennesker kan udgøre frem for de mere grundlæggende farer.

Fremstillingerne varierer naturligvis, men den typiske mediefremstilling af sagen er en relativ kort artikel, hvor selve slagsmålet, drabet og de sårede nævnes, og hvor inddragelse af få eller mange voldsomme ord og detaljer om drabsepisoden understreger sagens alvor. I nogle tilfælde fremgår også oplysninger om den dræbtes sørgende familie og citater fra rørende afskedsbreve.

Altheide anvender begrebet ”info-tainment” om denne fremstillingsform^(fx 2 og 16), som indebærer korte, spændende, detaljerede omtaler med fokus på det usædvanlige. Træk som indrammer historien i en underholdningsramme og en problemramme, der fanger publikum, samtidig med at det fremmer frygt.

Til illustration er her et udvalg af eksempler på omtale, som jeg vurderer opfylder info-tainment-fremstillingsformen og derfor kan skabe frygt. Ud over at opfylde info-tainment formen viser eksemplerne, at også andre frygtfremmende træk optræder i avisernes fremstillinger af drabsepisoden.

En artikel i Berlingske Tidende indledes således: *”Den kendte bargade Jomfru Ane Gade blev natten til i går sølet ind i blod, da et voldsomt slagsmål på et af gadens diskoteker endte med talrige knivstik, én dræbt og flere sårede.”* Artiklen giver efterfølgende en kort men mere detaljeret beskrivelse af forløbet.⁽¹⁾

Fra Jyllands-Posten stammer følgende omtale: *”William David blev overfaldet og lemlæstet med flere end 10 knivstik. Det medførte et så voldsomt blodtab, at han forblødte og var døende, da redningsmandskabet nåede frem”*⁽²⁶⁾. Denne beskrivelse står i artiklen efter en gennemgang af forløbet op til den dødelige udgang, og efterfølges af venners og families beskrivelse af ham, som en hårdt arbejdende, ikke-voldelig mand med talent og drømme.

Udover at alle aviserne bringer artikler, hvis voldsomme sprog kan påvirke læserens følelser, fremstiller ca. hver femte artikel drabsepisoden med udgangspunkt i personlige og følelsesladede beretninger.

Den avis som tydeligst vinkler omtalen, så den kan vække følelser, er B.T., som i 6 ud af 8 artikler fokuserer på den dræbtes drømme og håb, mindehøjtidelighederne ved drabsstedet samt familiens sorg og minder fra aftenen^(fx 3, 18 og 55).

Nordjyske Stiftstidende, Jyllandsposten og Ekstra Bladet bringer ligeledes artikler med denne vinkel. Flere gange refereres til den sørgende søster, som mindes det sidste opkald fra sin bror i minutterne op til dennes død, hvor hans sidste ord var *”træk den ud.”*^(fx 15)

Jf. Gardner er vores følelser dem, som vi bruger til umiddelbart at vurdere fx fare. Da følelserne dominerer over fornuften, når vi vurderer farer og risici, vil en fremstillingsform som understreger det sørgelige, tragiske og forfærdelige derfor kunne medvirke, at risikoen for personfarlig kriminalitet overvurderes og at (irrationel) frygt opstår.

Ifølge teorien vil medierne også kunne skabe frygt ved at benytte sig af ”almindelige folk” som kilder og gerne i form af øjenvidneskildringer. Sådanne skildringer kan i højere grad skabe oprivende

billeder og følelser, frem for eksperter og videnskabsmænds mere orienterende og eventuelt perspektiverende beretninger.

Udover at flere aviser, primært B.T. og Nordjyske Stiftstidende, bruger den afdødes familie og venner til at vinkle drabsepisoden og tiden lige efter den, fremstilles selve slagsmålet og drabet også af ”almindelige folk” i form af øjenvidner.

I en af Ekstra Bladets artikler står således: *”Natten kulminerede med drabet på den 21-årige William Lennon Davis efter et vanvittigt slagsmål og knivopgør mellem de to grupper. (...) Den 20-årige, som stadig er rystet efter dramaet, vil dog gerne fortælle anonymt om sine oplevelser før, under og efter den populære forlystelsesgade bogstaveligt talt blev smurt ind i blod.(...) Vidnet siger bl.a.: ”Et stykke tid efter at ham, der smed glas, var væk, så jeg pludselig en fyr i bar overkrop og med flere knivstik i ryggen vakle forbi mig ud på gaden. Efter ham fulgte tre-fire andre. Den ene af dem ryddede det nærmeste bord for flasker og glas og begyndte at smide med det hele ude i gaden.”*⁽⁴¹⁾

Et andet vidne siger til avisen 24timer Aalborg: *”Jeg stod og kiggede ind i et 10 centimeter langt og 3 centimeter bredt sår – jeg kunne se lige ind i hans lunger.”*⁽¹⁹⁾

Kun disse to aviser (24timer Aalborg og Ekstra Bladet) benytter øjenvidneberetninger i deres fremstilling af drabsepisoden. I dagene efter drabsepisoden benytter Ekstra Bladet og Nordjyske Stiftstidende sig desuden af ”almindelige folk”, i form af unge i Jomfru Ane Gade og fra nattemiljøet, til at sætte ord på det skete og på forventningerne til vold i nattelivet fremover. Alle udtrykker, at det kan eller vil ske igen og muligvis for én selv.^(fx 10, 53 og 59)

Udover dette begrænsede brug af ”almindelige folk” og øjenvidner, omtales drabsepisoden oftest uden brug af kilder og hjælp fra politiet. Fremstillingen er derfor oftest så at sige mediernes egne.

I alle aviserne benyttes politiet dog indimellem som kilde. Politiets fremstilling er som nævnt neutral og frygthæmmende på nogle områder, mens den er potentielt frygtfremmende på andre områder. Den blandede fremstilling bliver indirekte en del af det samlede medie billede af drabsepisoden. Derudover benytter de lokale aviser, 24timer og Nordjyske Stiftstidende, flere gange udtalelser fra restauratørerne, som overvejende mener, at drabsepisoden er tragisk men ualmindelig.^(fx 12 og 37)

I langt størstedelen af artiklerne fremstilles drabsepisoden uden tilføjelse af perspektiv i forhold til lignende episoder og risikoen for personfarlig kriminalitet lokalt eller nationalt.

Ingen af aviserne benytter statistikker o.l. til at illustrere voldens udvikling og udbredelse i Aalborg eller Danmark eller til at nuancere kilderens omtale af vold. Dertil kommer, at den primære kilde, politiet, som nævnt ofte ikke selv perspektiverer.

Nævnerblindhed eller manglen på perspektiv er ikke direkte manipulation af risikoen, men kombinationen af mangel på perspektiv og en massiv fremstilling, som i nogen grad præges af blodige detaljer og/eller følelser, vil som nævnt styrke det hjernesystem, som styrer de umiddelbare vurderinger af fare.

I enkelte artikler i Nordjyske Stiftstidende, Ekstra Bladet og Politiken, fremstilles drabsepisoden som et eksempel på en samfundstendens til stigende vold. Dette kaldes med Glassners udtryk; *Foreshadowing anecdotes*.

En andengenerationsindvandrer med kendskab til nattelivet siger, at drabsepisoden i Jomfru Ane Gade ikke vil stå alene. Der vil komme flere⁽¹⁰⁾. Andre unge mennesker udtaler, at det kan ske hele tiden og vil ske igen^(fx 53 og 59). Dertil kommer det mest tydelige eksempel, hvor drabsepisoden fra Jomfru Ane Gade, af både Københavns Politi og formanden for hoteller og restauranter, omtales som et eksempel på forråelsen af nattelivet, der er blevet mere voldeligt, og volden mere rå.⁽²⁹⁾

Som tidligere nævnt kan oplysningerne være sande i et meget kort perspektiv, men set over tid er udtalelsen kontrafaktisk, og da journalisten intet gør for at sætte konkrete tal på, inddrage samfundsforskere eller sætte risikoen i perspektiv, vil en sådan artikel være et eksempel på en mediefremstilling, som formidler et budskab om fare til læseren. En sådan fremstilling vil ifølge teorien kunne skabe frygt, og i dette tilfælde elementer af irrationel frygt, statistikkerne taget i betragtning.

I omtrent det samme sparsomme antal artikler, som direkte antyder stigende voldstendenser, omtales drabsepisoden med inddragelse af et beroligende perspektiv. Dette sker enten igennem inddragelse af beroligende udtalelse fra politiet eller fra talsmanden for restauratørerne i Jomfru Ane Gade Morten Geisnæs.^(fx 11, 12 og 37)

Et direkte beroligende perspektiv findes kun i artikler i Nordjyske Stiftstidende og 24timer. Men da de beroligende perspektiver indgår i artikler, hvor gennemgangen af drabsepisoden indeholder mange af de potentielt frygtfremmende elementer, kan det være tvivlsomt, hvorvidt det beroligende perspektiv tages til efterretning.

Hvis læseren først har fået indtrykket af at fx vold er sandsynligt og faren er stor for den enkelte vil hjernen sortere de nuancerende oplysninger fra og ifølge Gardner vil fornuft og beroligende perspektiver få endnu sværere ved at påvirke vores dømmekraft.

Derfor kan det begrænsede, beroligende perspektiv som medierne formidler gennem få kilder muligvis drukne, når det sammenholdes med, at mediernes fremstilling af drabsepisoden i øvrigt indebærer en række træk, som kan understøtte frygt.

Opsummerende fremstiller og omtaler medierne drabsepisoden med brug af mange af de samme træk, heriblandt træk, som ifølge teorien kan skabe frygt.

Indenfor medierne, er der dog aviser, hvis omtale i højere grad end andre indeholder træk, som kan skabe frygt.

Drabsepisoden omtales ofte og af mange aviser. De medier, som har valgt at omtale drabsepisoden gør det alle i såvel korte og/eller orienterende artikler som i længere og mere uddybende, detaljerede artikler.

Alle aviser benytter infotainment-formatet til at indramme historien, og i et eller flere tilfælde bruger de alle både voldsomme detaljer og voldsomt sprogbrug til at omtale drabsepisoden. Desuden bruger alle aviserne politiet som kilde, og i overvejende grad sættes drabsepisoden ikke i perspektiv i forhold til risiko for personfarlig kriminalitet. Hverken i artikler med eller uden kilder.

Ingen af avisernes fremstilling er derfor, jf. ovenfor, blot orienterende og afdæmpede og kan sige sig fri for at indeholde træk, som kan medvirke til at skabe frygt eller overdrevne forestillinger om personfarlig kriminalitet og herved skabe grundlag for støtte og opbakning til overvågning.

Alle aviserne har som nævnt artikler, som er rent orienterende og ikke direkte frygtfremmende, men de mennesker, som først er blevet bange for, at noget er farligt, vil ifølge teorien sortere modbeviser fra.

Især Nordjyske Stiftstidende, B.T. og Ekstra Bladet har i deres fremstillinger træk, som ifølge teorien kan skabe frygt og overdrevne forestillinger. Dette i kraft af mængden og længden på artiklerne, sprogbrugen, den følelsesmæssige vinkling, brugen af ”almindelige folk” og/eller øjenvidner som kilder, samt måden at omtale sagen på som en *foreshadowing anecdote*, hvor drabsepisoden kobles til en forråelse af nattelivet og forventninger om flere lignende episoder fremover.

5.1.4 Sammenfattende opsummering om drabsepisoden

Efter analysen af hver af de tre aktørers omtale og fremstilling af drabsepisoden har der været opsummeringer. Dette afsnits sammenfattende opsummering har derfor ikke til hensigt at gentage alt fra de tidligere opsummeringer.

Formålet er ganske kort at sammenligne de tre aktørers fremstillinger, for at se ligheder og forskelle, og for at tydeliggøre i hvilken grad aktørernes fremstillinger i forhold til hinanden indeholder træk, som kan skabe frygt og overdrevne forestillinger om fare, og derigennem være medvirkende til at skabe opbakning til Tv-overvågning.

Politikernes fremstilling er karakteriseret ved at få politikere omtaler drabsepisoden og kun gør det kort. Sprogbruget er overvejende neutralt og der er fravær af blodige detaljer. Dette gælder politikere på begge fløje.

Nævnerblindhed karakteriserer fremstillingen, selv om en enkelt politiker udtaler sig beroligende om personfarlig kriminalitet i forlængelse af drabsepisoden.

Undtaget nævnerblindhed er politikerne, betragtet som én samlet aktør, den aktør, hvis fremstilling i mindst omfang indeholder træk, som ifølge teorien kan skabe frygt og derigennem opbakning til sikkerhedstiltag.

Politiet er også i forhold til deres fremstilling overvejende at betragte som én samlet aktør.

Men politiet har med sin hyppige omtale, det blandede sprogbrug og en overvejende nævnerblindhed, i større omfang end politikerne, en fremstilling præget af potentielt frygtfremmende træk. I politiets omtale af drabsepisoden er der enkelte steder beroligende perspektiver, men også enkelte steder skræmmende perspektiver. Politiets fremstilling er derfor ikke på dette punkt udelukkende præget af træk som kan enten berolige eller skræmme. Men samlet set er der, i forhold til politikerne, flere træk som i højere grad giver potentiale for at skabe opbakning til overvågning gennem skabelse af overdrevne forestillinger og frygt.

Samlet set er medierne den aktør, hvis fremstilling er tættest på teorien om frygtmagerne. Omfanget af artikler om drabsepisoden er omfattende, ligesom nævnerblindhed og blandet sprogbrug med elementer af blodige og personlige detaljer karakteriserer alle aviserne.

Nordjyske Stiftstidende, B.T. og Ekstra Bladet er de aviser, hvis omtale af drabsepisoden er særlig omfangsrig. Derudover er disse avisers sprogbrug, deres brug af voldsomme og følelsesmæssige

vinkler samt deres brug af øjenvidner og ”almindelige folks” udtalelser, det der gør avisernes fremstilling og omtale af drabsepisoden til den, der ifølge teorien er samlet set mest frygtfremkaldende. Derfor kan det også antages, at mediernes fremstillinger potentielt set har skabt og kan skabe mest frygt og derfor ønske om sikkerhed.

Afslutningsvis mindes om, at denne sammenfatning alene bygger på analyse af én case.

En analyse af aktørernes omtale af personfarlig kriminalitet generelt ville kunne have nuanceret billedet yderligere, både af den enkelte aktørs fremstillinger og aktørernes fremstillinger set i forhold til hinanden.

5.2 Fremstilling og omtale af tv-overvågning, herunder forventningerne dertil

For at komme nærmere en forståelse af hvad der ligger bag befolkningens opbakning og tiltro til Tv-overvågning er det ud over aktørernes fremstilling og omtale af drabsepisoden også centralt at undersøge hvordan Tv-overvågning præsenteres for befolkningen gennem de centrale aktørernes fremstilling af Tv-overvågning. Derved skal det tydeliggøres i hvilken grad denne fremstilling indebærer træk, som kan få befolkningen til at bakke op. Aktørernes fremstilling af Tv-overvågning er som nævnt eksemplificeret ved debatten op til opsætning af Tv-overvågning i Jomfru Ane Gade. Analysen af aktørernes fremstilling sker ved at undersøge budskaber, ordvalg, argumentation og brug af perspektiver knyttet til omtalen og forventningerne til Tv-overvågningen.

Med udgangspunkt i at Critcher, Altheide m.fl. udtrykker, at aktørernes fremstilling af et emne har indflydelse på befolkningens syn på og holdning til emnet, kan tilstedeværelsen af bl.a. følgende træk i aktørernes fremstilling udgøre faktorer bag opbakningen til Tv-overvågning:

- Hvis optalen er hyppig, da hyppig omtal kan sætte fokus på sikkerhed, men dermed også skabe frygt
- Hvis aktørernes omtale og fremstilling udsender et positivt budskab om overvågning vha. positive ord om overvågning og fokus på de positive argumenter og forventninger til overvågningen.
- Hvis der kun i begrænset omfang præsenteres usikkerheder om overvågningens forventede, positive konsekvenser.

- Hvis der slet ikke eller i begrænset fokuseres på de mulige negative konsekvenser for den enkelte og samfundet.

5.2.1 Politikerne om Tv-overvågning

Som tidligere nævnt er politikerne blandt de aktører, hvis fremstillinger af et emne eller område, kan have stor betydning for synet på emner, antageligt fx også holdningen til overvågning.

Politikernes fremstilling og omtale af Tv-overvågning vil undersøges ud fra bl.a. omfang, budskab, ordvalg, argumentationstype og -indhold.

Ifølge bl.a. Bauman, Gardner og Furedi vil politikerne først skabe frygt gennem omfattende omtale af kriminalitet og i forlængelse deraf indføre eller give udtryk for støtte til sikkerhedstiltag for at virke som beskyttere.

Men som vist i analysen af politikernes fremstilling af drabsepisoden indeholdt denne fremstilling kun nævnerblindhed, som kan medvirke til at skabe frygt. Ellers var politikernes omtale begrænset og overvejende afdæmpet. Politikerne kan dog i princippet stadigvæk ønske at vise sig som stærke beskyttere, der ved at fokusere på overvågning vil udbrede budskabet om, at de vil skabe sikkerhed og tryghed og dermed dæmme op for den bekymring og de overdrevne forestillinger om personfarlig kriminalitet, som kan spores i dele af befolkningen.

At fremstå som beskyttere af den, for samtiden så vigtige, personlige sikkerhed, er ifølge teorien til politikernes fordel. Forventningen er derfor, at analysen af deres fremstilling vil vise, at politikerne har fokus på sikkerhedstiltag som Tv-overvågning gennem omfattende promovning af det. Tillige forventes også, at de i sær vil fremføre de positive forventninger til sikkerheden og enten afvise eller ikke omtale de mulige negative konsekvenser overvågning kan medføre. En fremstilling, som dermed indeholder træk, der kan påvirke befolkningens holdning til et positivt syn på Tv-overvågning.

Udover Aftaler om Finansloven for 2008, som viser en række partiers syn på Tv-overvågning, herunder indføring af Tv-overvågning i Jomfru Ane Gade, er kun tre politikerne aktive i debatten omkring den konkrete overvågning og selvstændigt ude at markere holdninger og forventninger til denne.

Den sparsomme omtale kan skyldes, at det i den konkrete sag er Nordjyllands Politi, som beslutter at indføre overvågning i Jomfru Ane Gade inden for allerede fastlagt lovgivning, og politikerne derfor ikke specifikt skal tage stilling til og markere holdninger til ny lovgivning.

Da en mulig indføring af Tv-overvågning af et sådant område vil være den første af sin type i Danmark, kan det dog være en oplagt sag for politikerne at blande sig i og omtale. Ifølge teorien ved at de støtter op om en konkret udmøntning af en tidligere vedtaget lov, for derigennem at forsøge at genvinde politisk kapital eller drage fordel af det på anden vis.

Som det vil fremgå, er politikernes fremstilling og omtale af tv-overvågningen meget forskellig og overordnet set delt i to grupper, og politikerne er derfor ikke at betragte som én samlet aktør med én måde at omtale og fremstille overvågning på.

Analysen af politikernes fremstilling er derfor todelt og ser først på de politikere, som omtaler Tv-overvågningen med fokus på de positive sider. Dette er Venstre, Det Konservative Folkeparti, Dansk Folkeparti og Ny Alliance, der i Aftaler om Finansloven for 2008 kort omtaler Tv-overvågningen i Jomfru Ane Gade. Ellers udtaler kun Lene Espersen sig selvstændigt positivt om Tv-overvågningen.

Derefter analyseres Louise Slettings (daværende formand for Venstres Ungdom, Aalborg) og Per Clausens (Enhedslisten) fremstilling. Begge formidler en mere skeptisk holdning.

I Aftaler om Finansloven for 2008 vælger partierne bag at afsætte flere penge til Tv-overvågning, et udtryk for en skærpet opmærksomhed på den personlige sikkerhed.

Jomfru Ane Gade bruges som eksempel, og en kommende overvågning af denne gade omtales under kapiteloverskriften ”Tryghed, Sikkerhed og terrorbekæmpelse” med budskabet om, at den kan ”(...) forhindre uroligheder og forebygge og opklare kriminalitet.”(103, s. 35-36.)

Det er korrekt, at Tv-overvågning i nogle tilfælde har vist sig at have positive konsekvenser.

Men ved ikke at nævne, at der, som indledningen viste, er flere eksperter, der påpeger usikkerheder omkring omfanget af både den opklarende og tryghedsskabende effekt, kan det indirekte være med til at understøtte den positive holdning yderligere.

I forhold til den præventive effekt, fremgår det slet ikke, at den må forventes at være ikke-eksisterende i alle de tilfælde, hvor kriminalitet begås uden at gerningsmanden tænker fuldt rationelt, hvilket må være tilfældet for en stor del af den personfarlige kriminalitet, især i nattelivet og derfor også i Jomfru Ane Gade. Alligevel nævnes forventninger til den præventive effekt ved Tv-

overvågning af bl.a. Jomfru Ane Gade, som argument for mere overvågning. Set i det lys er fremstillingen i nogen grad præget af kontrafaktiske træk, og formidler et billede af overvågning, som kan skabe opbakning til Tv-overvågning ud fra argumenter, der ikke altid er i overensstemmelse med virkeligheden.

De mulige negative konsekvenser af overvågningen nu og på sigt fremgår ikke. Fortællingen om overvågning rammes samlet set ind i en fortælling om mere sikkerhed og en opfattelse af overvågning som en beskyttende Big Mother frem for en mulig krænkende Big Brother.

I forhold til, at flere liberale partier er blandt partierne bag finansloven, kan det undre, at bekymring for privatlivets fred slet ikke nævnes. Men ønsket om at fremstå som vogtere af befolkningens sikkerhed i en tid, som ifølge teorien er præget af grundlæggende frygt, kan være blandt grundene til prioriteringen.

Den eneste enkeltpolitiker, som omtaler Tv-overvågning af Jomfru Ane Gade positivt er Lene Espersen. Hun udtaler sig flere gange og omtaler ønsket om overvågning i Jomfru Ane Gade både isoleret set og i forbindelse med andre overvågningstiltag. Dette sker i flere avisartikler og i bemærkninger på Folketingets hjemmeside. Hendes omtale er altid positiv, men ofte kort, hvorfor analysen af hendes omtale tager udgangspunkt i en artikel fra Nordjyske Stiftstidende, hvor hun tydeligst og mest omfattende omtaler Tv-overvågning, bl.a. af Jomfru Ane Gade.

Lene Espersen afviser risikoen for, at oplysningerne kan bruges til at snage i folks privatliv med. Hun siger eksplicit: *”Der er ikke noget big brother is watching you over politiets initiativer.”*⁽⁶⁹⁾ Dette citat viser et eksempel på, at hendes fremstilling af Tv-overvågningen er karakteriseret ved en klar tiltro til, at overvågningen ikke kan få negative konsekvenser, og er dermed også en afvisning af den opfattelse, som overvågning tidligere er blevet tillagt, bl.a. via George Orwells bog *1984*.

I sin videre fremstilling er hun ligeså sikker i sine forventninger til de positive konsekvenser, som hun er på fraværet af de negative: *”Der er for mig ingen tvivl om, at f.eks. mange af de knivoverfald vi ser i de større byer, vil kunne undgås med kameraovervågning.”* ⁽⁶⁹⁾

Hun bruger det, ifølge Leif Becker Jensen, magtfulde *ekspertargument* som begrundelse ved at henvise til ”eksempler og undersøgelser”, hvilket umiddelbart er et argument baseret på viden.

Men hun præciserer ikke nærmere og gør ikke opmærksom på, at en række erfaringer med Tv-overvågning imod vold og anden kriminalitet begået i affekt, ikke kan understøtte udsagnet om den præventive effekt.

Fremstillingen er derfor klar, men også unuanceret og muligvis kontrafaktisk.

Hendes fremstilling bærer budskabet, at overvågning er godt og virker beskyttende, og at ingen bør være modstandere af det og kunne føle sig generet af det. Big Mother frem for Big Brother.

Fremstillingen er et udtryk for den argumentationstype, som Leif Becker Jensen kalder *Selektion og beskrivelse*, og har udelukkende fokus på fordele ved overvågning. Denne positive og delvist unuancerede måde at fremstille overvågning på kan ifølge Bauman hænge sammen med, at politikerne kan drage nytte af at fremstå som beskytter af den personlige sikkerhed. Det ironiske er, at politikerne ifølge Bauman kan gøre frygten mere håndgribelig og konkret og derfor yderligere forstærke en mere eller mindre irrationel frygt ved at sætte fokus på sikkerhedsmekanismer. Frygt, som ifølge bl.a. Altheide kan understøtte ønsket om mere sikkerhed.

Som det tidligere er fremgået siger Lene Espersen, at Tv-overvågning er svaret på ”*mange af de knivoverfald vi ser.*” Hun præciserer eller perspektiverer ikke farens omfang og risikoens reelle størrelse, og kan ifølge teorien derved være med til at skabe eller understøtte frygt og overdrevne forestillinger om fare sammen med andre aktører.

Ifølge teorien er det klassisk for frygtmageren at promovere overvågning i forlængelse af en folkelig bekymring for fx personfarlig kriminalitet i nattelivet. Men dette kan understøtte en irrationel frygt for det, som overvågningen skal bekæmpe og derved bane vejen for accept af mere overvågning, som igen kan skabe opmærksomhed på kriminalitet – et eksempel på en mulig dannelse af en selvforstærkende spiral af frygt og overvågning.

Som nævnt omtaler to enkeltpolitikere Tv-overvågningen på en mere kritisk facon.

Louise Sletting og Per Clausen er fra hver deres politiske fløj, men har i forhold til overvågningen en fælles skepsis.

Louise Sletting har skrevet ét debatindlæg samt ét læserbrev i Nordjyske Stiftstidende. Begge bærer det klare budskab, at planerne om et overvågningstiltag i Jomfru Ane Gade er et udtryk for en udvikling frem mod et ikke-ønskeværdigt overvågningssamfund.

Hun omtaler i debatindlægget Tv-overvågningen som et meningsløst tiltag, der rammer den almindelige festglade ungdom. "(...) at berøve samtlige unge mennesker, der færdes i Jomfru Ane Gade, deres frihed ved konstant at overvåge disse, er en graverende tendens i den forkerte retning." (85).

Og i læserbrevet understreger hun sin misbilligelse med overvågningen vha. udsagn som: "en alvorlig indskrænkning i de unges frihed", "et skridt i en restriktiv og stemningsdrænende retning" og et udtryk for "politikernes trængsel til at overvåge." (73)

I begge Louise Slettings omtaler af Tv-overvågningen anses overvågningen især som problematisk i forhold til friheden – et ord som for de fleste har positive medbetydninger og skaber positive associationer. Hun nævner således ordet frihed ikke færre end 6 gange i de to korte artikler.

Problemet er, ifølge hende, at det udover at ramme de få kriminelle, vil ramme den almindelige festglade ungdom og berøve dem deres frihed.

Derudover sætter hun overvågningen op som modsætningen til de positive følelser og minder, som befolkningen tidligere har haft i Jomfru Ane Gade uden den foreslåede grad af kamerabevågenhed. (73)

En sådan fremstilling fremført af en klassisk liberal Venstrepolitiker er ikke en overraskelse set i lyset af liberalismens normative udgangspunkt, som vægter individets frihed højt. Men hun understreger, at overvågning har en pris, som ikke bør ofres for eventuelt mere sikkerhed som følge af overvågning.

Louise Slettings fremstilling viser, at Tv-overvågning ikke kun formidles ud fra forestillingen om en beskyttende og harmløs Big Mother. Kun en enkelt gang nævner hun, at overvågningen sandsynligvis vil lette opklaring af forbrydelser, men at den præventive effekt efter hendes overbevisning ikke vil komme. Hun argumenterer med, at den type kriminalitet, som ønsket om overvågningen er den direkte reaktion på, er et udtryk for kriminalitet begået i affekt. Dette er en videnbaseret fremstilling af Tv-overvågning og forventningerne dertil, hvilket er i god overensstemmelse med forskning på området.

Også Per Clausen repræsenterer en grundlæggende skepsis overfor overvågning.

I et debatoplæg i Nordjyske Stiftstidende skriver han bl.a.: "Kameraovervågning fører ikke til mindre kriminalitet (...) ingen saglig grund til at øge kameraovervågningen af Jomfru Ane Gade. Der er tale om falsk tryghed." (78)

Han benytter et videnbaseret *ekspertargumentation* ved at henvise til forskning fra Justitsministeriet, som underbygger hans konklusion. Den står ifølge ham i modsætning til politiets og restaurationsejernes usaglige ønske om overvågningen, som de argumenterer for med henvisning til øget sikkerhed.

Han nævner ikke de mulige positive konsekvenser af overvågningen og benytter ligesom Louise Sletting argumentationstypen *Selektion og beskrivelse*.

Modsat Lenes Espersen og omtalen i Aftaler om Finansloven for 2008, fremhæver Louise Sletting og Per Clausen kun eller i overvældende grad overvågningens mulige negative sider og usikkerhed omkring de positive forventninger.

Louise Sletting og Per Clausens omtale af Tv-overvågningen viser, at de ikke er politikere, der som Bauman foreskriver, fokuserer på at fremme den personlige sikkerhed i håbet om at genvinde politisk kapital og, som Altheide udtrykker det, ønsker at fremstå som stærke beskyttere af sikkerheden gennem promovning af fx overvågning.

Det er naturligvis ikke udelukket, at begge politikere ønsker sikkerhed for befolkningen, men dels anser de ikke overvågningen som et sikkert middel til at opnå dette og dels anses overvågning som et tiltag med en pris for den enkelte og vores sameksistens.

Opsummerende for politikerne omtale af Tv-overvågningen er, at de som samlet gruppe kun i begrænset omfang omtaler den, og at politikere bag både den positive og skeptiske fremstilling anvender det magtfulde *ekspertargument* og henviser til viden fra forskning på området.

Hvad angår ordvalg, argumenter og budskab omkring overvågning, er politikerne delt i to grupper. Den første gruppe (Lene Espersen og partierne bag udtalelsen i Aftaler om Finansloven for 2008) argumenterer for Tv-overvågningen med henvisning til udelukkende positive forventninger og ord som ”forebyggelse”, ”forhindring af knivoverfald” og ”tryghed”.

De enten afviser eller omtaler ikke de usikkerheder, der kan være omkring de positive konsekvenser og de mulige negative konsekvenser.

Budskabet er derfor at overvågning er ønskværdigt og ikke noget man bør frygte. En vinkling på Tv-overvågningen ud fra en forståelse af overvågning som den harmløse Big Mother, som kan garantere sikkerhed, der ifølge teorien er af samtidens vigtige dyder.

Den anden gruppes (Per Clausen og Louise Sletting) fremstilling viser et andet budskab og dermed også en anden fortælling om Tv-overvågning.

Deres fremstilling er præget af fokus på usikkerhederne omkring de positive effekter af overvågning (undtagen tilkendegivelse af, at Tv-overvågningen muligvis kan hjælpe til opklaring) og på de mulige negative konsekvenser som ”falsk tryghed” og ”berøvelse af den almindelige festglade ungdoms frihed”. Antydningen af en skeptisk Big Brother-vinkel ses således gennem nogle politikeres omtale.

Da der blandt nogle af politikerne fremføres skepsis angående overvågningen, indeholder politikernes (som samlet gruppe) fremstilling kun i nogen grad træk, som kan være faktorer bag opbakning til overvågning. De skeptiske fremstillinger stemmer fint overens med de elementer af skepsis, som trods alt også findes i befolkningen.

Isoleret set er omfanget af politikernes omtale antageligt ikke nok til at skabe et fokus på overvågning, som i følge for alvor kan skabe frygt og derfor yderligere understøtte opbakningen til overvågning. Men sammen med mængden af andre aktørers omtale af det konkrete overvågningstiltag samt forventning om omtale af andre overvågningstiltag, kan det samlet set blive tilfældet.

Omtale af de positive forventninger og afvisning eller manglende omtale af usikkerhederne og de mulige negative konsekvenser er karakteristisk for nogle af politikerne.

Følger man teorien, som siger, at politikernes omtale af et emne kan være af stor betydning for befolkningens opfattelse, indeholder denne gruppes fremstilling derfor træk, som kan skabe opbakning til overvågning gennem formidling af overvågning som udtryk for Big Mother.

5.2.2 Politiet om Tv-overvågning

Udgangspunktet er at undersøge politiets fremstilling ud fra elementerne; omfang, ordvalg, budskab, argumentationsform og kobling til kriminalitet, for derved at opnå indsigt i hvordan fremstillingen er, og om den indeholder træk, som kan skabe et positivt indtryk af overvågning hos befolkningen.

I teorien er der ikke direkte forventninger til, *hvordan* politiet vil omtale overvågning, men ifølge Altheide har politiet stor indflydelse på at definere løsningsmuligheder og forme omgivelsernes opfattelser af disse.

Det kan give grundlag for at antage, at deres fremstilling af overvågning vil være positiv og dermed kunne udgøre en af faktorerne bag opbakningen til Tv-overvågning, især i tilknytning til områder med personfarlig kriminalitet.

I den udvalgte empiri omtaler politiet Tv-overvågningen i Jomfru Ane Gade i 11 artikler samt i et dokument fra Folketingets hjemmeside og et nyhedsdokument formidlet på Nordjyllands Politis hjemmeside. Dokumentet fra Folketingets side består af en udtalelse fra Nordjyllands Politi til Justitsministeren formidlet af Rigspolitiet.

Politiet omtaler primært overvågningen i artikler fra Nordjyske Stiftstidende, men også i den lokale avis 24timer, samt i flere landsdækkende dagblade.

Fremstillingerne forventes derfor at nå en stor del af befolkningen og derfor have betydning for befolkningens syn på overvågning. I enkelte af artiklerne er politiet primært orienterende omkring overvågningen, mens resten udtrykker politiets holdning og forventninger til Tv-overvågningen.

Som forventet ud fra teorien er det kun få repræsentanter hos politiet, der fremstiller løsningsforslag på den personfarlige kriminalitet, oftest "Nordjyllands Politi", chefpolitiinspektør Jørn Aabye og vicepolitikommissær Søren Jensen og en enkelt gang politidirektør Jens Henrik Højbjerg.

Som tidligere nævnt kan fokus på sikkerhed ifølge Bauman være med til at konkretisere frygt og dermed skabe/understøtte elementer af (i nogen grad irrationel) frygt. En frygt, som ifølge Altheide kan påvirke folks ønske om mere sikkerhed og få den effekt, at der skabes opbakning til fx overvågningstiltag i befolkningen.

Politiets gentagne fremstilling af overvågningen kan derfor skabe fokus og konkretisere frygten og derved få en sådan effekt, selv om omfanget af omtale af Tv-overvågning alene ud fra denne konkrete case ikke kan betragtes som voldsom.

Man skal dog huske, som nævnt i analysen af politikernes fremstilling, at omtalen af Tv-overvågningen suppleres af andre aktører, hvorfor den samlede omtale af denne og andre Tv-overvågningstiltag ikke kan afvises at være medvirkende til at skabe et sikkerheds-frygt-fokus hos befolkningen og potentielt være en faktor bag opbakning til Tv-overvågning.

Fx viser artiklerne, at også Tv-overvågning af indre København knyttet til personfarlig kriminalitet omtales af særligt Københavns Politi, hvilket styrker fokus på både denne type kriminalitet og overvågningen i relation dertil.

Politiet i Aalborg har generelt store forventninger til overvågningens positive effekter.

De har valgt, at Tv-overvågningen skal sættes op ud fra forventninger om, at det virker både præventivt, tryghedsskabende og som hjælp i forbindelse med efterforskning.⁽⁹⁴⁾

Derudover nævner de det beredskabsmæssige formål, hvor Tv-overvågningen skal hjælpe til at kunne vurdere, hvor meget mandskab, der skal sendes til en given hændelse.⁽⁷⁹⁾

Politiets måde at fremstille Tv-overvågningen, herunder forventningerne hertil, kan overordnet inddeles i to, dels den skråsikre og positive måde at fremstille forventningerne til tv-overvågningens virkninger på og dels den ligeledes positive, men mindre skråsikre fremstilling af samme.

Da politiets repræsentanter hver har fremstillinger af begge typer, skelnes der ikke mellem de enkelte politifolks fremstillinger, og politiet betragtes som en samlet aktør med varierende positive udtalelser.

Et tydeligt eksempel på, at politiet fremstiller Tv-overvågning meget positivt og skråsikkert, ses i en artikel Nordjyske Stiftstidende ”*Jørn Aabye lægger ikke skjul på, at politiet har store forventninger til effekten og udbyttet af kameraovervågningen. Chefpolititiinspektøren peger på, at kameraerne helt givet har en både forebyggende og tryghedsskabende effekt. – Endvidere vil vi også kunne bruge videoptagelserne fra gaden i efterforskningsøjemed, og på den måde vil de kunne være med til at kaste lys over en begået forbrydelse, påpeger Jørn Aabye. Han siger videre, at overvågningen også kan bruges ud fra et beredskabsmæssigt synspunkt(...).*”⁽⁸²⁾

Budskabet om tv-overvågning, som et forventet effektivt redskab imod kriminalitet, præsenteres også således på politiets hjemmeside: ”*Overvågningen skal give tryghed for byens borgere, ligesom den skal være med til at forebygge og opklare personfarlig kriminalitet i denne særlige restaurationsgade.*”⁽¹⁰⁰⁾

Et sådan budskab formidles ligeledes via Folketingets hjemmeside i en udtalelse fra Nordjyllands Politi via Rigspolitiet til Justitsministeriet. Udtalelsen bruges som et svar på et spørgsmål om, hvad Justitsministeren har tænkt sig at gøre for at dæmme op for drabsepisoder som den i Jomfru Ane Gade. Svaret følger således en henvisning til drabsepisoden og Tv-overvågningen formidles og opfattes derfor antageligt i lyset af opmærksomhed om drabet. ”*Nordjyllands Politi planlægger at etablere politimæssig TV-overvågning af Jomfru Ane Gade som et samlet forlystelseskvarter, hvor mange mennesker færdes på alle tider af døgnet, og hvor TV-overvågningen vurderes at få en kriminalitetsforebyggende og tryghedsskabende effekt.*”⁽¹⁰⁴⁾

Den anden gruppe af positive, men mindre skråsikre fremstillinger af Tv-overvågningen og dens forventede positive effekter kan eksemplificeres med følgende citater:

”Det var en trist begivenhed, der satte projektet i gang, men vi håber, at det vil have en præventiv virkning, fortæller politidirektør Jens Henrik Højbjerg.(...) Selv om videoovervågning i udlandet ikke har sat volden mærkbart ned de steder, hvor det er brugt, er politidirektøren alligevel fortrøstningsfuld. – Om ikke andet kan det være, at vi ikke behøver føre 10 vidner, hvis vi har en video, hvor voldsmanden slår med knytnæve.”(97)

Desuden udtaler chefpolitiinspektør Jørn Aabye: *”Forhåbentligt vil vi se en positiv effekt.”(93)*

Politiet omtaler Tv-overvågningen i relation til en række ord. Ord som befolkningen derfor let vil forbinde med den, og som derfor kan påvirke synet på overvågningen. Nogle af de hyppigst forekomne ord er ”forebygge/præventiv” som nævnes 9 gange, ”tryghed” nævnes 6 gange, og ord omhandlende kriminalitet bl.a. ”kriminalitet/vold/overfald” fremgår hele 20 gange.

I flere tilfælde omtaler politiet Tv-overvågningen direkte i forlængelse af omtale af drabsepisoden. I en artikel fra Nordjyske Stiftstidende står der således, at det forlyder fra Politigården i Aalborg, at de vil stramme kursen i Jomfru Ane Gade for at fastholde stedet som et både trygt og sikkert sted at færdes.

Dette skal bl.a. ske med Tv-overvågning og Jørn Aabye udtaler: *”Vi har overvejet det længe, og nu skal det være. Lørdagens hændelse gør, at vi nu realiserer planerne.”(68)*

Som det vil være tydeligt i analysen af mediernes fremstilling, omtaler også aviserne drabsepisoden i de fleste artikler om overvågning, og nævner ofte drabsepisoden umiddelbart før politiet omtaler Tv-overvågningen.(fx 82 og 93)

Derfor vil læseren ofte se Tv-overvågning som et direkte og oplagt svar på den voldsomme begivenhed – et svar, der kan afhjælpe personfarlig kriminalitet.

Som ovenstående viser, er der både fra politiets og de andre aktørers side en kobling mellem på den ene side den strammere kurs, som Tv-overvågningen vil være, og på den anden side begreber som tryghed og sikkerhed.

Fokus på sikkerhed er ifølge teorien et kendetegn ved samtiden, og med politiets ensidigt positive fremstilling af overvågning ud fra forventninger om den sikkerhedsmæssige effekt, rammer deres

samlede fremstilling af Tv-overvågningen ind i en overordnet fortælling om overvågning, som del af den beskyttende Big Mother, der ifølge Hans Jørgen Bonnichsen m.fl. er nutidens overordnede opfattelse af overvågningstiltag og overvågningssamfund.

Politiet bruger i deres omtale af Tv-overvågningen den argumentationstype, som Leif Becker Jensen kalder *Selektion og beskrivelse*, hvor argumenterne for Tv-overvågningen bevidst eller ubevidst kun rummer forventningerne til de positive effekter.

Der er naturligvis sager, hvor Tv-overvågning har forhindret kriminalitet eller har kunnet bruges efterforskningsmæssigt efter en kriminel handling, men i argumentationen for Tv-overvågningen i forhold til personfarlig kriminalitet henviser politiet intet sted til konkret viden om overvågningens positive effekter.

Derudover tager de kun få steder med til vurderingen af forventningerne, hvad forskere m.fl. har bemærket om usikkerhederne knyttet til omfanget af de positive effekter, i særdeleshed hvad angår den præventive effekt, ved overvågning af personfarlig kriminalitet, som ofte begås i affekt. Ikke et eneste sted argumenterer en politimand imod overvågningen eller nævner de mulige negative konsekvenser, som stadig mere overvågning kan have for den enkelte og samfundet.

Opsummerende omtaler politiet Tv-overvågningen positivt.

Den positive fremstillingsform er ikke overraskende, da det er politiet selv, som i denne case er primær aktør bag beslutningen om at indføre Tv-overvågningen.

Fremstillingens omfang kunne derfor også godt have været mere omfattende. Det ændrer dog ikke ved, at politiets måde at fremstille overvågningen og forventningerne dertil indebærer træk, som kan være medvirkende til, at den danske befolkning får et positivt syn på Tv-overvågning og derfor overvejende bakker op om overvågning, og i særlig grad Tv-overvågning i forhold til personfarlig kriminalitet.

Overordnet set er det idéen om Big Mother, som politiet formidle. Dette sker gennem budskabet (Tv-overvågningen er ønskværdig i mod personfarlig kriminalitet og forventes – forhåbentligt - at have en række positive konsekvenser, herunder forbedring af borgernes sikkerhed), ordvalg, vinkler på overvågningen og argumentationsformen, hvor bl.a. de mulige negative effekter ikke nævnes.

Omtalens omfang kan i kombination med politiets og andre aktørers omtale af Tv-overvågning i denne og andre cases tilsammen skabe fokus på overvågning og derfor også på kriminalitet.

Et fokus som derfor kan skabe frygt og deraf ønske og opbakning til mere sikkerhed.

5.2.3 Medierne om Tv-overvågning

Ifølge Critcher er den måde befolkningen opfatter et emne på en refleksion af mediernes fremstilling. Derfor kan omtalen og fremstillingen af eksempelvis sikkerhedsforanstaltninger af og igennem medierne være med til at skabe en positiv holdning til overvågning.

Altheide hævder, at medierne spiller en væsentlig rolle i forhold til at promovere offentlige interventioner, og medierne har en stor rolle i forhold til at koble statens kontrolmekanismer sammen med det folk frygter.

Bauman udtaler, at medierne bruger meget sendeplads på den personlige sikkerhed. Dertil kan et omfattende fokus på Tv-overvågningen skabe frygt, og derved fremdyrke en sikkerheds-frygt-spiral – med Altheides ord; *Sikkerhedens ironi*.

Forventningen er på baggrund af dette, at medierne ofte vil omtale Tv-overvågning og koble den sammen med personfarlig kriminalitet, og at der i mediernes fremstilling vil være træk, som er med til at skabe opbakning til Tv-overvågning.

Gennem analyse af elementerne: Mængde/omfang, budskab, kilder, argumentationsform, perspektiver og ord, opnås indsigt i mediernes fremstilling og omtale af Tv-overvågningen og forventningerne dertil. Dermed opnås også indsigt i, i hvilken grad fremstillingen indeholder træk, der kan medvirke til at skabe opbakning til Tv-overvågning i befolkningen.

Hvordan medierne fremstiller Tv-overvågningen, dækker dels over hvordan avisernes journalister og redaktion selv og direkte fremstiller tiltaget og dels over den vinkling som medierne gennem valg af kilder anvender.

Tv-overvågningen nævnes i 37 avisartikler.

Mediernes fremstilling sker løbende i perioden april 2007- juni 2008, men er især samlet omkring april 2008 (tiden lige efter drabsepisoden), januar 2008 (tiden omkring et drab på Strøget i København som også skaber debat om overvågning af Strøget), samt i dagene omkring Tv-overvågningsens start i Jomfru Ane Gade, juni 2008.

Knap 1/3 af artiklerne nævner blot Tv-overvågningen af Jomfru Ane Gade med en sætning eller henvisning, fordi artiklen primært omhandler debatten om Tv-overvågning af København eller Århus. I netop disse artikler er en nærmere analyse af fremstillingen af Tv-overvågningen i Jomfru Ane Gade vanskelig.

De aviser som omtaler Tv-overvågningen af Jomfru Ane Gade er primært Nordjyske Stiftstidende (15 ud af 37 artikler), men også 24timer, B.T., Ekstra Bladet, Berlingske Tidende, Jyllandsposten, Kristeligt Dagblad og Politiken fremstiller og omtaler overvågningen i hele artikler eller med henvisninger.

Blandt de 37 avisartikler er der ingen ledere, hvor avisernes redaktører eller ledende skribenter gennem normativ eller videnbaseret argumentation, udtrykker avisens egen og direkte holdning til Tv-overvågningen. Der findes 5 artikler om Tv-overvågningen af Jomfru Ane Gade, hvor i der slet ikke benyttes kilder. Men disse er alle korte og orienterende uden positiv eller negativ vinkel.

Mediernes primære fremstilling skal derfor afdækkes ud fra avisernes valg af kilder og de vinkler som kilderne har samt de enkelte overskrifter og artikelindledninger, som tilsammen viser mediernes fremstilling og valg af vinkling af Tv-overvågningen.

Som nævnt omtales Tv-overvågningen og forventningerne dertil i 37 artikler, tidsmæssigt fra drabs-episoden finder sted og til overvågningen installeres og træder i kraft. I ca. 1/3 af artiklerne, er det dog kun som en kort henvisning.

I en stor del af artiklerne, er det ikke kun Tv-overvågning af Jomfru Ane Gade, som har mediernes opmærksomhed. Udover at medierne gentagne gange bringer fokus på overvågningen i Jomfru Ane Gade, omtaler både Berlingske Tidende, Politiken, Jyllandsposten, B.T. og Ekstra Bladet sideløbende overvågning af bl.a. områder i København og Århus.

Et bredt udsnit af de danske aviser har dermed fokus på sikkerhed og gerne omhandlende flere tiltag – og et fokus på sikkerhed kan ifølge Altheide skabe frygt (igen et udtryk for *Sikkerhedens ironi*). Frygt som kan påvirke vores ønske om og opbakning til sikkerhedstiltag.

I alle aviserne findes artikler, som kobler Tv-overvågningen i Jomfru Ane Gade sammen med drabsepisoden eller omtale af personfarlig kriminalitet. En kobling som i øvrigt findes i flertallet af artiklerne.

Medierne som helhed er derved med til at understrege, at det er i lyset af personfarlig kriminalitet, at overvågning skal forstås og vurderes, hvilket kan understøtte ønsket om sikkerhed.

Fx skriver Nordjyske Stiftstidende således: ”*Videoovervågningen af Aalborgs Jomfru Ane Gade og tilstødende veje blev indledt i går, lidt over et år efter drabet på den 21-årige William Lennon Davis. Det var drabet på ham, som førte til planerne om overvågning.*”⁽⁹⁸⁾

Og i B.T. står: ”*Baggrunden for kameraovervågningen er det tragiske drab på 21-årige William Lennon Davis, der i april sidste år blev dræbt med kniv uden for et diskotek i Jomfru Ane Gade.*”⁽⁹³⁾

Denne kobling kan være med til at give læseren et umiddelbart indtryk af overvågning som en beskyttende Big Mother, frem for en intimiderende Big Brother fra George Orwells bog *1984*.

Aviserne som samlet gruppe kobler altså overvågningen og den personfarlige kriminalitet. Ellers bør man overordnet inddele medierne i tre grupper af aviser, som afspejler forskellige fremstillinger af Tv-overvågning og derfor også er udtryk for fremstillinger, der i forskellig grad indeholder træk, som kan være medvirkende til at skabe en positiv holdning til overvågning.

Én gruppe består af Berlingske Tidende, B.T, 24timer og Kristeligt Dagblad, som fremstiller Tv-overvågningen ved brug af udelukkende positive ord, vinkler og kilder.

En anden gruppe er Politiken, som derimod kun dækker den kritiske vinkel. Bag begge avisgrupperes dækning er sket en udvælgelse, så argumentationen i hver deres fremstilling, med Leif Becker Jensens udtryk, bærer præg af *Selektion*.

Den tredje gruppe, som består af Nordjyske Stiftstidende, Jyllands Posten og Ekstra Bladet, fremstiller overvågningen med brug af både positive og mere kritiske ord, vinkler og kilder, men hvor antallet af artikler med positiv vinkel er dominerende.

Samlet set for alle aviserne præsenteres befolkningen for over dobbelt så mange artikler med positiv vinkel på overvågning, som med skeptisk eller negativ.

Avisernes vinkling fremgår som nævnt dels af avisernes valg af overskrifter og indledninger/afslutninger på artikler og dels gennem mediernes kildevalg.

Eksempelvist indleder Nordjyske Stiftstidende en artikel således: *Der bliver pr. 1. april i år kameraovervågning af Jomfru Ane Gade i Aalborg. Det skal være mere sikkert at færdes i Danmarks vel nok mest berømte forlystelsesgade, og den massive kameradækning af værtshusgaden skulle gerne være med til at afholde eventuelle voldmænd fra at begå overfald.*”⁽⁸²⁾ Efterfølgende inddrages politiet som kilde, der gennem argumenter og ord som ”tryghed”, ”forebyggelse” m.fl. skaber positive forventninger og indtryk af overvågning.

Og i en artikel i Berlingske Tidende, som også viser mediernes vinkel på Tv-overvågningen er fokus på de forventede positive effekter udtrykt gennem inddragelse af optimistiske udtalelser fra både politiet og projektlederen af Jomfru Ane Gade-løsningen.⁽⁹⁴⁾

Jyllandsposten skriver kort om overvågningen under overskriften ”*Mere overvågning og visitation efter drab. Tryghed*” (67), som et udtryk for avisens opfattelse af overvågningen.

I Ekstra Bladet lyder en overskrift: ”*Døds-gade gøres sikker. Visitation og videoovervågning af Jomfru Ane Gade*”. (71) Denne konstatering udtrykker avisens vinkel og fremstilling, og politiet inddrages herefter som kilde, der understreger den positive omtale af og vinkel på overvågningen.

Som det senere vil blive eksemplificeret tydeliggør også de aviser, som benytter en mere skeptisk tilgang, deres vinkling gennem overskrifter og kildevalg.

Politiet er den kilde, der inddrages mest i aviserne, og som vist i analysen er deres fremstilling af Tv-overvågningen præget af positive forventninger og argumenter. Derfor er derfor også et positivt budskab, som størstedelen af avisernes omtale viderebringer gennem dette kildevalg.

Udover politiet inddrages restauratørernes talsmand Morten Geisnæs i flere artikler i både Ekstra Bladet og Nordjyske Stiftstidende. Han underbygger den positive fremstilling og forventning til overvågning ved bl.a. følgende udtalelser: ”*Vi er meget tilfredse med tiltaget.*” (71), ”*Det skal være sjovt at gå i byen, og man skal ikke gå i konstant frygt for at blive slået ned.*” (77) og ”*Politiets planlagte kameraovervågning bliver lige prikken over i’et i bl.a. hele den præventive indsats, som ligger os alle så stærkt på sinde.*” (77)

Den overvejende positive vinkling af overvågning og det markante fokus på argumenterne om mere sikkerhed viser, at en sådan dialog gennem medierne er med til at ramme historien om overvågning ind i en fortælling om den omfavnende Big Mother, der forventes at kunne yde beskyttelse og omsorg. Som tidligere nævnt kan en sådan fremstilling være et udtryk for det, som Furedi ser som et kendetegn ved nutidens kultur, hvor vi hele tiden gøres opmærksom på, at sikkerhed og forsigtighed er de primære dyder; ”*In contrast to the celebration of risk taking in former times, society today has turned safety into a veritable religion*”.¹⁶⁹

At medierne bruger disse vinkler og kilder til at indramme historien om overvågning må betegnes som træk, der kan medvirke til at skabe positiv holdning til overvågning.

Både Berlingske Tidende og Kristeligt Dagblad bringer resultater af undersøgelser, som viser tydelig opbakning i befolkningen til øget brug af Tv-overvågning på gader og pladser rundt om i landets

---

¹⁶⁹ Furedi (2005) s. 165

byer(74 og 95), men ingen af dem supplerer med en kritisk eller skeptisk vinkel på overvågning eller opfordrer til debat om overvågning.

Medierne er med formidlingen af de nævnte undersøgelser med til at formidle den tilsyneladende konsensus om, at overvågning (modsat tidligere) i dag er at opfatte som et gode.

Ifølge Gardner påvirkes og forstærkes menneskers holdninger af omgivelserne. Derfor kan gentagne påmindelser om, at de fleste danskere er positive over for Tv-overvågning, påvirke eller forstærke egen holdning.

Som nævnt fremstiller Politiken samt enkelte artikler i Jyllandsposten, Ekstra Bladet og Nordjyske Stiftstidende Tv-overvågningen ud fra en kritisk og skeptisk vinkel, og formidler derved et andet budskab end det positive. Til dette benytter aviserne kritiske debatindlæg og læserbreve som med delvist normativ og delvist videnbaseret skepsis formidler holdninger og vinkler på Tv-overvågning. I disse debatindlæg og læserbreve bruges udtryk som ”meningsløst politisk tiltag” ”indskrænkning af personlig frihed” og ”falsk tryghed”(fx 73, 78 og 85)

Derudover bruger aviserne også repræsentanter for Det Kriminalpræventive Råd(fx 83 og 88), ekspert i overvågning Anders Albrechtslund(fx 88 og 91) samt ekspert i samfundsforhold Johannes Andersen(70) til at formidle skepsis og give befolkningen en anden vinkel på overvågning

Argumentationen hos de sidstnævnte kilder er underbygget af viden med henvisninger til danske og internationale undersøgelser om overvågning. Ved inddragelse af disse kilder benytter aviserne *ekspertargumentation* i vinklingen og fremstillingen af Tv-overvågningen og gør omtalen videnbaseret og kritisk eller nuanceret.

Eksempeltvist benytter Politiken denne overskrift til en artikel: ”*Knivdrab: Video ingen hjælp mod knivoverfald*”(83) og bruger efterfølgende Eva Smith, som er formand for Det Kriminalpræventive Råd til at vinkle fremstillingen af Tv-overvågning. Hun henviser til, at overvågning kan flytte eller opklare planlagte forbrydelser, men at erfaringer fra England viser, at ”(...)politiet i mange år har foretaget intens overvågning, men hvor der ikke er tydelige tegn på, at det har begrænset antallet af forbrydelser.”(83) Et videnbaseret argument som på nogle punkter står i kontrast til eller nuancerer bl.a. politiets omtale med håb og forventninger til overvågningen.

Inddragelse af Johannes Andersen som kilde bidrager ligeledes til at skabe en fremstilling af Tv-overvågning med en kritisk vinkel. I Nordjyske Stiftstidende bruger han således ord som ”mistrilidssamfund”, ”totalitært demokrati” og ”social mistrilid”(70) til at beskrive den udvikling, som han

mener Tv-overvågningen er en del af. Han anerkender, at der muligvis vil være opklaringsmuligheder knyttet til overvågningen, men fokuserer på det logiske argument om affektkriminalitet og overvågningens begrænsninger.

I den debat om Tv-overvågning, som foregår via medierne, findes dermed også stemmer, der rammer historien om overvågning anderledes ind end i fortællingen om den rare og harmløse Big Mother. I stedet formidles elementer af den skepsis, som man ifølge bl.a. Hans Jørgen Bonnichsen tidligere forbandt med kritikken af Big Brother samfundet. Det er også tydeligt, at der indimellem stadig formidles et modsætningsforhold mellem mere overvågning og muligheden for sikkerhed på den ene side og bevarelse af frihed, tillid og en antitotalitær demokratisk samfundsindretning på den anden.

Opsummerende fremstiller og omtaler medierne ikke Tv-overvågningen med én stemme.

Medierne bør opdeles i tre grupper af aviser, hvor den ene gruppe kun benytter positive vinkler og kilder, den anden benytter udelukkende kritiske vinkler, og den tredje benytter begge dele.

Den gruppe som kun er positiv omkring overvågning samt den gruppe som er overvejende positiv, bruger især politiet og talsmanden for restauratørerne som kilder til at vinkle fremstillingen. Det bliver igennem valg af disse kilder ord som: ”tryghed”, ”sikkerhed” og ”forebyggelse”, der bliver dominerende for disse mediers fremstilling. En sådan fremstilling gennem medierne viser, at historien om overvågning rammes ind i fortællingen om Big Mother og en opfattelse af sikkerhed som en vigtig dyd i samtiden.

Den sidste avisgruppe, som omtaler Tv-overvågningen ud fra en kritisk vinkel, underbygges det med videnskabeligt argumentation fremført af eksperter på områder indenfor bl.a. kriminalitet og overvågning. Tilstedeværelsen af denne vinkel viser, at omtalen af overvågning gennem medierne også formidler skepsis om overvågning, og at der eksisterer overvejelser om en pris, som må betales, hvis mere overvågning indføres, selv om overvågning muligvis kan medføre øget sikkerhed på enkelte punkter. Prisen kan blive mindre frihed, mindre tillid og et mere totalitært demokrati.

For aviserne samlet set, er der mere end dobbelt så mange artikler med positivt budskab og vinkel på Tv-overvågningen, end der er artikler med skeptisk og kritisk vinkel, hvorfor det primært er positive ord og forventninger til Tv-overvågningen, som læseren møder gennem medierne (Big Mother).

Selv om de fleste aviser anlægger en positiv vinkel på overvågning er nogle avisers fremstilling mere positivt vinklet end andres, og der er derfor forskel på graden af træk i mediernes fremstillinger, som direkte kan understøtte opbakningen til Tv-overvågning.

Man skal huske, at befolkningen også præsenteres for skeptiske omtaler af Tv-overvågning gennem medierne. Men hvis frygten for personfarlig kriminalitet bliver dominerende hos den enkelte, er der ud fra teorien grundlag for at antage, at mediernes skeptiske vinkler på emnet ikke vil gøre samme indtryk som de positive, og at opfattelsen af Tv-overvågning som vigtig, harmløs og sikkerhedsfremmende (Big Mother) vil blive dominerende.

Ud over dominansen af de positive vinkler på overvågning, er der også andre træk i mediernes fremstilling af Tv-overvågning, som kan være med til at skabe opbakning til overvågning. Bl.a. gentagelserne. De viser, at der *er* et sikkerhedsfokus, hvilket understøttes af, at også andre overvågningstiltag bliver diskuteret sideløbende i overvejende positive vendinger. Derudover er det generelt for aviserne, at de i artiklerne kobler Tv-overvågning og drabepisoden og overvågning derfor ofte formidles som svar på netop personfarlig kriminalitet.

5.2.4 Sammenfattende opsummering om Tv-overvågning

Som med den første sammenfattende opsummering har også denne til formål ganske kort at sammenligne de tre aktørers fremstillinger, for at se ligheder og forskelle og for at se i hvilken grad aktørernes fremstillinger af Tv-overvågningen i forhold til hinanden indeholder træk, som kan være medvirkende til at skabe opbakning til Tv-overvågning.

Politikernes omtaler kun i begrænset omfang Tv-overvågningen. De politikere, som trods at udtaler sig enten gennem Aftaler om Finansloven for 2008 eller med selvstændige kommentarer i aviser og andre dokumenter, kan deles i to grupper. Den første gruppe har en positiv fremstilling, hvor fokus er forventningerne til de positive effekter og hvor de ikke nævner, at overvågning nu eller på sigt kan få negative eller utilsigtede konsekvenser. Den anden gruppes fremstilling er mere skeptisk og der sås tvivl om, hvad man kan forvente af overvågningen i forhold til bekæmpelse af kriminalitet, ligesom der bruges udtryk som ”falsk tryghed” og ”begrænsning af den almindelige unges frihed”. Budskabet fra politikerne er derfor ikke entydigt, men blandet.

Et blandet budskab gør sig ligeledes gældende for medierne, som også kan inddeles i grupper afhængig af fremstilling, spændende fra aviser med udelukkende positive vinkler, kilder og argumenter, til aviser med både og, og til en enkelt avis, som ingen positiv omtale har af overvågningen.

Samlet set er mediernes omtale af Tv-overvågningen i langt de fleste tilfælde positiv, og de formidler derfor sammen med politiet en del af et syn på overvågningen, som kan påvirke befolkningens holdning i retning af at anse overvågning som Big Mother, som kan sikre den sikkerhed, som ifølge teorien er at betragte som en dyd og absolut vigtighed i samtiden.

Medierne omtaler samlet set Tv-overvågningen i knap 40 artikler og sætter således fokus på sikkerheden gentagne gange og kobler ligesom politiet ofte overvågningen og drabsepisoden.

Denne formidling bevirker, at overvågningen givetvis opfattes i lyset af kriminalitet frem for i forbindelse med en debat om overvågningssamfundets mulige utilsigtede følger.

Hvor politikerne er ret lige fordelt mht. positive og skeptiske fremstillinger og medierne er overvejende positive, er politiets omtale kun positiv.

Politiets fremstillinger spænder fra omtale med enkelte bemærkninger om usikkerheden knyttet til omfanget af overvågningens virkning og til de skråsikre positive udtalelser, der garanterer både tryghed og præventive, opklaringsmæssige og beredskabsmæssige fordele.

Alle aktørernes fremstillinger af Tv-overvågningen indeholder træk, som kan skabe et positivt indtryk af overvågning og være en faktor bag opbakningen i befolkningen.

Baseret på omfang og indhold af fremstillingen er politikernes omtale og potentielle påvirkning mindst udtalt, selv om enkelte politikere er meget klare i deres promovning af overvågningen som en garant for befolkningens sikkerhed og i deres afvisning af de mulige negative konsekvenser, som en overvågning forstået ud fra Big Brother-tanken kan medføre.

Derimod kan det være vanskeligt at afgøre, om det er politiets ensidige positive fremstilling (mht. budskab, ordvalg, forventninger, argumenter m.v.) eller om det er mediernes mere omfangsrige, men også mere blandede omtale, som samlet set tydeligst indeholder træk, der potentielt kan påvirke synet på overvågning mest.

Samlet set er aktørernes fremstilling af Tv-overvågningen oftest præget af ord, argumenter og vinkler, som formidler et positivt og optimistisk syn på Tv-overvågning.

Fokus er ofte på Tv-overvågningens evne til at sikre den for samtiden vigtige sikkerhed, og omtalen af overvågning rammes ind i fortællingen om den rare og beskyttende Big Mother.

I det omfang Critcher, Altheide m.fl. har ret i, at centrale aktører som disse kan påvirke omgivelserne gennem deres formidling af emner, kan man antage at politikerne, politiet og mediernes fremstilling i varierende grad er faktorer bag opbakningen til overvågning.

Derudover gør aktørernes gentagne omtale opmærksom på sikkerhed, hvilket med Altheids udtryk kan føre til frygt – en *sikkerhedens ironi*. Og frygt kan, som bl.a. Altheide pointerer, skabe opbakning til det, som mange tror og mener kan give sikkerhed - nemlig overvågning.

De skeptiske fremstillinger ses hos både nogle medier og politikere, stemmer overens med de elementer af skepsis, som trods alt også findes i befolkningen.

Idet der også præsenteres kritiske eller skeptiske vinkler på overvågning, kan den overvejende positive holdning i befolkningen antages ikke altid at være nået, uden i nogen grad at kende til et nuanceret billede forskellige forventninger til de mulige positive og negative konsekvenser.

Men for dem, som frygter at blive offer for personfarlig kriminalitet og overvurderer omfanget af vold og knive, kan det af psykologiske årsager disponere dem til at lægge vægt på de positive omtaler af overvågning som sikkerhedsfremmende, frem for de skeptiske og negative omtaler af overvågning.

Kapitel 6 Konklusion og perspektivering

Speciale har beskæftiget sig med politikernes, politiets og mediernes omtale og fremstilling af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning inden for de seneste 10 år. Dette er eksemplificeret ved analyse af *Aalborg-casen*: dvs. af aktørernes omtale af en drabsepisode fra Jomfru Ane Gade i påsken 2007 og af den følgende debat om Tv-overvågning og forventningerne dertil, som de er blevet formidlet i tiden fra drabet og til overvågningen blev effektueret.

Formålet med at undersøge aktørernes fremstillinger har været at opnå indsigt i, hvordan aktørerne omtaler både personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning og herunder i hvilken grad disse aktørers fremstillinger indeholder træk, som direkte eller indirekte kan være en faktor bag den opbakning til Tv-overvågning i forhold til personfarlig kriminalitet, som findes i størstedelen af den danske befolkning.

Den konkrete problemformulering var følgende:

På hvilken måde omtaler og fremstiller politikere, politi og medier personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning, herunder forventningerne til overvågningen med hensyn til personfarlig kriminalitet? Og i hvilket omfang indeholder disse aktørers fremstillinger træk, som kan være direkte eller indirekte medvirkende i forhold til opbakningen til denne type af overvågning i befolkningen?

Der kan være mange grunde til, at befolkningen bakker op om Tv-overvågning. Men min hypotese, som understøttes af bl.a. Chas Critcher, har været, at de aktører, som definerer situationer og behov for sig selv og andre, har social kontrol og kan påvirke både folks følelser og samfundsindretningen. Aktørernes fremstilling kan derfor have betydning for opbakningen i befolkningen i det omfang fremstillingen af personfarlig kriminalitet indeholder træk, som kan være med til at skabe elementerne af (irrationel) frygt og overdrevne forestillinger (som ifølge Altheide kan få folk til at ønske sikkerhed og derfor bakke op om overvågning), og i det omfang aktørernes omtale af Tv-overvågning indeholder træk, som kan viderebringe positive indtryk af og forventninger til overvågning.

Med inspiration fra Leif Becker Jensens tekstanalytiske metode undersøgte fremstillingerne ud fra elementerne (budskab, sprogbrug og argumentationsform) samt de supplerende elementer, som fremkom ved operationalisering af frygtkulturteori (bl.a. kildevalg og perspektivering).

Med udgangspunkt i teorien har det været muligt at fortolke aktørernes fremstilling og opnå indsigt i, i hvilken grad de indeholder træk, som kan skabe frygt for personfarlig kriminalitet og skabe positivt indtryk af overvågning og derved være faktorer bag opbakningen.

Analysen af aktørernes omtale og fremstilling af drabsepisoden viste, at politikernes fremstilling af drabsepisoden er begrænset både i omfang og i antallet af aktive politikere.

Budskabet er, at det er en tragisk episode, men den omtales overvejende i et afdæmpet og neutralt sprog, hvor hverken højrefløjs- eller venstrefløjspolitikere bruger blodige detaljer.

Ofte perspektiverer politikerne ikke drabsepisoden til omfanget eller udviklingen i personfarlig kriminalitet, hvorfor nævnerblindhed karakteriserer fremstillingen. Kun Per Clausen udtaler sig beroligende om personfarlig kriminalitet i forlængelse af drabsepisoden.

Teorien forventer, at politikerne vil udnytte en episode som drabet til at promovere sig selv og forsøge at skabe frygt for derefter at kunne stå som beskyttere, men dette er kun i meget begrænset omfang tilfældet. Kun den overvejende mangel på beroligende perspektiv kan give indtryk af, at politikere bevist eller ubevist omtaler drabsepisoden på en måde, som kan skabe eller understøtte frygt.

Politikerne er som samlet aktør den aktør, hvis fremstilling af drabsepisoden i mindst omfang indeholder træk som ifølge teorien kan skabe frygt og derigennem opbakning til sikkerhedstiltag.

Et gentagende fokus på personfarlig kriminalitet i denne og andre sager kan dog skabe (evt. ubegrundet) bekymring, hvorfor politikernes omtale i et større perspektiv kan medvirke til ”mange bække små...”.

Ligesom politikerne, er politiet også overvejende at betragte som én samlet aktør i forhold til omtalen af drabsepisoden, men politiets fremstilling er karakteriseret ved andre ting.

Politiet har med sin hyppige omtale, det blandede sprogbrug (indeholder indimellem blodige og voldsomme detaljebeskrivelser) og den overvejende nævnerblindhed, en fremstilling, som ifølge teorien indeholder nogle træk, der kan være frygtfremmende og derfor føre til accepten af nye overvågningstiltag. Desuden benytter politiet både beroligende og skræmmende perspektiver på personfarlig kriminalitet.

Politiets fremstilling er derfor ikke udelukkende potentielt frygtfremmende. Samlet set er der dog i forhold til politikernes fremstilling, flere træk i politiets fremstilling, som kan skabe eller understøt-

te frygt og overdrevne forestillinger om personfarlig kriminalitet og som gør at politiets fremstilling i højere grad kan skabe opbakning til overvågning.

Medierne er dog den aktør, hvis fremstilling af drabsepisoden samlet set har de tydeligste træk, som ifølge teorien kan skabe frygt.

Medierne bringer et omfattende antal artikler om drabsepisoden, og den dækkes af både lokale og landsdækkende aviser. Fremstillingen er karakteriseret ved bl.a. nævnerblindhed og blandet sprogbrug med hyppige tilfælde af blodige og personlige detaljer.

Alle aviserne indeholder de ovennævnte træk, men især Nordjyske Stiftstidende, B.T. og Ekstra Bladet har en ekstra omfangsrig omtale af drabsepisoden med et sprogbrug, brug af voldsomme og følelsesmæssige vinkler, samt brug af øjenvidner og ”almindelige folks” udtalelser, der gør netop deres fremstilling og omtale af drabsepisoden til den mest frygtfremkaldende ifølge teorien.

Medierne er samlet set den aktør, hvis fremstilling af drabsepisoden i størst omfang stemmer overens med og kan fortolkes ud fra teorien om frygtmagerne og deres interesser i at fokusere på personfarlig kriminalitet på særlige måder.

Selvom aktørerne indimellem benytter beroligende perspektiver eller andre anti-frygtskabende elementer i deres fremstilling, skal man huske på Gardners pointe om, at følelser ofte dominerer over fornuften. Det kan sammen med eksistensen af de potentielt frygtfremkaldende træk være medvirkende til, at der stadig er elementer af irrationel frygt og overdrevne forestillinger om kriminaliteten og derved være med til at forklare en del af opbakningen til overvågningen.

Man kan ikke af ovenstående slutte, at der i Danmark generelt set er en frygtkultur, men flere ting kan tyde på, at der er træk af en sådan kultur. Elementerne af frygt og overdrevne forestillinger om personfarlig kriminalitet tyder på det, ligesom det faktum, at en række centrale aktører i større eller mindre grad fokuserer på den nære kriminalitet og derved konkretiserer en underliggende frygt for samtidens forandringer og reelt store udfordringer, ifølge teorien, er et udtryk derfor.

Aktørernes omtale og fremstilling af Tv-overvågningen herunder forventningerne dertil viste en række ting.

Politikernes omtale af Tv-overvågningen er, som ved deres omtale af drabsepisoden, begrænset både med hensyn til omfanget af omtale og med hensyn til antallet af aktive politikere

At politikernes omtale er begrænset kunne dog være anderledes, hvis debatten handlede om ny lovgivning om Tv-overvågning i stedet for opsætning af kameraer under eksisterende lovgivning.

Hvor politikerne kunne betragtes som én samlet aktør i forhold til deres omtale af drabsepisoden, må de deles i to grupper, når det gælder Tv-overvågningen.

Med hensyn til det budskab som politikerne formidler om Tv-overvågning, er der nemlig ikke enighed.

Analysen viste, at én gruppe af politikeres omtale af overvågningen formidler overvågningen så den passer ind i fortællingen om den beskyttende og harmløse Big Mother. Denne gruppes fremstilling er positiv, og det centrale er omtalen af forventningerne til bl.a. de sikkerhedsmæssige effekter. Det nævnes ikke, at overvågning nu eller på sigt kan få negative eller utilsigtede konsekvenser.

Analysen viste, at den anden gruppe af politikeres omtale er mere skeptisk og kritisk. I denne gruppes fremstilling ytres tvivl om, hvad man kan forvente af overvågningen i forhold til bekæmpelse af kriminalitet og de mulige negative konsekvenser nævnes med udtryk som ”falsk tryghed” og ”begrænsning af den almindelige unges frihed” og underbygges med både normative og videnbaseret argumentation. Denne gruppe taler om overvågning, så den passer ind i fortællingen om overvågning som en forkert vej til mere tryghed og desuden som et tiltag, hvor prisen bl.a. er den enkelte unges frihed til færd i nattelivet. Dette er således en omtale, som i højere grad end den første gruppe politikeres omtale ligger tættere på den skeptiske Big Brother opfattelse, der ifølge bl.a. Bonnichsen tidligere var mere fremherskende.

Politikernes fremstilling af Tv-overvågning er som nævnt blandet. Med tanke på, at aktørers omtale af ting ifølge teorien, kan være med til at forme omgivelsernes holdninger, er det i sær én gruppe politikernes fremstilling af overvågning, som indeholder træk, der giver et positivt indtryk af overvågning og som derfor kan være medvirkende i forhold til befolkningens opbakning til Tv-overvågning.

Hvor politikerne er ca. ligeligt fordelt mht. positive og skeptiske fremstillinger, indeholder politiets fremstilling af Tv-overvågning udelukkende entydige positive træk, der ifølge teorien kan påvirke omgivelserne til opbakning.

Politiets klare budskab er, at Tv-overvågning er godt og skal opfattes som en beskyttende og harmløs Big Mother. Ofte omtales overvågningen i skråsikre positive vendinger som noget, der garante-

rer både tryghed og præventive, opklaringsmæssige og beredskabsmæssige fordele. Kun enkelte steder ses bemærkninger om usikkerheden knyttet til omfanget af overvågningens virkning.

Mediernes fremstilling af Tv-overvågning er oftest vinklet, så den samlede fortælling om overvågning udtrykker, at overvågning er lig med sikkerhed og en harmløs Big Mother. Omtalen i medierne viser, at Tv-overvågning oftest fremstilles positivt og at de kilder som medierne bruger taler for mere overvågning. Men i modsætning til politiet præsenterer medierne dog, ligesom politikerne, samlet set et blandet budskab.

Medierne kan også inddeles i grupper, spændende fra aviser med udelukkende positive vinkler, kilder og argumenter om positive forventninger, til aviser med både og, og til en enkelt avis, som ingen positiv omtale har af overvågningen.

Samlet set er mediernes omtale af Tv-overvågningen overvejende positiv og kun få gange med omtale af usikkerheder og af mulige negative konsekvenser. Sammen med politiet og enkelte politikere formidler de derfor et syn på overvågningen, som kan påvirke befolkningens holdning.

Med et samlet artikelantal på knap 40 sætter medierne fokus på sikkerheden gentagne gange, hvilket kan medføre frygt (sikkerhedens ironi).

Derudover kobler medierne ligesom politiet ofte overvågningen og drabsepisoden, hvilket bevirker, at overvågningen formidles og givetvis opfattes i lyset af kriminalitet, som et redskab i mod dette, frem for i forbindelse med debat om overvågningssamfundets mulige utilsigtede følger. Noget som yderligere kan påvirke holdningen til overvågningen.

Nogle af aktørernes fremstillinger af drabsepisoden (og til dels Tv-overvågningen) indeholder træk, som kan være med til at skabe frygt og overdrevne forventninger til personfarlig kriminalitet og som derfor indirekte kan være medvirkende til opbakning til overvågning. Ligeledes kan de fremstillinger af Tv-overvågning, som giver indtryk af overvågning som Big Mother og understreger den for samtiden vigtige personlige sikkerhed, være med til at skabe eller understøtte opbakningen til Tv-overvågning.

Samlet set indeholder politikernes fremstilling af Tv-overvågningen, politiets fremstilling af både den personfarlige kriminalitet og Tv-overvågningen og mediernes fremstilling af begge dele således træk, som direkte eller indirekte kan være medvirkende til opbakningen til Tv-overvågning imod

personfarlig kriminalitet i befolkningen. Dette selv om det ikke i alle tilfældene er alle personer inden for en aktørgruppe eller alle aviser, hvis fremstilling lige tydeligt indeholder disse træk.

Analysen viser, at det mht. tilstedeværelse af træk i aktørernes fremstillinger som kan/ikke kan antages at være frygtfremmende og som vinkler overvågningen positivt ofte ikke er enten-eller, men i stedet både-og. Dog er nogle aktører mere entydige end andre.

Det kan være vanskeligt at afgøre, hvem af aktørerne der bidrager mest til den positive holdning til Tv-overvågning.

Overordnet set synes politiet og mediernes omtale at stemme mest overens med teoriens forventninger og indeholde træk, som kan skabe frygt. Og derudover er det også disse aktører, hvis fremstillinger i størst grad er positiv over for overvågning, som derved ifølge teorien kan skabe samme indtryk i befolkningen. Men vi ved fx ikke om nogle mennesker bliver mere påvirket af omtale af kriminalitet end af Tv-overvågning eller om det er en kombination af begge. Eller om helt andre aktørers fremstillinger eller andre grunde i højere grad kan være medvirkende til at påvirke befolkningens holdning til overvågning.

Man skal ikke glemme, at der også findes skepsis blandt dele af befolkningen i forhold til Tv-overvågning og overvågning generelt.

Skeptikernes holdning kan være inspireret af, at nogle af de undersøgte aktørers fremstilling og omtale af kriminalitet indeholder beroligende elementer, og at de benytter vinkler om overvågning præget af skepsis om de forventede positive virkninger og at de gør opmærksom på den pris, som overvågning kan have bl.a. med hensyn til den enkeltes frihed og for vores sameksistens.

Ud over, at visse aktørers fremstilling indeholder træk, som kan nuancere vores viden om og holdning til Tv-overvågning, kan man også få information om drabsstatistikker fra diverse undersøgelser og information om overvågning gennem diverse debatter på Internettet og gennem bøger om emnet.

En af bøgerne kunne være *Sikkerhedens pris*, udgivet i 2009. Den er et sammendrag af en lang række eksperter diskussioner om det dilemma, som kan opstå mellem frihed og retsgarantier på den ene side og ønsket om sikkerhed på den anden, når man ønsker at bekæmpe terror. (Selv om udgangspunktet er overvågningstiltag i forbindelse med terrorbekæmpelse er den principielle diskus-

sion og dilemmaet stadigvæk aktuelt, når det gælder ønsket om at bekæmpe anden kriminalitet). De mange eksperter i bogen præsenterer befolkningen for forskellige syn på sikkerhed, overvågning og de mulige omkostninger derved.

Dermed kan man også slå fast, at den store del af den danske befolkning, som er positive og bakker op om overvågning, ikke har nået den positive indstilling, fordi ingen aktører præsenterer befolkningen for perspektiver, nuancer og skeptiske vinkler på overvågning, men muligvis fordi befolkningen af en række grunde (fx bekymring for kriminalitet) mere fokuserer på de positive ting om overvågning, som ses i aktørernes fremstilling og i omtaler andre steder.

Specialet har benyttet et single-case design, hvilket har sine svagheder, når ønsket mere generelt er at opnå indsigt i aktørernes fremstilling, og i hvilken grad der i aktørernes fremstilling er træk, som kan være med til at forklare, at danskerne generelt bakker op om Tv-overvågning imod personfarlig kriminalitet.

Men som nævnt er *Aalborg-casen* nøje udvalgt, idet den forventes tydeligt at vise aktørernes fremstillinger. Omfanget af aktørernes omtale er nok større end ved andre cases om mindre alvorlige voldsepisoder og mindre omfattende Tv-overvågning. Men med antagelsen om, at denne case ellers ikke er helt unik, men netop indeholder dimensioner og sammenhænge, som også gælder i andre cases, kan der være grundlag for en vis analytisk generaliserbarhed.

Antager man, at aktørerne som samlet gruppe overordnet set på sigt vil have de samme grundlæggende, men internt divergerende interesser og ideologiske overbevisninger, kan resultaterne fra denne case derfor også forventes at gælde i andre cases.

Derfor kan resultaterne fra *Aalborg-casen* være med til at give et indtryk at et mere generelt billede af aktører, der i forskelligt omfang fremstiller personfarlig kriminalitet og overvågning, og gør det med divergerende fremstillinger og træk, som kan bevirke opbakning til overvågning.

Der er naturligvis enkelte usikkerheder og muligheder for, at der i en given case kan være særinteresser hos bestemte aktører og derfor også nuanceforskelle i aktørernes fremstillinger i forhold til hinanden og i omfanget af de træk, som kan påvirke holdningen til overvågning. Gyldigheden kunne givetvis have været forbedret ved inddragelse af flere cases samt empiri fra en større tidshorisont.

En umiddelbar orientering i den udvalgte empiri viser, at også andre volds- og drabssager bliver nævnt, ligesom andre Tv-overvågningstiltag kommenteres. Jeg har ikke lavet en egentlig struktureret analyse af omtalen af disse episoder og tiltag, men min vurdering er, at aktørernes fremstillinger følger de mønstre for både positive og mere kritiske vinkler, som analysen af *Aalborg-casen* også viste.

Fx viser empirien, at de tilfælde af alvorlig personfarlig kriminalitet, som omtales i aviserne, også ofte gentages. Dette underbygger opfattelsen af, at personfarlig kriminalitet er et område, som fokuseres på. Derudover omtales de andre kriminelle handlinger også både i neutrale vendinger og vha. mere detaljeprægede og blodige beretninger. Og angående omtalen af anden Tv-overvågning i aviserne (fx overvågning af indre København), viser artiklerne, at politiet også i disse tilfælde er positive og forventningsfulde, mens politikernes udtalelser viser, at nogle bakker op mens andre er skeptiske.

En simpel søgning på Folketingets hjemmeside understøtter, at der inden for de seneste få år har været debat om lovforslag om mere Tv-overvågning i bl.a. kommuner og på arbejdspladser. Lovforslagene og betænkningerne viser, at der (som i *Aalborg-casen*) er både fortalere og skeptikere, hvor sidstnævnte gruppe bl.a. ønsker beskyttelse af privatlivets fred.

Samlet set giver det grundlag for at antage, at det billede analysen af *Aalborg-casen* viser om aktørernes fremstilling af personfarlig kriminalitet og Tv-overvågning ikke er unik. Billedet kan således give et nogenlunde pålideligt indtryk af aktørernes fremstillinger og i hvilken grad der er træk i fremstillingerne, som kan være direkte eller indirekte medvirkende til opbakningen til Tv-overvågning i forhold til personfarlig kriminalitet.

Fremadrettet kunne undersøgelse af aktørernes fremstillinger af andre emner og overvågningstyper være interessante, for derigennem at opnå indsigt i fremstillinger, som udover at påvirke befolkningens følelser og holdninger også forventes mere bredt at påvirke samfundsudviklingen og samfundsindretningen mht. overvågning.

Hvilken type overvågningssamfund fremtidens Danmark vil være, hviler delvist på deres skuldre.

Litteraturliste

Artikler og mindre dokumenter

Artikler fra infomedia.dk:

- Berlingske Tidende, 20. marts 2008: *Værd at vide: OVERVÅGNING*, Søs Lykke Sloth m.fl.
- Information, 24. juli 2010: *Danskerne er ligeglade med overvågning*, Camilla Stampe
- Information, 9. juni 2007: *Elektroøjne: Brugen af overvågningskameraer eksploderer*, Thomas Hebsgaard

Artikler og mindre dokumenter fra andre Internetsider

- Altinget.dk, 5. marts 2009: *Danskerne vil have tryghed gennem overvågning*, Anne Bjerregaard
<http://www.alinget.dk/artikel.aspx?id=91148>
- Berlingske.dk, 3. december 2008: *Virker videoovervågning?*, Anders Albrechtslund og Peter Lauritsen
<http://www.b.dk/debat/virker-videoovervaagning>
- Fyens.dk, 4. marts 2009: *Kamera og kriminalitet*, Anders Albrechtslund og Peter Lauritsen
<http://www.fyens.dk/article/1196030:Kronik--Kamera-og-kriminalitet>
- Information.dk, 11. december 1998: *Kys mor på Kamera Tre*, Henrik Føhns
<http://www.information.dk/25827>
- Jp.dk, 17. januar 2008: *Hver anden dansker er mere utryg i nattelivet*, MetroXpress
<http://jp.dk/indland/krimi/article1233873.ece>
- JV.dk, 8. april 2008: *Unge piger frygter natten*, Jan Lindhardt og Claes Holtzmann Senger
<http://www.jv.dk/artikel/380448:Indland--Unge-piger-frygter-natten>
- Leksikon.org: *Konstruktivisme*, Ni.B.
<http://www.leksikon.org/art.php?n=5014>
Hjemmesiden er lokaliseret d. 30. november 2010

- Media4masses.dk: *Mere frygt – mindre vold*, Samvirke februar 2000
http://www.media4masses.dk/Media4masses/Mere_frygt_%E2%80%93_mindre_vold.html
- Nordjyllands Politi, marts 2009: *Evaluering af Tv-overvågningen af Jomfru Ane Gade i Aalborg*, Henrik Kjær Thomsen
<http://www.politi.dk/NR/rdonlyres/6FA5F2E7-8934-4023-BCF8-681B7DA2BB6A/0/evalueringafTvovervaagning030409.pdf>
Hjemmesiden er lokaliseret d. 15. januar 2011
- Politiken.dk, 10. maj 2007: *Danskerne elsker overvågning*
<http://politiken.dk/indland/ECE302494/danskerne-elsker-overvaagning/>
- Politiken.dk, 22. april 2008: *50 overvågningskameraer sættes op hver time*, Mette Guldagger
<http://politiken.dk/tjek/penge/dinepenge/ece498504/50-overvaagningskameraer-saettes-op-hver-time/>
- Politiken.dk, 2. januar 2009: *300.000 kameraer overvåger os*, Ritzau
<http://politiken.dk/tjek/penge/jura/ECE622017/300000-kameraer-overvaager-os/>
- Politiken.dk, 8. februar 2010: *Danmark er et overvågningssamfund*, Peter Lauritsen
<http://politiken.dk/debat/ECE890094/danmark-er-et-overvaagningssamfund/>
- Politiken.dk, 9. okt. 2010: *Juraprofessor: Stasi er kommet til Danmark*, Mette Højbjerg
<http://politiken.dk/debat/ECE1078970/juraprofessor-stasi-er-kommet-til-danmark/>
- readmetro.com, 24. februar 2011: *Elektroøjne: Frygten for vold og kriminalitet er i bund*, Thomas Ambrosius
http://www.readmetro.com/media/archive_pdf/20110224_NationalDenmark.pdf
- TV2-nyhederne, 16. maj 2008: *Unge tager bodyguard med i byen*, dabu
<http://nyhederne-dyn.tv2.dk/article.php/id-11595654:unge-tager-bodyguard-med-i-byen.html?rss>
- Videnskab.dk, 11. dec. 2008: *Vi elsker overvågning*, Charlotte Koldbye
<http://videnskab.dk/kultur-samfund/vi-elsker-overvaagning>

- Aarhusportalen.dk, 25. juli 2010: *Århusianere føler sig utrygge i nattelivet*, Mia Qvist Andersen – JP Århus
<http://www.aarhusportalen.dk/default.asp?Id=435&AjrDcmntId=23060>

Bøger

- Altheide, David L. (2002): *Creating Fear – News and the Construction of Crisis*, ALDINE DE GRUYTER, New York
ISBN 0-202-30659-3 eller 0-202-30660-7
- Antoft, Rasmus & Salomonsen, Heidi Houlberg (2007): "Det kvalitative casestudium" i Antoft, Rasmus m.fl. (red.) (2007): *Håndværk & horisonter – Tradition og nytænkning i kvalitativ metode*, Syddansk Universitetsforlag
ISBN 87-7674-191-5
- Barfoed Niels (red.) (2009): *SIKKERHEDENS PRIS - Et symposium om terrorbekæmpelse og retsstaten*, Gyldendal
ISBN 978-87-02-09077-2
- Bauman, Zygmunt (2006): *Liquid Fear*, Polity Press
ISBN-10: 0-7456-3679-9
- Bauman, Zygmunt (2007): *Liquid Times – Living in an Age of Uncertainty*, Polity Press
ISBN-10: 0-7456-3986-0
- Birkler, Jacob (2007): *Videnskabsteori – En grundbog*, 1.udgave, 4. oplag, Munksgaard Danmark
ISBN -10: 87-628-0530-4
- Bonnichsen, Hans Jørgen (2009): "Big Brother eller Big Mother" i Henning Mortensen m.fl. (red.) (2009): *De overvågede – Vores privatliv er truet men der findes løsningsmodeller*, Teknologirådet, Books on Demand GmbH
ISBN 978-87-769-1330-4

- Blume, Peter & Herrmann, Jane Rothmar (2010): *Ret, privatliv og teknologi*, 2.udgave, 1.oplag, Jurist- og Økonomiforbundets Forlag
ISBN 978-87-574-2145-3
- Critcher, Chas (2003): *Moral Panics and the Media*, Open University Press
ISBN 0-335-20908-4 eller 0-335-20909-2
- de Vaus, David (2004): *Research Design in Social Research*, SAGE Publications
ISBN 0-7619-5346-9 eller 0-761-5347-7
- Duedahl, Poul & Jacobsen, Michael Hviid (2010): *Introduktion til dokumentanalyse*, Syddansk Universitetsforlag
ISBN 978-87-7674-487-8
- Furedi, Frank (2005): *Politics of Fear*, Continuum
ISBN 0-8264-8728-9
- Gardner, Dan (2009): *Frygtens anatomi – hvorfor vi har svært ved at vurdere risiko*, Nyt Nordisk Forlag
ISBN 978-87-17-04032-8
- Glassner, Barry (1999): *The Culture of fear*, Basic Books
ISBN 0-465-01489-5
- Harboe, Thomas (2001): *Indføring i samfundsvidenskabelig metode*, 3. udgave, Samfundslitteratur
ISBN 87-593-0919-9
- Jacobsen, Bo m.fl. (2009): *Videnskabsteori*, 2. udgave, 5. oplag, Gyldendal
ISBN 978-87-00-17638-6

- Jacobsen, Michael Hviid (2008): ”Den kontrafaktiske frygt – om frygtkulturens asociale konsekvenser” i Henriksen, Lars Skov m.fl. (red.) (2008): *Sociologiens rum*, Aalborg Universitetsforlag
ISBN-13: 978-87-7307-940-9
- Jacobsen, Michael Hviid (2011): ”Frygtkulturen – om frygt, ondskab, mistillid og asocialitet i den flydende modernitet” i Hegedahl, Paul m.fl. (red.) (2011): *Tillid*, Hans Reitzels Forlag
ISBN: Ukendt, da bogen først udkommer senere på året.
- Jensen, Leif Becker (1997): *Indføring i tekstanalyse*, 1. udgave, Roskilde Universitetsforlag
ISBN 87-7867-020-9
- Kvale, Steiner (1997): *Interview. En introduktion til det kvalitative forskningsinterview*, 1. udgave, 12. oplag, Hans Reitzels Forlag
ISBN 87-412-2816-2
- Mortensen, Henning & Valeur, Erik (2009): ”Hvad er privacy og hvorfor er det så vigtigt” i Mortensen m.fl. (red.) (2009): *De overvågede – Vores privatliv er truet men der findes løsningsmodeller*, Teknologirådet, Books on Demand GmbH
ISBN 978-87-769-1330-4
- Riis, Ole (2004): *Sociologiske metoder i praksis*, Sociologisk Laboratorium
(Bogen er fundet på Internettet)
http://www.soc.aau.dk/fileadmin/user_upload/CASTOR/Arbejdsrapporter/sociologiske_metoder-arb-papir-nr-19-or.pdf
- Tonboe, Jens (1997): ”Sociologisk sans, moralsk forandring og princippet om kontrafaktisk fortolkning”. *Dansk Sociologi*, Nr.2/8.årg.1997: 63-81
- Wrang, Joachim (2000): *CELLEN og ØJET – om overvågning, forbrydelse og straf*, 1. udgave, Forlaget Klim
ISBN 87-7724-973-9

Radioudsendelse

- P1, 19. februar 2008: *Volden i nattelivet går amok – eller hvad?*
<http://www.dr.dk/P1/Klubvaerelset/Udsendelser/2008/02/20095556.htm>

Rapporter og Undersøgelser

- Det Kriminalpræventive Råd (2005): *TV-overvågning – Fakta om TV-overvågning i Danmark*: www.dkr.dk
http://www.dkr.dk/ftp_files/webdox/pdf/dkr_mat_083.pdf
Hjemmesiden er lokaliseret den 25. august 2010
- Det Kriminalpræventive Råd (2008): *Unge, vold og utryghed i nattelivet*: www.dkr.dk
http://www.dkr.dk/ftp_files/webdox/pdf/dkr_mat_155.pdf
Hjemmesiden er lokaliseret d. 28. februar 2011
- Justitsministeriets Forskningskontor (2010): *Bekymring for vold og kriminalitet 2009*:
www.justitsministeriet.dk
http://www.justitsministeriet.dk/fileadmin/downloads/Forskning_og_dokumentation/bekymring_01.pdf
Hjemmesiden er lokaliseret d. 1. marts 2011

Bilag 1 Oversigt over empiri om drabsepisoden

Nogle af artiklerne og de andre dokumenter vil optræde på begge bilag. Det er de artikler og dokumenter, som både fremkom ved søgning efter empiri om drabsepisoden og om Tv-overvågningen. Grunden til at de ikke kun optræder på det ene bilag er, at det skal være let at overskue hvor meget empiri, som handler om den enkelte ting og tydeliggøre i hvilke artikler og dokumenter de kvantitative optællinger er fortaget til den enkelte analysedel.

Artikler og andre dokumenter om drabsepisoden har numrene 1-64.

Artikler om drabsepisoden

(1): *Én dræbt og flere sårede i blodigt værtshusslagsmål*, 8. april 2007, Berlingske Tidende, Elisabeth Arnsdorf Haslund

(2): *Han var alle tiders ven*, 8. april 2007, B.T., Arne Sorgenfrei

(3): *William fik ikke sagt farvel*, 8. april 2007, B.T., Arne Sorgenfrei

(4): *Rockerven knivdræbte indvandrer*, 8. april 2007, Ekstra Bladet, Peter Bresemann

(5): *Fine videobilleder*, 8. april 2007, Ekstra Bladet, Bres

(6): *Trykket stemning i gaden*, 8. april 2007, Ekstra Bladet, Peter Bresemann

(7): *Én dræbt i knivopgør*, 8. april, Jyllandsposten Øst+Vest, Ritzau (artiklen optræder i to aviser)

(8): *Noter: Århus. Århusianer knivdræbt*, 8. april 2007, JP Århus, jh

(9): *To grupper brugte knive under dødeligt opgør*, 8. april 2007, Nordjyske Stiftstidende

(10): *Udenbys grupper med knive og stoffer lokkes til*, 8. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram

- (11): *Nej til skrappere kontrol i døren*, 8. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram
- (12): *Dræbt af 10 dybe knivstik*, 8. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram
- (13): *I 7-Eleven er der altid hjælp*, 8. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Caspar Birk
- (14): *Den blodige scene*, 8. april, Nordjyske Stiftstidende
- (15): *Søster hørte i mobiltelefon sin bror dø*, 8. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram
- (16): *Blev dræbt af 12 knivstik*, 9. april 2007, B.T., E-G og Mos
- (17): *Efterlyste meldte sig selv*, 9. april 2007, B.T., Erling Andersen
- (18): *William hadede knive*, 9. april 2007, B.T., Erling Andersen
- (19): *Fanget midt i slagsmål og død*, 10. april 2007, 24timer Aalborg, Dorthe Kandi
- (20): *To mænd løsladt efter dødeligt slagsmål*, 10. april 2007, Berlingske Tidende, RB/boj.
- (21): *To rockertyper løsladt i knivsag*, 10. april, B.T., Erling Andersen
- (22): *Løsladt efter knivdrab*, 10. april 2007, Dato, David Foli
- (23): *21-årig mindes i Århus*, 10. april 2007, Dato, Nirs
- (24): *Debat: Dræbende værtshuskultur*, 10. april 2007, Ekstra Bladet, Henning Sørensen
- (25): *Sigtede i drabssag løsladt*, 10. april 2007, Ekstra Bladet, Marie Lade
- (26): *Drab: Myrdet 21-årig mindet*, 10. april 2007, JP-Århus, Kras

- (27): *Efterforskning står i stampe*, 10. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Lars Termansen
- (28): *Betænkelig alliance i kriminelt miljø*, 10. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Lars Termansen
- (29): *Værtshusvold: Nattelivet er blevet mere rådt*, 10. april 2007, Politiken, Nilas Nordberg Heinskou
- (30): *Påskens vold*, 10. april 2007, Politiken, Ritzau og Nordjyske.dk
- (31): *Bandidos-folk anholdt i drabssagen*, 11. april 2007, 24timer Aalborg
- (32): *Bandidosfolk anholdt i drabssag*, 11. april 2007, Berlingske Tidende, Ritzau
- (33): *Et mål for William*, 11. april 2007, B.T., Kåre Welinder
- (34): *Løb væk efter knivdrabet*, 11. april 2007, Ekstra Bladet, Bres
- (35): *Noter: Indland. To mænd anholdt i Jomfru Ane Gade-sagen*, 11. april 2007, Jyllandsposten Øst+Vest, Ritzau (artiklen optræder i to aviser)
- (36): *Måske flere om drab i Jomfru Ane Gade*, 11. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Torben O. Andersen
- (37): *Endnu en løsladelse i mordsag fra Aalborg*, 12. april 2007, 24timer Aalborg, Thomas Bjerre-
mand
- (38): *Debat: Breve fra læserne*, 12. april 2007, Berlingske Tidende, Henning Sørensen
- (39): *Rocker løsladt i drabssag i Aalborg*, 12. april 2007, Berlingske Tidende, Ritzau
- (40): *Knivdrab: Rocker løsladt i drabssag*, 12. april 2007, Dato, Ritzau

- (41): *Kun hans hår vakte opsig*, 12. april 2007, Ekstra Bladet, Torben Rask Laursen
- (42): *Beviser i drabssag mod rocker var for tynde*, 12. april 2007, JP Århus, Erik Thomle
- (43): *Noter: Indland: Rocker løsladt i drabssagen*, 12. april 2007, Jyllandsposten Øst+Vest, Ritzau
(artiklen optræder i to aviser)
- (44): *Samtlige anholdte i drabssagen på fri fod*, 12. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram
- (45): *Udendørs overvågning i Jomfru Ane Gade*, 12. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram
- (46): *Rockersupporter løsladt i drabssag*, 12. april 2007, Politiken, Ritzau
- (47): *Ny lov gør det muligt at overvåge Jomfru Ane Gade*, 13. april 2007, 24timer Aalborg, Mads Korsager
- (48): *Døds-gade gøres sikker*, 13. april 2007, Ekstra Bladet, Claus Jessen
- (49): *Noter: Indland. Mere overvågning og visitation efter drab*, 13. april 2007, Jyllands-Posten Øst+Vest, Ritzau (artiklen optræder i to aviser)
- (50): *Stram kurs i Gaden allerede fra i aften*, 13. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram
- (51): *Nye vidner i drabssag*, 13. april 2007, Nordjyske Stiftstidende
- (52): *På vej mod et mistillidssamfund*, 13. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram
- (53): *Larmende stilhed*, 14. april 2007, Ekstra Bladet, Bres

(54): *10 sigtede i drabssag fra Aalborg*, 14. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram

(55): *Alle holdt af glade William*, 15. april 2007, B.T., Morten Nøhr Mortensen

(56): *Et ukendt vidne så drabet på William*, 15. april 2007, B.T., Morten Nøhr Mortensen

(57): *Note: Indland*, 15. april 2007, Jyllands-Posten Øst+Vest, Ritzau (artiklen optræder i to aviser)

(58): *Ugens glimt: En uge fuld af perler*, 15. april 2007, JP Århus, Jørgen Rye

(59): *Gang i Gaden på ugedag for drab*, 15. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Pia Damsgaard

Anden empiri om drabsepisoden

(Nedenstående dokument er fra Politiets hjemmeside www.politi.dk)

(60): *Politi*, Juni 2008

http://www.politi.dk/NR/rdonlyres/9241BBCF-8DC6-4E86-97E5-C3A5B081E642/0/politi06_170308.pdf

(Nedenstående dokumenter er fra Folketingets hjemmeside www.ft.dk)

(61): *Folketinget 2006-07 S 4114, endeligt svar*, 27. juni 2007

<http://www.ft.dk/samling/20061/spoergsmaal/s4114/svar/343073/385183/index.htm>

(62): *Folketinget 2006-07 S 4115, endeligt svar*, 27. juni 2007

<http://www.ft.dk/samling/20061/spoergsmaal/s4115/svar/343074/385185/index.htm>

(63): *Folketinget 2006-2007 S 4115, endeligt svar*, 27. juni 2007

<http://www.ft.dk/samling/20061/spoergsmaal/s4117/svar/343077/385192/index.htm>

(64): *B 112 Forslag til folketingsbeslutning om gennemførelse af initiativer, der kan sikre et tryk-
gere natteliv.*, 2. maj 2007

<http://www.ft.dk/samling/20061/beslutningsforslag/b112/beh1/forhandling.htm?startItem=-1#alleindlaeg>

Bilag 2 Oversigt over empiri om Tv-overvågningen

Som skrevet på Bilag 1 vil nogle af artiklerne og de andre dokumenter optræde på begge bilag. Det er de artikler og dokumenter, som både fremkom ved søgning efter empiri om drabsepisoden og om Tv-overvågningen. Grunden til at de ikke kun optræder på det ene bilag er, at det skal være let at overskue hvor meget empiri, som handler om den enkelte ting og tydeliggøre i hvilke artikler og dokumenter de kvantitative optællinger er foretaget til den enkelte analysedel.

For at undgå forskellige kildesystemer og -angivelser, fortsætter numrene på Bilag 2. Artikler og dokumenter om Tv-overvågningen har således numrene 65-104.

Som nævnt ved præsentationen af empiri, er der meget sparsomt materiale, hvor politikernes omtale af drabsepisoden ses. Derfor er også de artikler om Tv-overvågningen, hvor politikerne omtaler drabsepisoden taget med i analysen af politikernes omtale. Disse artikler findes derfor på dette bilag.

Artikler om Tv-overvågningen

(65): *Udendørs overvågning i Jomfru Ane Gade*, 12. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram

(66): *Ny lov gør det muligt at overvåge Jomfru Ane Gade*, 13. april 2007, 24timer Aalborg, Mads Korsager

(67): *Noter: Indland. Mere overvågning og visitation efter drab*, 13. april 2007, Jyllandsposten Øst+Vest, Ritzau (artiklen optræder i to aviser)

(68): *Stram kurs i Gaden allerede fra i aften*, 13. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram

(69): *Minister bakker op om skærpet overvågning*, 13. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram

(70): *På vej mod mistillidssamfund*, 13. april 2007, Nordjyske Stiftstidende, Susanne Tram

- (71): *Døds-gade gøres sikker*, 13. april 2007, Ekstra Bladet, Claus Jessen
- (72): *Vil overvåge Jomfru Ane Gade*, 15. april 2007, B.T., Mom
- (73): *Drop videoovervågningen af Jomfru Ane Gade*, 8. maj 2007, Nordjyske Stiftstidende Aalborg, Louise Sletting
- (74): *Danskerne er vilde med overvågning*, 11. maj 2007, Kristeligt Dagblad, Ritzau
- (75): *Politiet tester overvågningskameraer*, 24. maj 2007, Nordjyske Stiftstidende Aalborg, Susanne Tram
- (76): *Luksusudgave af kameraovervågning droppet*, 22. august 2007, Nordjyske Stiftstidende Aalborg, Torben O. Andersen
- (77): *Jomfru Ane Gade skal være det mest sikre sted at gå i byen*, 24. august 2007, Nordjyske Stiftstidende Aalborg, Torben O. Andersen
- (78): *Debat: Overvågning giver falsk tryghed*, 31. august 2007, Nordjyske Stiftstidende, Per Clausen
- (79): *Aalborgs natteliv skal overvåges*, 20. december 2007, Berlingske Tidende, Elisabeth Arnsdorf Haslund
- (80): *Hovedstaden bagud med overvågning*, 7. januar 2008, B.T., Andreas Karker
- (81): *Kropsvisitation: Politiet beslaglægger flere knive*, 9. januar 2008, Berlingske Tidende, Søs Lykke Sloth
- (82): *Kameraovervågning af Jomfru Ane Gade fra 1. april*, 9. januar 2008, Nordjyske Stiftstidende Aalborg, Torben O. Andersen

- (83): *Knivdrab: Video ingen hjælp mod knivoverfald*, 9. januar 2008, Politiken, Bo Maltesen
- (84): *Århus forbereder videoovervågning*, 10. januar 2008, JP Århus, Jens Kurt Jørgensen
- (85): *Debat: Nej til overvågningssamfundet*, 10. januar 2008, Nordjyske Stiftstidende, Louise Sletting
- (86): *Vold: Overvågning skal skabe tryghed i hovedstaden*, 12. januar 2008, Politiken, Louise Skov Andersen
- (87): *Politiet er tilfreds med strafskærpelse*, 12. januar 2008, Jyllandsposten Øst+Vest, Kristoffer Pinholt (artiklen optræder i to aviser)
- (88): *Overvågningens blindgyde*, 13. januar 2008, Nordjyske Stiftstidende, Troels Donnerborg
- (89): *Debat: Handling: Der skal handles*, 13. januar 2008, B.T., Poul Juul Jensen
- (90): *Der skal styr på overvågningen*, 13. januar 2008, Nordjyske Stiftstidende, Troels Donnerborg
- (91): *Overvågning af byer har ingen effekt*, 14. januar 2008, Jyllandsposten Øst+Vest, Morten Pihl (artiklen optræder i to aviser)
- (92): *Politiet starter videoovervågning til april*, 28. januar 2008, Politiken, Andreas Lindqvist
- (93): *Der bliver holdt øje med os*, 5. februar 2008, B.T., Lotte Krull m.fl.
- (94): *Elektrisk øje: Videoovervågning af København trækker ud*, 20. marts 2008, Berlingske Tidende, Søs Lykke Sloth m.fl.
- (95): *Værd at vide: OVERVÅGNING*, 20. marts 2008, Berlingske Tidende, Søs Lykke Sloth m.fl.

(96): *Du bliver overvåget*, 3. juni 2008, Ekstra Bladet, Daniel Fonseca

(97): *Aalborg: Håber kameraer kan holde volden væk*, 12. juni 2008, Nordjyske Stiftstidende, Mads Korsager

(98): *Aalborg: Gå i byen og bliv filmet*, 12. juni 2008, Nordjyske Stiftstidende, Magnus Bjerg

Anden empiri om Tv-overvågningen

(Nedenstående dokumenter er fra Politiets hjemmeside www.politi.dk)

(99): *Politi*, Juni 2008

http://www.politi.dk/NR/rdonlyres/9241BBCF-8DC6-4E86-97E5-C3A5B081E642/0/politi06_170308.pdf

(100): *TV-overvågning i Jomfru Ane Gade*, 11. juni 2008

http://www.politi.dk/Nordjylland/da/lokalnyt/Nyheder/JAG_tv-overv%C3%A5gning_110608.htm

(Nedenstående dokumenter er fra Folketingets hjemmeside www.ft.dk)

(101): *L 171: Forslag til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven, våbenloven og lov om fuldbyrdelse af straf m.v.*, 28. marts 2008

http://www.ft.dk/samling/20072/lovforslag/L171/som_fremsat.htm

(102): *Retsudvalget 2007-08 (2. samling) REU alm. del, endeligt svar på spørgsmål 275*, 27. februar 2008

<http://www.ft.dk/samling/20072/almdel/reu/spm/275/svar/528105/531394/index.htm>

(103): *Aftaler om Finansloven for 2008*, 5. marts 2008

<http://www.ft.dk/samling/20072/lovforslag/157/pgf/7/bilag/4/534165.pdf>

(104): *Folketinget 2006-07 S 4114, endeligt svar*, 27. juni 2007

<http://www.ft.dk/samling/20061/spoergsmaal/s4114/svar/343073/385183/index.htm>